

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

นางสาวดาวใจ ดอกไม้คลี่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Member Participation in the Community Enterprise Operations
In Phanat Nikhom District of Chon Buri Province**

Miss Dowjai Dokmaiklee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสภาทฤษฎีชุมชนในอำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวดาวใจ ดอกไม้คี่

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

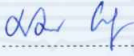
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครูฑาเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สุกัญญา อธิปอนันต์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครูฑาเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

kin

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี จากความกรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณาจารย์จากสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้กรุณาชี้แนะและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ตลอดจนให้การสนับสนุน กำกับ ติดตามดูแล ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง และเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนด ตลอดจนอาจารย์สุกัญญา อธิปอนันต์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ชี้แนะแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้มีเนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณเกษตรจังหวัดชลบุรี เกษตรอำเภอพนัสนิคม และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคมผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคมทุกท่านที่เสียเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ 13 ภาคตะวันออก สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากทุกคนในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณและขอบคุณมาไว้ในโอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ดาวใจ ดอกไม้คลี่

สิงหาคม 2557

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย นางสาวดาวใจ ดอกไม้กลิ่น รหัสนักศึกษา 2559000365

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนาถ กระจุกเมือง แสนเสริม ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง จำนวน 94 กลุ่ม จำนวน 908 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 204 คน โดยการหากลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจากสูตรของ Taro Yamane จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม มีอายุเฉลี่ย 48.30 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 4.16 ปี มากกว่าครึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ส่วนใหญ่ได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ ในด้านการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (2) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี มีส่วนร่วมระดับมาก ในการรับผลประโยชน์ สมาชิกวิสาหกิจระดับระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการวางแผน และสมาชิกวิสาหกิจระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อยในการวางแผน (3) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับน้อย ระดับปานกลางและระดับมาก ตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะให้ส่วนราชการเน้นความสำคัญของเครือข่ายและการประเมินศักยภาพของกลุ่ม จัดการอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงานแก่สมาชิก รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กว้างขวางขึ้น

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

Thesis title: Member Participation in the Community Enterprise Operations
In Phanat Nikhom District of Chon Buri Province
Researcher: Miss Dowjai Dokmaiklee; **ID:** 2559000365;
Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);
Thesis advisors: (1) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor;
(2) Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to study (1) fundamental socio-economic circumstance (2) participation in operations (3) problems and suggestions for member participation in the Community Enterprise Operations in Phanat Nikhom District of Chon Buri Province.

Population in this study composed of 94 groups, 908 members of Community Enterprise in Phanat Nikhom District, Chonburi Province whose potentials were rated at good level, medium level and need improvement level.

A sample size of 204 members was selected, identifying sample group from each group by identifying group size to study from Taro Yamane formula. After that selected samples by simple random sampling. Data was collected by interview form using the following statistics i.e. frequency, mean, minimum value, maximum value and standard deviation.

Research results were as follows. (1) In overall, the average age of Community Enterprise members was 48.30 years. Most of them completed higher primary school. Agriculture was their main occupation. Their average duration of Community Enterprise membership was 4.16 years. Over half of them were members of Farm Women Group. Mostly they received Community Enterprise information from agricultural extension officer in the area. In the past, they had attended training/seminar/workshop organized by the government organizations, mainly about production and products development. (2) Community Enterprise members whose potentials were rated at good level were found participated in receiving profit at high level, members whose potentials were rated at medium level were found participated in planning at high level and members whose potentials were rated at need improvement level were found participated in planning at low. (3) Community Enterprise members whose potentials were rated at good level, medium level and need improvement level, apparently encountered problems in operations participation at low level, medium level and the high level respectively. It was suggested the government sector should significantly place emphasis upon network and evaluation of groups' potentials, organizing training to provide knowledge, organizing study visits for members including dissemination of public relations information widely throughout the area.

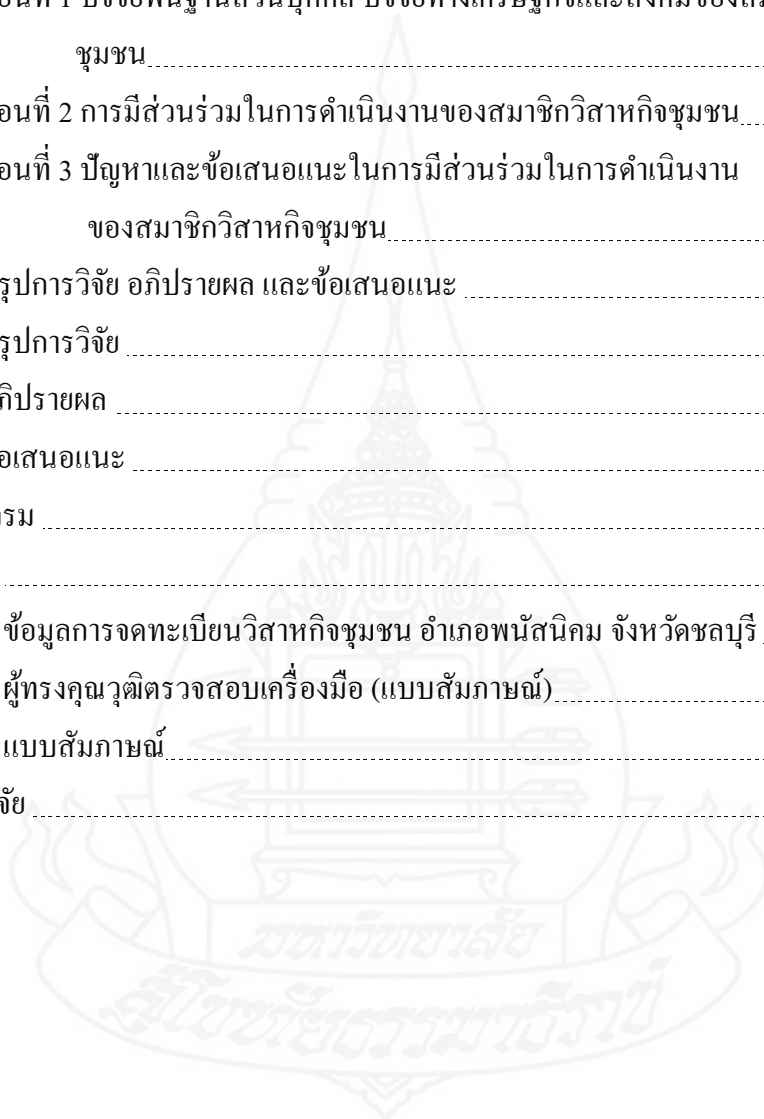
Keywords: Participation, Community Enterprise in Phanat Nikhom District of Chon Buri Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	7
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	16
การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	24
บริบทอำเภอพนัสนิคม และวิสาหกิจอำเภอพนัสนิคม	37
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน	54
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	73
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	90
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปการวิจัย	105
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	131
ก ข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	132
ข ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์)	144
ค แบบสัมภาษณ์	146
ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มระดับดี.....	46
ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มระดับปานกลาง.....	47
ตารางที่ 3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มระดับปรับปรุง.....	50
ตารางที่ 4.1 เพศและอายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	55
ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	57
ตารางที่ 4.3 อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	59
ตารางที่ 4.4 รายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	60
ตารางที่ 4.5 สภาพการเป็นหนี้สินของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	62
ตารางที่ 4.6 จำนวนแรงงานในครัวเรือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	63
ตารางที่ 4.7 สถานภาพภายในกลุ่มของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	65
ตารางที่ 4.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	66
ตารางที่ 4.9 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	68
ตารางที่ 4.10 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	70
ตารางที่ 4.11 การได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	72
ตารางที่ 4.12 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการวางแผน.....	74
ตารางที่ 4.13 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรม.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัส นิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการรับผลประโยชน์	84
ตารางที่ 4.15 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัส นิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการประเมินผล	86
ตารางที่ 4.16 สรุประดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง	89
ตารางที่ 4.17 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอ พนสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการวางแผน	90
ตารางที่ 4.18 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอ พนสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรม	94
ตารางที่ 4.19 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอ พนสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการรับผลประโยชน์	99
ตารางที่ 4.20 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอ พนสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการประเมินผล	101
ตารางที่ 4.21 สรุประดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง	103

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 3

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในชุมชนปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป โดยวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำกิจกรรมของกลุ่มตามนโยบายของรัฐบาลที่มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชน และพยายามที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา แต่กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาด้านต่างๆ ที่มีการดำเนินงานอยู่ทั่วประเทศ ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร สาเหตุสำคัญก็คือกลไกและวัฒนธรรมการทำงานระบบราชการ เน้นเป้าหมายการขยายจำนวนกิจกรรมมากกว่าคุณภาพ ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาดังกล่าวนอกจากจะไม่ให้ประชาชนรู้จักพัฒนาตนเองแล้ว ยังเป็นการทำให้ประชาชนมีลักษณะที่ต้องพึ่งพิงต่อหน่วยงานของรัฐมากขึ้น

อำเภอพนัสนิคมมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นเริ่มตั้งแต่ปี 2548 – 2556 ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 มีจำนวน 94 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่ได้รับการประเมินศักยภาพจากกรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. 2556 ในระดับดี จำนวน 24 กลุ่ม ในระดับปานกลาง จำนวน 60 กลุ่ม ในระดับปรับปรุง จำนวน 10 กลุ่ม โดยเกณฑ์ที่ใช้ประกอบด้วย การประเมินกระบวนการ (ทิศทางวิสาหกิจชุมชน การวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การบริหารการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสารการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ) และการประเมินผลลัพธ์ (ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน) โดยสำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคมเป็นผู้ประเมินศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มที่มีการประเมินศักยภาพในระดับดีและปานกลางมีการดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของครอบครัวมากผลงานค่อนข้างเด่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกใน

การทำงาน การดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้นมีปัจจัยสนับสนุนมากมาย ซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินของวิสาหกิจชุมชนนั้นมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ สาเหตุอย่างหนึ่งอย่างหนึ่งก็คือ การที่สมาชิกยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมประกอบกิจกรรมต่างๆของวิสาหกิจ ทำให้การดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกด้วยนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม ว่ามีระดับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล รวมถึงปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยศึกษาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพในทุกๆระดับ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจ มากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตนเองให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการและผู้ที่สนใจในเรื่องข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งข้อเสนอแนะการวิจัยจะเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงในการวิจัยครั้งต่อไปด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีขอบเขตงานวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ได้รับการประเมินศักยภาพกลุ่มในระดับดี จำนวน 24 กลุ่ม จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 213 คน และในระดับปานกลาง จำนวน 60 กลุ่ม จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 593 คน และระดับปรับปรุงจำนวน 10 กลุ่มจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 102 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม 2556 : 3 - 4)

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม ใน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

4.3 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือน มิถุนายน 2557 เท่านั้น

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน หมายถึง การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของกลุ่ม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

5.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน หมายถึง การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้ามามีบทบาทในการประชุม การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในการวางแผนพัฒนาในด้านต่างๆ คือ กำหนดทิศทางพัฒนา ด้านการเงินการลงทุน ด้านการพัฒนาทักษะความรู้ การกำหนดบทบาทหน้าที่ ทำแผนดำเนินธุรกิจกลุ่ม ด้านการตลาด การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้า การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม

5.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้ามามีบทบาทในการผลิต การลงทุน การพัฒนาคุณภาพสินค้า การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การแสดงความคิดเห็นแก้ไขปัญหา การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความชำนาญแก่กลุ่ม รวมถึงการควบคุมตรวจสอบการดำเนินธุรกิจกลุ่ม

5.4 การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้ามา มีบทบาทในการได้รับความรู้ทักษะในการพัฒนาอาชีพ การได้รับสวัสดิการ การได้รับผลกำไร การได้รับเงินปันผล การได้รับการยอมรับจากชุมชน มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรม และการมีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

5.5 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล หมายถึง การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้ามามีบทบาทในการประชุม การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าธุรกิจกลุ่ม การติดตามผลการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม และการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม

5.6 วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กลุ่มที่เกิดจากการทำกิจกรรมของชุมชน โดยชุมชน และคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจกรรมการผลิตสินค้า การให้บริการ และกิจการอื่นๆ เพื่อสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองในชุมชนและระหว่างชุมชน โดยการนำทุนทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่มาใช้ในกิจกรรม ได้แก่ ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรท้องถิ่น ประกอบกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร

5.7 การประเมินวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบระดับความเข้มแข็งและผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เพื่อสามารถวางแผนพัฒนาได้ตามความพร้อมของแต่ละวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน โดยวิธีการประเมินวิสาหกิจชุมชนกระทำโดยการประเมินตนเอง กระบวนการกลุ่ม หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

5.8 สมาชิก หมายถึง บุคคลที่เข้าร่วมดำเนินการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่นๆ โดยการสมัครเข้าร่วม และยอมรับเงื่อนไขข้อบังคับของวิสาหกิจชุมชนนั้น ซึ่งในที่นี้รวมถึงสมาชิกผู้มีอำนาจทำการแทนลำดับที่ 1 และสมาชิกผู้มีอำนาจทำการแทนลำดับที่ 2 ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

5.9 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดีตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ปี 2556 ของสำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

5.10 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับปานกลางตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ปี 2556 ของสำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

5.11 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับปรับปรุงตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ปี 2556 ของสำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

5.12 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม และนับตั้งแต่กลุ่มได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 นำผลงานวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

6.2 เพื่อเป็นข้อมูลให้วิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม ไปใช้ในการกำหนดแผนและวิธีการดำเนินงานในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยดำเนินการตรวจเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยโดยรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย แบ่งเนื้อหาออกเป็นลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
3. การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
4. บริบทอำเภอพนัสนิคม และวิสาหกิจอำเภอพนัสนิคม
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานต่างๆ ในรูปของกลุ่มนั้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการที่จะพัฒนากลุ่มให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ชาคริต คล้ายพิมพ์ (2535: 18) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นแนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ที่มุ่งกระตุ้นประชาชนให้สามารถช่วยตนเองได้ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ตามจะต้องมีสิ่งเร้ามากระตุ้นเกิดแรงจูงใจภายใน ตระหนักในปัญหาความทุกข์เดือดร้อนที่ประสบ ค้นหาทางแก้ไข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และส่วนร่วมได้รับจึงตัดสินใจเข้าร่วม และการร่วมในลักษณะนี้จึงจะเป็นการเข้าร่วมอย่างแท้จริง มีความผูกพันต่อเนื่องมั่นคง แต่ถ้าหากลักษณะการเข้าร่วมในกิจกรรมใดก็ตามที่ประชาชนได้รับการขอร้อง บีบบังคับ เกณฑ์ ฝืนใจ ถึงจะสามารถกระทำบรรลุผลก็เพียงความสำเร็จของงาน ไม่ก่อความผูกพันหรือความรับผิดชอบตามมา จึงไม่ก่อผลยั่งยืนมั่นคง ผลที่สุดก็เสื่อมสลายหายไปไม่ช้า โดยสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดของประชานั้นต้องเกิดจากความสมัครใจ จะทำให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546: 4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่ เคยเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้นและ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

United Nation (1975: 4) อ้างโดย อรรถพรณ ภมรสวรรณ (2544: 31) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าต้องมีลักษณะ 3 ประการ ได้แก่

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา

เขवालักษณ์ มากดี (2538: 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นขบวนการที่ประชาชน มีการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนา ความต้องการ การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนประสบอยู่และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมนั้นให้บรรลุผล เพื่อประโยชน์ของชุมชน นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมยังจะช่วยสร้างความรู้สึกที่รับผิดชอบและความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นกับประชาชน ทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้ประสบความสำเร็จได้

แก้ว นิมะเริง (2540: 10) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในชนบทได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา และกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการคิดเสนอแนะ แก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการวางแผน หรือเสนอความคิดเกี่ยวกับโครงการพัฒนา และร่วมปฏิบัติ โดยร่วมบริจาคเงิน วัสดุ สิ่งของ การสละแรงงาน เพื่อพัฒนาหมู่บ้านและการร่วมติดตามผลการพัฒนา บำรุงรักษาสาธารณประโยชน์ต่างๆ ในเขตหมู่บ้าน

สรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติ และการรับผิดชอบในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน

1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff, N.T. (1980: 10-17) ได้กำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วม 4 แบบ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision - making) ประกอบด้วย
 - (1) การริเริ่มตัดสินใจ
 - (2) การดำเนินการตัดสินใจ
 - (3) การตัดสินใจลงมือปฏิบัติ

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (implementation) ประกอบด้วย

- (1) การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร
- (2) การเข้าร่วมในการบริหาร
- (3) การประสานขอความร่วมมือ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefit) ไม่ว่าจะเป็น

- (1) ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ
- (2) ผลประโยชน์ทางด้านสังคม
- (3) ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) อ้างถึงในจำเนียร ศิลปอาษา (2540: 6) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริง หรือสมบูรณ์ จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผล และการตัดสินใจด้วยตนเอง

2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารการจัดการใช้ทรัพยากร

3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเอง

4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน

จากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมดังกล่าว เห็นได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วม นั่นคือการที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษา ค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การดำเนินกิจกรรม การใช้ประโยชน์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงได้แนวคิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมาเป็นกรอบในการศึกษา 4 ประเด็นด้วยกัน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น หรือพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ และที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งได้แบ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมไว้ 6 ประเด็น ดังนี้ (Dusseldrop 1981 : 34 อ้างถึงใน เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2544 : 283)

- 1) การรวมกลุ่มและเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม
- 2) การเข้าร่วมให้ความคิดเห็นต่อกลุ่ม
- 3) การเข้าไปร่วมในกระบวนการต่างๆขององค์กร เช่น อำนวยการประชุม นำคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกให้เข้าร่วมนำการสนทนาและช่วยณรงค์ เป็นต้น
- 4) การทำในสิ่งที่สามารถทำได้ เช่น ให้เงินทุน สนับสนุนแรงงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆช่วยออกความคิดเห็นในด้านต่างๆ เป็นต้น
- 5) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยออกความเห็นหรือออกเสียงในเรื่องต่างๆ เช่น ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มและประเมินประสิทธิภาพ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ เป็นต้น
- 6) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานกลุ่ม

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่ม การเข้าเป็นสมาชิก ร่วมแสดงความคิดเห็น และเข้าร่วมในกระบวนการต่างๆ ขององค์กรเพื่อนำไปสู่การวางแผน การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา การดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานกลุ่ม

1.4 องค์ประกอบที่ทำให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ

ประวิทย์ เรืองจำรัส (2544: 35) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. ร่วมในกระบวนการทำงานพัฒนาของโครงการ
2. มีการแยกแยะกลุ่มคนและกลุ่มที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกัน
3. การระดมความคิดเห็นจากประชาชนแบบล่างขึ้นบน
4. ใช้หลักการพึ่งตนเองแทนการพึ่งพา
5. ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน
6. กิจกรรมในโครงการพัฒนามีการควบคุมโดยกลุ่ม

1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ตามของสมาชิก ย่อมมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความต้องการที่มีอยู่ของสมาชิกในแต่ละคน ดังที่ ปารีชาติ วัลย์เสถียร

และคณะ (2542: 73) สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมจากการศึกษาเอกสารงานวิจัย พบว่ามีปัจจัยที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2. การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน
3. การได้รับการอบรม การศึกษาดูงานและการได้รับข้อมูลข่าวสาร
4. การมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงาน

Cohen and Uphoff (1977: 17-19) อ้างโดย อรพรรณ ภมรสุวรรณ (2544: 37) ได้เสนอถึงบริบทของการมีส่วนร่วมว่า ในการพิจารณาการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อน อย่างมากด้วยได้แก่

1. ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยทางการเมือง
4. ปัจจัยทางสังคม
5. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม
6. ปัจจัยทางประวัติศาสตร์

ขณะที่ Merrill-Sand (1989: 86-91) และปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2542: 132) อ้างโดย นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) กล่าวว่า ปัจจัยและแนวทางการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยสรุปคือ

1. ปัจจัยด้านการจัดการ ซึ่งเป็นการกระตุ้นการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยมีการส่งเสริม ด้วยสื่อต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งแต่ละฝ่ายควรมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. ปัจจัยด้านการสื่อสาร เป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนเห็นคุณค่าของ ตนเองและสร้างความมั่นใจว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่คิดว่าเหมาะสม โดยมีการแสดงความรู้สึก นึกคิด การระดมปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาได้ โดยการใช้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participation communication) คือการเน้นการสนทนาโต้ตอบระหว่างบุคคล หรือกลุ่ม บุคคล ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนข่าวสารดังกล่าวจะทำให้เกิดทักษะในการคิด การฟัง และการเคารพใน ความคิดของผู้อื่น และนำไปสู่การเกิดจิตสำนึกสาธารณะ (Public conscious) ร่วมกันได้

3. ปัจจัยด้านการเมือง สังคมและวัฒนธรรม เป็นการให้สิทธิความเป็นพลเมืองและอำนาจการ ตัดสินใจให้ประชาชน เพื่อให้ประชาชนจะได้รับแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพราะเชื่อว่าถ้า ได้รับโอกาสที่ดีแล้ว จะสามารถพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของตนได้ดีขึ้น

4. ปัจจัยด้านโครงการ ให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ มีโอกาส มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจในโครงการตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะและความรู้สึก การมีส่วนร่วมกับประชาชนได้

5. ปัจจัยด้านพี่เลี้ยง ต้องร่วมกับชุมชนศึกษาองค์ประกอบต่างๆของคนในชุมชน และต้องเป็น ผู้ที่เข้าใจในเนื้อหาสาระของกระบวนการมีส่วนร่วม มีการกระตุ้นให้เกิดผู้นำ หรือ ค้นหาผู้นำและ สนับสนุนข้อมูลข่าวสาร มีความจริงใจ ไม่ทำตัวห่างไกลชุมชนนัก แต่ก็ไม่ใกล้ชิดจนช่วยเหลือ ตลอดเวลา จะช่วยในกรณีที่จำเป็นเท่านั้น

6. ปัจจัยด้านผู้นำ เป็นผู้มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือ และต้องได้รับการยอมรับจากชาวบ้านมีความสามารถกระตุ้นชาวบ้านให้ค้นหาปัญหาและเห็นความสำคัญของปัญหา

7. ปัจจัยด้านสังคม-จิตวิทยา เป็นการกระตุ้นความสนใจและกังวลในปัญหานั้นๆ ร่วมกันมี ความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของปัญหานั้นจริงๆ ก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมขึ้น และตกลงใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน

1.6 แนวทางการมีส่วนร่วม

กระบวนการที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมนั้น นเรศ ทิพย์ศ (2549: 35-36) เสนอ ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ด้าน ได้แก่

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1) การจัดการเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่างๆ

2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชน และระหว่างชุมชน

3) การจัดทัศนศึกษาดูงาน การเชิญผู้มีประสบการณ์มาให้ข้อคิดเห็น และแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์

4) การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่างๆ

5) การลงมือปฏิบัติจริง

6) การถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. การพัฒนาผู้นำและเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำไปสู่ความมั่นใจในความรู้หรือความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำสามารถริเริ่มกิจกรรมการพัฒนาได้ โดยการกระทำ ดังนี้

- 1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างและชัดเจนขึ้น
- 2) สนับสนุนให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง
- 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและการจัดองค์กรร่วมกัน

1.7 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Parson and Shills (1962: 279) อ้างโดย อรพรรณ ภมรสวรรณ (2544: 39) ได้สร้างทฤษฎีการกระทำทาง สังคม (Theory of Social Action) เขาได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ใน ลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป (A general Theory of action) กล่าวคือ การกระทำใดๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality) ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System) วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และวัฒนธรรมนี้จะเป็น ตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

1.7.1 **ขั้นตอนการมีส่วนร่วม** ประรามภ์ ขานะวิมุติ (2541: 15) ได้ศึกษาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการวางแผนกิจกรรมต่างๆ
- 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ คือ กิจกรรมต่างๆที่กลุ่มเสนอจะต้องนำมาพิจารณาและตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสม และเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การมีส่วนร่วมปฏิบัติ คือ การเข้าร่วมจัดทำโครงการดังกล่าวตามแผนที่วางไว้ให้ลุล่วง
- 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คือ ร่วมในการรับผลประโยชน์ที่ได้มาจากการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ได้วางแผนหรือปฏิบัติไว้
- 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การเข้าร่วมประเมินผลการทำงานของสมาชิก และกลุ่มเพื่อทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้ประสบผลสำเร็จให้ดียิ่งขึ้น

สมศักดิ์ สุขวงศ์ อังใน สุวรรณิ คงทอง (2536: 15) ซึ่งเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้
ดังนี้

- 1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน
- 2) ร่วมคิดหาสร้างแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
- 3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือ โครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไข ปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
- 5) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม
- 6) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ
- 7) ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและ หน่วยงาน
- 8) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ วางไว้
- 9) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ ทำไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

1.7.2 **ระดับการมีส่วนร่วม** คุณิต เวชกิจ (2535: 213-214) แบ่งระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนเป็น 7 ระดับ คือ

ระดับ 1 ไม่มีส่วนร่วมเลย เป็นลักษณะที่ทางหน่วยงานของรัฐเข้าไป ดำเนินการให้ประชาชนทั้งหมด หรือบางครั้งบังคับประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยไม่มีทาง หลีกเลี่ยงได้ เพราะประชาชนเกรงความผิดที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเกรงจะต้องสูญเสียผลประโยชน์ บางประการ เช่น การถูกปรับ การถูกเพ่งเล็งจากทางราชการ แต่ถ้าหลีกเลี่ยงได้ประชาชนจะไม่เข้า มามีส่วนร่วม

ระดับ 2 มีส่วนร่วมน้อยมาก ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีสิ่งล่อใจ หรือผลประโยชน์บางประการที่จะที่จะได้รับ เช่น ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการใช้แรงงาน ได้มี โอกาสไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การได้ชื่อเสียง ฯลฯ แต่ตัวประชาชนเองมิได้มีความเลื่อมใสต่อ กิจกรรม ดังนั้น เมื่อไรก็ตามที่ประชาชนเห็นว่าตนเองไม่ได้รับประโยชน์เพียงพอที่จะเข้ามามีส่วน ร่วมก็จะไม่เข้ามามีส่วนร่วม

ระดับ 3 มีส่วนร่วมน้อย ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะถูกชักจูงโดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นถึงผลดี และผลประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนมิได้มีส่วนเสนอความเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แล้วจะได้รับผลประโยชน์อาจให้มีความร่วมมือต่อไป

ระดับ 4 มีส่วนร่วมปานกลาง ทางราชการจะทำการสอบถามประชาชนถึงความต้องการของท้องถิ่น และสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ แล้วทางราชการจะนำข้อมูลที่ได้เหล่านี้ไปทำการกำหนดแผนงานเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม ซึ่งแผนงานที่กำหนดขึ้นนี้บางครั้งอาจไม่ตรงตามความประสงค์ของประชาชนได้

ระดับ 5 มีส่วนร่วมค่อนข้างสูง ทางราชการจะมีการยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างสูงโดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหา และมีความประสงค์ของประชาชน แต่การตัดสินใจในการกำหนดแผนงานจริง ๆ ยังขึ้นอยู่กับอำนาจและหน้าที่ของทางราชการ

ระดับ 6 มีส่วนร่วมสูง ทางราชการจะเปิดโอกาสอย่างมากให้ประชาชนแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากประชาชนโดยใกล้ชิด การดำเนินการขึ้นอยู่กับมติของประชาชนเองว่าจะแก้ไขปัญหามชนอย่างไร

ระดับ 7 มีส่วนร่วมในอุดมคติ ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้าร่วมมือดำเนินการด้วยตนเองตลอด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงาน เป็นการอาศัยพื้นฐานความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเอง จึงได้รับการร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี ทางราชการอาจเข้ามามีส่วนบ้างในแง่ของการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนสิ่งที่เกินความสามารถของประชาชนเท่านั้น

สามารถสรุปได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการร่วมคิด การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามและประเมินผล ซึ่งการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยของผู้เข้าร่วม ทั้งปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และทางจิตวิทยา

1.7.3 วิธีการวัดการมีส่วนร่วม อนงศ์ พัฒนจักร (2535: 67) ได้แบ่งวิธีการวัดการมีส่วนร่วมได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1) วัดตามประเภทของขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนเริ่มพัฒนา การค้นหาปัญหาและสาเหตุ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ ขั้นตอนรับผลประโยชน์ และขั้นตอนประเมินผล

2) วัดตามลำดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็นระดับการตัดสินใจ ระดับความร่วมมือ และระดับการใช้ประโยชน์

3) จำแนกตามประเภทของผู้มีส่วนร่วม ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ บุคคล ในท้องถิ่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ต่างชาติ

4) จำแนกตามรูปแบบการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็นการมีส่วนร่วมทางตรง และการมีส่วนร่วมทางอ้อม

1.7.4 เครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วม Chapin (1997: 215-217) ได้เสนอเครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางสังคม โดยได้กำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์กร ดังนี้

- 1) การมีความสนใจในกิจกรรมและเข้าร่วมประชุม
- 2) การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ
- 3) การเป็นสมาชิกและกรรมการ
- 4) การเป็นเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้จะดูลักษณะต่างๆที่แสดงออก คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การบริจาคเงินทองวัสดุสิ่งของ การเสียสละเวลา แรงงาน การเป็นสมาชิกของคณะกรรมการและเป็นผู้ดำเนินการในกิจกรรมนั้นโดยตรง

2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

2.1 ความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเกิดจากปัญหาของชุมชนที่มีการประกอบกิจกรรมขนาดเล็ก 2 ประการ ได้แก่

1. การประกอบกิจการของชุมชนไม่เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอื่นๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ

2. การสนับสนุนของภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ดังนั้น จึงมีการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนนั้นคือ “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ พ.ศ. 2548” ซึ่งมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนมีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าใน

อนาคตไม่ว่าในระดับใดรวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับสูง
 ขึ้นต่อไป

2.2 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548:2) ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชน
 ไว้ว่าเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดย
 คณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็
 นิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของ
 ครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

กรมการพัฒนาชุมชน(2547:7) ให้ความหมายของ วิสาหกิจชุมชนว่า หมายถึง
 กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่
 มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็
 นิติบุคคลใน
 รูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน
 และระหว่างชุมชน

สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ม.ป.ป.: 1) ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชน ว่า
 เป็นการประกอบการขนาดย่อมและขนาดจิ๋วของชุมชน เพื่อการจัดการทุนของชุมชนอย่าง
 สร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง ทุนของชุมชนมีทั้งทุนที่เป็นเงิน ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่
 ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางสังคม อันได้แก่ วัฒนธรรม ประเพณี
 ความเป็นพี่เป็นน้อง ความไว้วางใจของคนในชุมชน วิสาหกิจชุมชนยังมุ่งประกอบการเพื่อพึ่งพา
 ตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของ
 ชุมชน รวมทั้งงานวิจัยต้นแบบมาสร้างสรรค์ผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม
 และการเรียนรู้ของชุมชน

เสรี พงศ์พิศ และคณะ (2544: 23) อธิบายว่าวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การ
 ประกอบการซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด การจัดการผลผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอน โดยภูมิ
 ปัญญาขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายของค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้
 ของชุมชน วิสาหกิจชุมชนมิได้มีเป้าหมายอยู่ที่การสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึง
 กำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคม

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2542: 10) ให้ความหมายของวิสาหกิจ
 ชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการ
 ผลิตทั้งด้านการผลิต การค้าและการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยการผลิตนี้ให้เกิดดอกออกผลทั้งทาง
 เศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ คือการสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือการยึดโยงร้อยรัด

ความเป็นครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์ แบ่งสุขซึ่งกันและกัน โดยกระบวนการประกอบการของชุมชน

จารุพงษ์ พลเดช (2546: 1) อธิบายว่า วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการสร้างรายได้ รูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง และขนาดย่อม ผลผลิตของกิจการเกิดขึ้นจากสินทรัพย์ของชุมชน มีรูปแบบการจัดการสมัยใหม่ โดยคนในชุมชน และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพากันและกันของชุมชน

สมศักดิ์ สุริโย (2547: 23) ให้ความหมายวิสาหกิจชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการสร้างรายได้ อย่างมั่นคงรูปแบบหนึ่ง ที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม สร้างผลผลิตของกิจการซึ่งเกิดจากสินทรัพย์ของชุมชน ที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชน เป็นกิจการของคนในชุมชนที่ปลูกให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฟื้นขึ้นมาเป็นพลังให้กับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากฐานของประเทศ โดยมีจุดหมายในการดำเนินกิจการคือ การพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกันของชุมชน

วิชิต นันทสุวรรณ (2544: 7) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน คือการประกอบการที่รวมถึงกระบวนการคิด การจัดการผลผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอน โดยภูมิปัญญาขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชน วิสาหกิจชุมชนมิได้มีเป้าหมายอยู่ที่การสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขทางสังคม วิสาหกิจชุมชนจึงมีความหมายครอบคลุมกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การแปรรูปหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตรขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาของชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ມเพื่อสุขภาพ ไร่ผลไม้พื้นบ้าน การแปรรูปพืชผักผลไม้พื้นบ้านรูปแบบต่างๆ ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน แหล่งท่องเที่ยว และพิพิธภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เช่น ปู่ เครื่องมือ เครื่องใช้ อาหารและยาสมุนไพร เป็นต้น
4. การพัฒนาระบบตลาด การบริการและสวัสดิการของชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน ลานค้า (ตลาด) ชุมชน ศูนย์สุขภาพพื้นบ้าน เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นลักษณะธุรกิจประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นกิจการของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริการ ซึ่งดำเนินการโดยคณะ

บุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันในชุมชน โดยรวมตัวประกอบกิจการดังกล่าวที่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน

2.3 กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) สรุปว่าวิสาหกิจชุมชนมีกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การแปรรูปหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตของชุมชน เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการผลิตการเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายชุมชน

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน เช่น เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ไม้ผลไม้น้ำหวาน การแปรรูปพืชผักผลไม้พื้นบ้านรูปแบบต่างๆ ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน แหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการตอบสนองการพึ่งพาตนเองขององค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน เช่น น้ำปลา นม เครื่องมือเครื่องใช้ อาหารและยาสมุนไพร เป็นต้น

4. การพัฒนาระบบการตลาด การบริการและสวัสดิการชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน ร้านค้า (ตลาด) ศูนย์สุขภาพพื้นบ้าน เป็นต้น

2.4 เป้าหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ได้แก่ การพึ่งพาตนเองของชุมชนและการพึ่งพากันเองของชุมชนและนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน รวมไปถึงการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนด้วย ดังที่ เสรีพงศ์พิศ (2547: 45) กล่าวถึงเป้าหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไว้อย่างครอบคลุม ดังนี้

1. สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน แก้อุดมการณ์ เสริมจุดแข็งให้ชุมชนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. สร้างกระบวนการเรียนรู้และระบบการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน ที่ครอบคลุมการจัดการทุกด้านให้มีระบบการจัดการ การผลิต การแปรรูป การตลาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนในการวางแผนดำเนินการ และประสานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน

3. พัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่มีอิสระ พึ่งพาตนเองได้ มีระบบการจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน มีต้นทุนการจัดการต่ำ และสถาบันทางสังคมที่ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้

4. พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ที่กระจายการพัฒนาไปสู่ทุกส่วนของชุมชน ไม่ใช่ระบบที่ให้โอกาสกับผู้ที่เหนือกว่าทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง

2.5 คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน

สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) อธิบายคุณสมบัติ

1. เป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

2. เป็นกิจการที่ดำเนินการหรือประสงค์จะดำเนินการร่วมกันในชุมชน โดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนไม่น้อยกว่า 7 คน โดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน

3. เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชน

4. เป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

2.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตรที่ 384/2548 ตั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เพื่อรองรับภารกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2548 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนรับผิดชอบด้านธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูลและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ

2.6.1 หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

1. เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการ

2. รับผิดชอบการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย การเพิกถอน และการต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

3. ประสานงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

4. ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมอบหมาย

2.6.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กำหนดให้มีคณะกรรมการ 2 ระดับ ได้แก่

1. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ส่วนกลาง) มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน กรรมการประกอบด้วย ภาครัฐ ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนด้านบริหารธุรกิจ การเงิน การค้าและอุตสาหกรรม และอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดหรือผู้แทนหน่วยงาน สถาบันการเงิน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เช่นเดียวกับกรรมการส่วนกลาง เป็นกรรมการ เกษตรจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

2.7 ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนต่อเกษตรกร

สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2548)

1. การรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคง ได้รับการรับรองตามกฎหมาย

2. การส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการตรงตามความต้องการที่แท้จริง

3. ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

2.8 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ที่จะให้การส่งเสริมกิจการของชุมชน ทั้งในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ มีระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในทุกระดับ รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบกิจการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป (สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2548))

การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้วิสาหกิจชุมชนได้เรียนรู้ตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ การกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนดำเนินงาน การดำเนินงานด้านการตลาด การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การบริหารสมาชิก เป็นต้น ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือหลักให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบศักยภาพของ

วิสาหกิจชุมชน เพื่อชักนำให้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้และให้พัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างเหมาะสมต่อไป กระบวนการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่

2.8.1 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนประเมินตนเอง โดยใช้วิธีกระบวนการกลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (กรณีในกลุ่มไม่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ) มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) กระบวนการกระตุ้นวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยวิธี

- (1) โทรศัพท์ประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- (2) การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน
- (3) การประชาสัมพันธ์ประกาศหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล
- (4) ทำหนังสือถึงสมาชิก
- (5) เจ้าหน้าที่เข้าประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2) การดำเนินการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยวิธี

(1) นัดหมาย กำหนดการเข้ารับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ในช่วงเวลาของการต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (ระหว่างวันที่ 1 - 30 มกราคม ของทุกปี) โดยกำหนดมีผู้ร่วมประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน คือ วิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กรรมการวิสาหกิจชุมชน/ ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน/ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่พี่เลี้ยง ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาคี 3 หน่วยงาน

- (2) แจกแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน
- (3) ชี้แจงวิธีการกรอกแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยมีหัวข้อ

ที่ต้องชี้แจง ดังนี้

ก. ให้ทำเครื่องหมายหน้าข้อความหรือตัวเลือกที่ ตรงกับความจริงลงในแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนดำเนินงาน การดำเนินงานด้านการตลาด การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการบริหารสมาชิกได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข. ให้กรอกข้อมูลให้ครบถ้วน ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

3) บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่ได้ไปบันทึกในระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน (<http://smce.doae.go.th>) เพื่อประมวลผลข้อมูล สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2.8.2 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยคณะกรรมการประเมินศักยภาพ

วิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ประเมินกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีกระบวนการกลุ่ม (focus group) (กรณี ที่กลุ่มจัดทำแผนพัฒนาเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ) มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) จัดทีมประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด แต่งตั้งทีมประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอำเภอละ 1 ทีม

2) กระบวนการกระตุ้นวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยวิธี

(1) โทรศัพท์ประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(2) การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน

(3) การประชาสัมพันธ์โดยแผ่นปลิวติดบอร์ดประกาศของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล

(4) ทำหนังสือถึงสมาชิก

(5) เจ้าหน้าที่เข้าประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3) การดำเนินการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยวิธี

(1) นัดหมาย กำหนดการเข้ารับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

(2) ดำเนินการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ตามแบบประเมินศักยภาพ วิสาหกิจชุมชนที่ได้จัดระเบียบขึ้น เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบระดับความเข้มแข็งและผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน สามารถวางแผนพัฒนาได้ตามความพร้อมของแต่ละวิสาหกิจชุมชน ตามแบบประเมิน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยส่วนที่ 1 การประเมินกระบวนการ และส่วนที่ 2 การประเมินผลลัพธ์

ตอนที่ 2 การสรุปผลการประเมินและกำหนดแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ตารางสรุปผลการประเมิน สรุปการประเมินสิ่งที่วิสาหกิจชุมชนควรที่จะพัฒนา และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2) สรุปผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การสรุปศักยภาพโดยรวมจะดำเนินการได้โดยนำข้อมูลจากตารางสรุปผลการประเมินมาแทนค่าด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ ระดับดีมีค่าเท่ากับ 3 คะแนน ระดับปานกลางมีค่าเท่ากับ 2 คะแนน และระดับต้องปรับปรุงมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน จากนั้นหาค่าเฉลี่ยคะแนนโดยการรวมคะแนนทั้งหมดที่ได้หารด้วยจำนวนข้อคำถามที่ประเมิน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนของแต่ละระดับการพัฒนา คือ ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อไป

3. การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

3.1 การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (มปป: 6-12) ระบุในคู่มือการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ดังนี้ 1) ทิศทางวิสาหกิจชุมชน ในเรื่อง การบริหารองค์กร และความรับผิดชอบต่อชุมชน 2) การวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กระบวนการและเป้าหมายในการจัดทำแผน และการจัดทำแผนปฏิบัติการและถ่ายทอดแผนเพื่อนำไปปฏิบัติ 3) การบริหารตลาด 4) การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การจัดการความรู้ และความพร้อมการใช้งานข้อมูล 5) กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ 6) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1.1 ทิศทางของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

1) การบริหารองค์กร

(1) การกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบ ว่าวิสาหกิจชุมชน มีการกำหนด และเป้าหมายขององค์กรไว้หรือไม่ และสมาชิกมีส่วนร่วมหรือไม่ อย่างไรในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กร

(2) การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน

ก. การกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งหน้าที่วิสาหกิจชุมชน มีการจัดสร้างโครงสร้างในการบริหารงานหรือไม่ อย่างไร

ข. การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ วิสาหกิจชุมชนมีระเบียบข้อบังคับใช้ในหมู่สมาชิกหรือไม่ มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นเพียงข้อตกลงที่สมาชิกทุกคนยึดถือปฏิบัติ

ค. จัดบันทึกการเงิน/บัญชี วิสาหกิจชุมชนมีการจัดทำบัญชีหรือไม่ จัดทำในรูปแบบไหน มีความสม่ำเสมอในการบันทึกหรือไม่ และมีการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์มากน้อยแค่ไหน

ง. การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่นๆ แก่สมาชิก ในการจัดทำข้อมูลทางการเงินหรือบัญชี มีการแจ้งให้สมาชิกรับทราบความเคลื่อนไหวหรือไม่ วิธีการแจ้งให้สมาชิกทราบอย่างไร ข้อมูลทางการเงินมีความโปร่งใส ชัดเจน สมาชิกทุกคนรับทราบ และตรวจสอบได้หรือไม่

(3) การบริหารจัดการทุนและผลประโยชน์

ก. การบริหารจัดการทุน วิสาหกิจชุมชนมีการกำหนดทิศทางขององค์กรในการบริหารจัดการทุน ทั้งทุนที่อยู่ภายใน ได้แก่ เงิน ทรัพยากร ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางสังคม และทุนที่ได้จากภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ข. การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ระหว่างสมาชิก มีการกำหนดแนวทางและวิธีการในการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกไว้หรือไม่

(4) การทบทวนผลการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน

ก. การทบทวนผลการดำเนินการ มีการนำข้อมูลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาพิจารณาว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาตรงไหนที่ควรแก้ไข

ข. การนำปัญหาในการดำเนินการไปแก้ไขปรับปรุง มีการนำปัญหาที่พบมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปัจจุบันหรือไม่

2) ความรับผิดชอบต่อชุมชน ทำให้ทราบถึงการกำหนดทิศทางองค์กรของวิสาหกิจชุมชนว่า มีการให้ความสำคัญหรือคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชน หรือผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่ ไม่ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการประกอบการก็ตาม และนอกจากนี้ยังประเมินการกำหนดการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม ซึ่งหมายถึง การดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า สินค้า บริการ และต่อตนเอง ไม่เอาเปรียบ ชื้อสัดย์ ตรงเวลา มีคุณภาพ ปลอดภัย ฯลฯ ของวิสาหกิจชุมชนด้วย

(1) การดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม การกำหนดเป้าหมายด้านจริยธรรมพิจารณาว่าในการผลิตสินค้าหรือบริการ ได้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานด้านจริยธรรมหรือไม่ ทั้งนี้ เป้าหมายด้านจริยธรรม หมายถึง มีการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า สินค้า บริการ และต่อตนเอง ไม่เอาเปรียบ ชื้อสัดย์ ตรงเวลา มีคุณภาพ ปลอดภัย ฯลฯ

(2) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ในด้านใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีการใช้ทรัพยากรอย่างไร มีการใส่ใจต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือไม่

(3) การให้การสนับสนุนต่อชุมชน ในด้านการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ / การบริจาค มีการเข้าร่วมหรือให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชนหรือไม่ เช่น การช่วยงานวัด การขุดลอกคูคลอง เป็นต้น มีการบริจาคเงินหรือสิ่งของให้กับชุมชนหรือไม่ วิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องนี้หรือไม่ และผู้นำได้แสดงบทบาทในด้านนี้หรือไม่ (การจัดสรรรายได้เพื่อเป็นสวัสดิการชุมชน วิสาหกิจชุมชนมีการจัดสรรรายได้เป็น

สวัสดิการแก่สมาชิกหรือชุมชนหรือไม่ หรือหากยังไม่มีความพร้อม ได้มีการวางแผนหรือแนวทางในเรื่องนี้ไว้หรือไม่

3.1.2 การวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน มุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน เพื่อจุดมุ่งหมายในการนำแนวความคิด กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการ ไปสู่ผู้รับบริการของวิสาหกิจชุมชน การแปลงแนวคิดเป็นแผนดำเนินการ วิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับแผนแม่บทชุมชนมีแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนแสดงถึงการถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติตามแผนไปสู่สมาชิก การติดตามควบคุมและการปรับเปลี่ยน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมาย มุ่งเน้นแง่มุมสำคัญ 3 ประการ คือ ครอบคลุมพึ่งตนเอง ชุมชนเครือข่ายพอเพียง และธุรกิจพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ

3.1.3 กระบวนการและเป้าหมายในการจัดทำแผน ประกอบด้วย

1) กระบวนการจัดทำแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

(1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในกระบวนการจัดทำแผนของวิสาหกิจชุมชน มีการกำหนดระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์หรือไม่ ทั้งข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากเอกสาร จากแผนแม่บทชุมชนหรือได้มาจากการหาข้อมูลโดยตรง จากสมาชิกและชุมชน

(2) การวิเคราะห์ข้อมูล วิสาหกิจชุมชนมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทำแผนอย่างมีเหตุมีผล เช่น วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ความต่อเนื่องของธุรกิจ ตลาดการแข่งขัน ความสามารถในการปฏิบัติตามแผนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอนาคต และมีการนำข้อมูลจากแผนแม่บทชุมชนมาใช้ประกอบด้วยหรือไม่

(3) การทำแผนแบบมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนของวิสาหกิจชุมชน ผู้นำ กรรมการ และสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดทำร่วมกันหรือไม่ การประเมินในประเด็นนี้จะทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของสมาชิกและกรรมการในการจัดทำแผน

(4) เป้าหมายของแผน มีการกำหนดเป้าหมายของแผนเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณ หมายถึง การกำหนดจำนวนการผลิต บริการ การลงทุน รายจ่าย รายได้ จำนวนการให้สวัสดิการชุมชน ฯลฯ และเชิงคุณภาพ เช่น การคำนึงถึงคุณภาพของสินค้า/บริการ คุณภาพชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2) การจัดทำแผนปฏิบัติการและถ่ายทอดแผนเพื่อนำไปปฏิบัติ การจัดทำแผนปฏิบัติงาน มีการกำหนดรูปแบบและรายละเอียดไว้ หรือไม่ เช่น กำหนดว่า ใครทำ ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ กับใคร อย่างไร

(1) การถ่ายทอดแผนแก่ผู้เกี่ยวข้อง วิสาหกิจชุมชนมีการกำหนดวิธีการในการชี้แจงและทำความเข้าใจในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติและดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้บรรลุผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่วางไว้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในทิศทางเดียวกันอย่างไร

(2) การปฏิบัติตามแผนที่จัดไว้ วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการในการสนับสนุนให้สมาชิกดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น มีการติดตามเป็นระยะ มีระยะเวลา กำหนดการดำเนินงานตามแผน

(3) การควบคุมแผนและการปรับแผน วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการควบคุมการดำเนินงานตามแผนหรือไม่ เช่น กำหนดระยะเวลาส่งมอบผลผลิตต่อสมาชิกและลูกค้า มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ วิธีการควบคุมดูแลการปฏิบัติให้สามารถทำได้ตามแผน หรือสามารถปรับแผนตามสถานการณ์

(4) มีการคาดการณ์ความสำเร็จของแผน วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการคาดการณ์ความสำเร็จของแผนอย่างไร เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิก เช่น การส่งสินค้าสู่ตลาด และเพื่อเตรียมความพร้อมในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนตามแผนที่กำหนด โดยในการคาดการณ์มีการใช้ข้อมูลที่มีอยู่มาวิเคราะห์พิจารณาประกอบด้วย เพื่อให้การคาดการณ์ถูกต้องตามที่ควรจะเป็นมากยิ่งขึ้นหรือไม่

3.1.4 การบริหารการตลาด คือ วิธีการที่วิสาหกิจชุมชนใช้ในการทำการความเข้าใจต่อความต้องการของลูกค้าและตลาด ซึ่งมีทั้งตลาดภายใน และภายนอกชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการ ของชุมชนเป็นหลัก มีการบริหารเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตหรือบริการที่มีความสัมพันธ์กันเกื้อกูลกัน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน สร้างความประทับใจ ความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพ ความปลอดภัยของสินค้าและบริการ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิสาหกิจชุมชนได้มีการเรียนรู้ทำความเข้าใจลูกค้าและตลาด เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนร่วมกันดูแลทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้มีใช้ตลอดไปอย่างสมดุล

1) การกำหนดแหล่งจำหน่าย/แหล่งบริการ/ลูกค้าเป้าหมาย วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการอย่างไรว่าใครคือลูกค้า จำแนกลูกค้าเป้าหมายอย่างไร และมีการนำข้อมูลต่างๆ มาพิจารณาประกอบหรือไม่

2) การติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาด วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการอย่างไรในการติดตามข้อมูลความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบแนวโน้มความต้องการของตลาดที่อาจจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็นการเรียนรู้และพัฒนาด้านการตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแผนการผลิตครั้งต่อไป

3.1.5 การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร มีการจัดเก็บ และรวบรวมอย่างมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ มีความพร้อม และสะดวกในการนำมาใช้งาน ทำให้การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และการจัดการความรู้ของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มความสามารถในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1) การจัดการความรู้

(1) **การรวบรวม ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่น** วิสาหกิจชุมชนมีการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ และมีการจัดเก็บอย่างไร มีการถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง และมีการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร ให้เกิดการเรียนรู้ และนำองค์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบการวิสาหกิจชุมชน

(2) **การแสวงหาความรู้ใหม่** วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชนอย่างไร เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

(3) **การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น** วิสาหกิจชุมชนมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาศึกษาอย่างไร และมีการนำความรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ให้เข้ากับภูมิปัญญาเดิมที่วิสาหกิจชุมชนมีอยู่อย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชุมชนในปัจจุบัน เป็นการสร้างความรู้ใหม่จากฐานความรู้เดิมของชุมชน

2) ความพร้อมการใช้งานของข้อมูล

(1) **ระบบการจัดเก็บข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน** วิสาหกิจชุมชนมีการเก็บข้อมูลของตนเองหรือไม่ มีวิธีการเก็บข้อมูลอย่างไรให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ถูกต้องแม่นยำ มีรูปแบบในการจัดเก็บอย่างไร ให้มีความพร้อมและสะดวกในการนำมาใช้งานของชุมชนเอง และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) **การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก** เครือข่ายๆ และบุคคลภายนอกอย่างไร ที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องมาใช้ข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน และได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตรงความเป็นจริง ทันสมัย น่าเชื่อถือ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องหรือไม่

3.1.6 กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ กระบวนการบริหารและจัดการสินค้าและบริการ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และส่งผลต่อความสำเร็จในการเติบโตของกิจการ

1) การบริหารให้เกิดความเชื่อมโยงกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน มี 2 ระดับ

(1) ระดับภายในองค์กร มีวิธีการจัดการกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการภายในกิจการอย่างไร เพื่อให้กระบวนการในการผลิตและบริการมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน โดยส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการผลิต

(2) ระดับภายนอกองค์กร มีวิธีการจัดการกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการอย่างไร เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ในชุมชน โดยส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการผลิต

2) ผลิตภัณฑ์และระบบที่ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ (การจัดการสินค้าและบริการ) วิสาหกิจชุมชนมีการกำหนดขั้นตอน กระบวนการ และระบบในการผลิตสินค้าหรือบริการให้สามารถควบคุมคุณภาพ ความสม่ำเสมอของสินค้าหรือบริการหรือไม่ อย่างไร มีการนำข้อมูลจากลูกค้า ความรู้ และเทคโนโลยี มาปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าอย่างไร เพื่อให้เกิดสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพดี สม่ำเสมอ และเป็นที่พอใจของลูกค้า

3) การควบคุมระบบงาน ป้องกันความผิดพลาดในระบบงาน ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการอย่างไรในการควบคุม และป้องกันให้กระบวนการผลิตเป็นตามขั้นตอนหรือเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งได้มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดังกล่าวอย่างไร เพื่อการทำงานดีขึ้น

3.1.7 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การบริหารสมาชิกมุ่งเน้นการบริหารจัดการชุมชน ที่ประกอบด้วย คน ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาของชุมชนและเครือข่าย ภายใต้กระบวนการตัดสินใจในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถไปบริหารจัดการสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและขยายผลสู่เครือข่าย

1) การกำหนดเงื่อนไขการรับสมาชิก วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการอย่างไรในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการรับสมาชิกใหม่และเครือข่ายเพื่อให้ได้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เข้าใจในกฎระเบียบและเงื่อนไขของวิสาหกิจชุมชนและดำเนินกิจกรรมเชื่อมโยงอย่างมั่นคงและยั่งยืน

2) การพัฒนาผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนมีวิธีการอย่างไรในการพัฒนาคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและดำเนินงานได้คล่องตัว ทันทต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จน

บรรลุแผนการดำเนินงานของชุมชน มีแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและสอดคล้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ

3) **การสร้างขวัญ กำลังใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจ** ขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจ หมายถึง การให้ผลตอบแทนทั้งด้านการเงิน สวัสดิการ และการสนับสนุนยกย่องชมเชย ระบบและวิธีการของวิสาหกิจชุมชนในการสร้างขวัญ และกำลังใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืน มีระบบการดำเนินการที่เหมาะสม ทั้งถึง และเป็นธรรม

4) **การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก** วิสาหกิจชุมชนมีแนวทางในการติดตามและวัดความก้าวหน้า หรือปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานของสมาชิกหรือไม่ อย่างไร อาจมีการกำหนดเป็นทีมงานหรือคณะทำงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อติดตามประเมินผลงาน และแจ้งผลให้สมาชิกทราบ และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

3.2 การบริหารแผนการผลิต

กรมส่งเสริมการเกษตร (2551: 28-29) ระบุในคู่มือการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การบริหารจัดการที่ครบถ้วนถูกต้องและมีประสิทธิภาพตามลักษณะของธุรกิจมีกระบวนการขั้นตอนการผลิตที่ได้มาตรฐาน มีดังนี้

3.2.1 **ที่ตั้งของสถานประกอบการ** เป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้งในการผลิตสินค้าหรือบริการ ได้แก่ ที่อยู่เลขที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร e-mail address (ถ้ามี) และควรมีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งไว้ด้วย

3.2.2 **ผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือ บริการ** เป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ธุรกิจดำเนินการ โดยควรแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการให้ครบถ้วน

3.2.3 **อุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิต** เป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต โดยการแสดงต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆให้ครบถ้วน ทั้งรายการเครื่องมือหรืออุปกรณ์ รุ่นทะเบียน จำนวน รวมถึงลักษณะการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตสินค้าด้วย

3.2.4 **ขั้นตอนและกระบวนการการผลิต** เป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการทางการผลิต ตั้งแต่เริ่มต้นจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ ตั้งแต่การตั้งชื่อวัตถุดิบจนแปรรูปวัตถุดิบเป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย

3.2.5 แผนผัง กระบวนการผลิต เป็นการแสดงแผนผังของขั้นตอนและกระบวนการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเขียนเป็นภาพแผนผังแสดงลำดับของขั้นตอนต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในกรณีมีหลายส่วนงานในการผลิตอาจแยกเป็นส่วนๆตามแต่ลักษณะของกระบวนการในการผลิตก็ได้

3.3 การบริหารงาน และการจัดการคน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2551: 8-11) ระบุ ในคู่มือการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชนถึง การบริหารงาน และการจัดการคน บทบาทของผู้นำ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ และการดำเนินงานของกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 ความหมายของการบริหารงาน การบริหารงาน หมายถึง การทำงานโดยใช้ทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน และวัสดุ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ การบริหารงานที่ดี หมายถึง การจัดการต่างๆ เพื่อให้งานลุล่วงไปด้วยดี

1) การจัดการต่างๆ เพื่อให้งานลุล่วงไปด้วยดี ประกอบด้วย

(1) **วางแผนดี** คือ การคิดก่อนทำ รวมถึงการคิดการคิดวางแผนหรือเตรียมการการล่วงหน้าแต่เนิ่นๆการคิดลู่ทางต่างๆในการประกอบกิจการและการตกลงใจร่วมกันภายในกลุ่มไว้ให้แน่ชัด

(2) **แบ่งงานดี** คือ จัดให้เหมาะสมว่าใครมีหน้าที่อะไร ต้องทำอะไรบ้าง ให้ได้ผลอย่างไร จึงจะเรียกว่าทำหน้าที่ได้ดี

(3) **จัดคนดี** คือ หากคนที่มีคุณสมบัติและความสามารถเหมาะสมเข้ามาอยู่ในตำแหน่งต่างๆให้เพียงพอ คือ ไม่มากเกินไป และไม่น้อยไป

(4) **สั่งการดี** คือ สั่งการได้ชัดเจน เป็นที่เข้าใจ และเป็นทีพอใจของผู้รับคำสั่ง

(5) **สร้างกำลังใจดี** คือ ทำให้ทุกคนที่ทำงานด้วยกันมีกำลังใจสูงในการทำงานอยากจะทำงานให้ดีและสำเร็จ รู้สึกสนุก และมีความภูมิใจในงานที่ทำ

(6) **แก้ปัญหาดี** คือ เมื่อมีปัญหาหรือข้อขัดข้องเกิดขึ้นก็ไม่ตกใจหรือกังวลมากเกินไปแต่สามารถวิเคราะห์เหตุของปัญหาและหาทางแก้ไขที่เหมาะสม

(7) **ตัดสินใจดี** คือ รู้จักวิเคราะห์ข้อเท็จจริง เหตุผลและทางเลือกต่างๆก่อนการตัดสินใจ แล้วตัดสินใจเลือกทางที่เห็นว่าดีที่สุดด้วยประการทั้งปวง

(8) **ทำบัญชีดี** คือ มีการลงบัญชี รายรับ-รายจ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน รวมถึงบัญชีสินค้าที่อยู่ในสต็อกอย่างถูกต้องและทันเวลา

(9) *ติดตามงานดี* คือ มีการตรวจสอบ ติดตามงานเป็นระยะๆ ว่า กิจกรรมงานต่างๆก้าวหน้าไปอย่างไร มีปัญหาขัดข้องอะไรบ้าง มีช่องทางปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา ในแต่ละเรื่องอย่างไร และนำมาพิจารณาไตร่ตรองเพื่อกำหนดแนวทาง และวิธีการที่จะทำให้การ ประกอบกิจการ โดยส่วนรวมเจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ

2) *ความหมายของการจัดการ* หมายถึง การทำให้งานต่างๆสำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ ผู้บริหารหรือผู้นำจะไม่ปฏิบัติงานเอง แต่จะเป็นผู้ที่มีบทบาท คอยช่วยจัดการให้ทุกคนทำงานมอบหมายงาน ควบคุมการทำงาน และการติดตามประเมินผล เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้ง ในการจัดองค์กร ทุกองค์กรจะต้องมีโครงสร้างการบริหารอย่าง ชัดเจน ซึ่งรูปแบบการบริหารที่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นไปตามระเบียบหรือ หลักเกณฑ์การจัดโครงสร้างขององค์กรแต่ละองค์กร ไม่ว่าจะเป็้องค์กรที่ใหญ่หรือเล็ก หรือแม้แต่ องค์กรชุมชน หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็ตาม ต่างจะต้องมีโครงสร้างการบริหารทุกองค์กร และแต่ ละองค์กรก็มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการดำเนินงาน

3.3.2 บทบาทของผู้นำ ผู้นำมีความสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่อยู่สูงสุดตาม โครงสร้าง สิ่งทีผู้นำต้องเกี่ยวข้องกับที่จะต้องจัดการมีอยู่ 2 ประการ คือ

- 1) *บริหารงาน* หมายถึง ทรัพยากรต่างๆที่ไม่มีชีวิต เช่น เงินทุน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ที่มีอยู่ทุกอย่าง
- 2) *บริหารคน* หมายถึง การบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งมีความรู้สึนึกคิด และเป็นผู้ปฏิบัติงานในส่วนทรัพยากรที่ไม่มีชีวิตให้ใช้งาน ได้อย่างคุ้มค่า และย้งต้องมีส่วน เกี่ยวข้องกับทรัพยากรบุคคลที่มีชีวิตจิตใจด้วย เพื่อให้ทุกคนทำงานด้วยความเต็มใจ และใช้ ความสามารถอย่างเต็มที่

3.3.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ปัจจัยในการจัดการ หรือทรัพยากรที่ ผู้นำจะต้องเข้าไปจัดการ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และบรรลุวัตถุประสงค์นั้น มีดังนี้

1) *คน (man)* เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากสำหรับองค์กร กิจกรรมทุกอย่าง เครื่องมืออุปกรณ์ทุกประเภท การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรต้องเกี่ยวข้องกับคนทั้งนั้น ปริมาณงานจะเป็นไปตามแผนและมีคุณภาพที่ตามความต้องการได้ ก็เกิดขึ้นจากการจัดการคน ซึ่ง เป็นทรัพยากรที่มีค่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำที่อยู่ในองค์กร จึงจะทำให้ผู้ที่อยู่ในองค์กรใช้ ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงาน มีความจงรักภักดี มีขวัญและกำลังใจที่ดี เพื่อการทำงาน ให้กับองค์กร

2) *เครื่องจักร (machine)* หมายถึง เครื่องจักรที่จัดหามาเพื่อใช้ในหน่วยงาน ซึ่งมีค่า มีราคาตามสภาพ ตามคุณภาพของเครื่องจักรนั้นๆ การบริหารจัดการเครื่องจักรก็คือ การ

จัดการไม่ให้เกิดการสิ้นเปลืองและเกิดการสูญเสีย ใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า และสะดวกในการนำมาใช้

3) *เงินทุน (money)* นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็น การจัดการเรื่องเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในองค์กรจึงต้องถูกวางแผนอย่างเหมาะสมให้กิจการขององค์กรดำเนินไปอย่างไม่ติดขัดเงินทุน ทั้งที่เป็นเงินผู้ระยะสั้นและระยะยาว ต้องใช้ให้ถูกประเภทตามลักษณะของกิจกรรม จัดหามาได้อย่างเหมาะสม มีดอกเบี้ยที่ต่ำ ถ้าเป็นส่วนของผู้เจ้าของก็ต้องวางแผนการใช้ให้ชัดเจน

4) *วัสดุสิ่งของ (material)* เป็นปัจจัยที่สำคัญไม่น้อยกว่าตัวอื่น จะต้องมีการวางแผนในการใช้สอยอย่างชัดเจน ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ นำมาสู่การผลิตไม่ให้มีการสูญเสีย ไม่ค้างสต็อกจนทุนจม คำนึงถึงการมีวัสดุสำหรับการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา รู้จักสำรองในจำนวนที่เหมาะสมไม่มากไม่น้อยจนเกินไป

ปัจจัยทั้ง 4 ประเภท จึงเป็นปัจจัยในการจัดการโดยแท้จริง เพราะจะต้องมีการลงทุนทั้งสิ้น คนก็ต้องมีค่าใช้จ่ายในรูปของค่าแรง เครื่องจักรก็ต้องจัดซื้อมา เงินทุนก็ต้องจ่ายโดยหวังว่าต้องมีกำไรจากการจ่ายเงินลงทุนไปในกิจการ และวัสดุสิ่งของก็ต้องจ่ายและจัดหามา ทุกปัจจัยจึงมีต้นทุนในตัวของมันเองทั้งสิ้น กิจการใดเจ้าของให้ความสำคัญ ดูแลเอาใจใส่ มีการเตรียมตัวตลอดเวลา พร้อมทั้งมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด กิจการนั้นก็จะได้ดำเนินไปได้ด้วยดี

3.3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ มีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1) *การตลาด (market)* คือ ความสำเร็จของธุรกิจหรือการประกอบกิจการใด ๆ อยู่ที่ผลิตสินค้าได้แล้ว สามารถขายหรือบริหารได้จนบรรลุเป้าหมาย มีผลทำให้เกิดกำไร แต่ต้องขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตลาด ลักษณะความเป็นไปของตลาด การวิเคราะห์ตลาด และกลุ่มลูกค้าจึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ฝ่ายจัดการจะต้องให้ความสนใจตลอดเวลา

2) *วิธีการปฏิบัติงาน (method)* หมายถึง ระบบงาน ระเบียบ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน ระบบการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้นั้น สิ่งสำคัญ คือ วิธีการปฏิบัติงาน ถ้ากิจการใดมีวิธีปฏิบัติที่ดี ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานก็จะดีไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใด ถ้าผู้ปฏิบัติเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงานแล้ว ก็มั่นใจได้ว่า องค์กรพัฒนาไปได้อย่างแน่นอน

3) *การจูงใจผู้ปฏิบัติงาน (motivate)* ความต้องการของคนไม่มีที่สิ้นสุด แต่กำลังความคิดและการกระทำมีขีดจำกัด ในฐานะผู้อยู่ในส่วนของการจัดการ จึงควรมีวิธีการชักจูงหรือจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรได้ทุ่มเทกำลังความคิดและใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงาน การกระทำนั้นจะต้องทำด้วยความตั้งใจและเต็มใจ

4) *วิธีการจัดการ (management)* ผู้นำจะต้องรับบทบาทหน้าที่ในการจัดการ โดยต้องมีวิธีการจัดการที่สามารถให้งานบรรลุความสำเร็จให้ได้ทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวางแผน

จัดระบบงานภายใน การควบคุมการทำงาน การติดตาม และการประเมินผล พร้อมทั้งต้องรู้จักวิธีการจูงใจการทำงานของผู้ที่อยู่ในองค์กรให้ทำงานอย่างเต็มที่ ดังนั้น วิธีการจัดการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้นำในองค์กร

3.3.5 การดำเนินงานของกลุ่ม องค์กรชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ วิสาหกิจชุมชน

การรวมกลุ่มของชาวบ้าน รวมเรียกองค์กรชุมชนเหล่านี้ว่า กลุ่ม กลุ่มหนึ่งกลุ่มเปรียบได้เสมือนองค์กรหนึ่งองค์กร ผู้นำกลุ่มก็เปรียบเสมือนผู้บริหารขององค์กร ผู้นำจึงต้องยึดหลักการบริหารงานและการจัดการเช่นเดียวกับผู้บริหารองค์กรอย่างเคร่งครัด ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดกฎ ระเบียบต่างๆ ที่จะใช้ในการปฏิบัติงานภายในกลุ่ม และควรเป็นกฎข้อบังคับที่เป็นธรรมแก่สมาชิกภายในกลุ่มทุกคน และต้องประกาศให้เหล่าสมาชิกได้รับทราบข้อมูลเพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานอีกด้วย อาทิ เช่น

- 1) การรับสมัครสมาชิก ควรกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจน เช่น รับสมัครสมาชิกใหม่ทุกเดือน ทุก 3 เดือน 6 เดือน ทุกสิ้นปี หรือในวันประชุมประจำปีก็ได้แล้วแต่ข้อตกลง
- 2) การประชุมประจำเดือน ให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือกฎระเบียบของกลุ่ม บางกลุ่มอาจกำหนดไว้ว่าจะมีการประชุมทุก 3 เดือน ทุก 6 เดือน ก็สามารถทำได้ แต่การประชุมคณะกรรมการบริหารควรมีโอกาสได้พบกันทุกเดือน
- 3) การออมสัจจะ สมาชิกจะต้องส่งเงินสัจจะทุกเดือน ตามวัน เวลา ที่กลุ่มกำหนดไว้ ถ้าหากสมาชิกมีจำนวนมาก อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ และมีตัวแทนของกลุ่มเป็นผู้รับเงินออมแล้วส่งเหรียญกึ่งก็ได้ การออมสัจจะของสมาชิกจะต้องทำระเบียบการออม และมีสมุดสัจจะให้สมาชิกด้วย
- 4) การให้กู้/การพิจารณาเงินกู้ ควรมีขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น การกู้แต่ละครั้ง ผู้กู้จะสามารถแจ้งความจำนงได้ในวันที่กลุ่มจะพิจารณาเห็นควร การกู้เงินควรมีเอกสารการขอกู้ให้ชัดเจนและการพิจารณาเงินกู้ต้องจดบันทึกไว้ทุกครั้งหลังจากได้ข้อสรุปแล้ว
- 5) การติดตามเยี่ยมเยียนสมาชิก หลังจากที่สมาชิกกู้เงินแล้ว ควรมีการติดตามเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษาหารือแก่สมาชิก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
- 6) การกำหนดแผนการปฏิบัติงานของกลุ่ม การวางแผนงานเป็นกระบวนการขั้นที่หนึ่งในการบริหาร โดยกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานล่วงหน้าเพื่อปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปตามนั้น
- 7) การจัดทำงบประมาณ การจัดทำงบประมาณในการบริหารงานมีความจำเป็นอย่างมาก ซึ่งมีประโยชน์สำหรับทำเครื่องมือในการควบคุมค่าใช้จ่ายให้อยู่ในหลักการ

ประหยัดสามารถใช้จ่ายเงินบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น จึงควรกำหนดให้ชัดเจน โดยเฉพาะเกี่ยวกับรายได้-ค่าใช้จ่าย

รายได้ หมายถึง ค่าตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่กิจการได้รับมา แต่ละกิจการอาจกำหนดข้อบัญญัติรายได้แตกต่างกัน เช่น ดอกเบี้ยจากเงินที่ให้สมาชิกกู้ ดอกเบี้ยจากธนาคาร

ค่าใช้จ่าย หมายถึง จำนวนเงินซึ่งกิจการ (กลุ่ม) ต้องจ่ายเป็นผลตอบแทนในการแลกเปลี่ยนการใช้บริการ กิจการหนึ่งๆ จะมีบัญชีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างย่อมขึ้นอยู่กับธุรกิจของกลุ่มนั้นๆ เช่น ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (ถ้ามี) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ถ้ามี) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น

8) อื่นๆ ตามที่กลุ่มได้มีมติที่จะดำเนินการ จากที่กล่าวมาทั้งหมด การบริหารจัดการกลุ่มจึงมีความจำเป็น อย่างไรก็ตามองค์กรชุมชน/วิสาหกิจชุมชน จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ จะต้องยึดหลักคุณธรรมทั้ง 5 ประการ ซึ่งจะช่วยให้สังคมเกิดความสงบสุข เกิดการพึ่งพาอาศัยกัน และเกิดการพึ่งตนเอง

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542: 64) อธิบายว่า มีหลายปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลว ซึ่งปัจจัยที่สำคัญๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) *ด้านการเงินหรือเงินทุน* กิจกรรมธุรกิจที่ต้องอาศัยการตลาดจะต้องเริ่มต้นจากนำเงินไปลงทุน ทำการผลิต ทำการค้า ใ้รายได้กลับมาเป็นเงินก้อนใหญ่กว่าเดิม ในกรณีที่มีกำไรเงินลงทุนในการทำธุรกิจมีมาจาก 3 แหล่ง คือ เงินทุนตนเอง เงินทุนที่กู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ และเงินทุนที่ได้มาจากการระดมทุนจากคนในชุมชนเอง ถ้าเป็นเงินทุนจากการระดมวิสาหกิจในชุมชนมีโอกาสดิบโตได้ดีกว่า กรณีเงินทุนจากการกู้ยืม

2) *ด้านการตลาด* จะต้องรู้ว่าสินค้าที่ผลิตได้ จะนำไปขายที่ไหน และขายอย่างไร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ เป็นกลุ่มที่มีลูกค้าที่แน่นอนและพอเพียง กลุ่มชุมชนที่มีตลาดแน่นอนและพอเพียง จะเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ยืนอยู่ได้เติบโตได้ พร้อมกับมีการขยายกิจการ ปัจจัยด้านการตลาดเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ตลาดจึงเป็นหัวใจของการผลิต เป็นตัวนำการผลิต

3) *ด้านการผลิต* การจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ต้องผ่านการวิเคราะห์ทั้งอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ในตลาด ความชำนาญของผู้ทำการผลิตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญพอๆ กับโอกาสทางการตลาด การผลิตในชุมชนที่มีต้นทุนการผลิตไม่สูง พร้อมกับผู้ผลิตมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ สามารถได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในตลาด

ได้ การผลิตที่จะประสบผลสำเร็จต้องสอดคล้องกับโอกาสทางการตลาด และผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด

4) *ด้านการบริหารจัดการ* การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนแบ่งเป็น 3 ด้านที่สำคัญ คือ

(1) *ด้านระบบการเงิน* ความสามารถในการระดมทุนและสะสมทุนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ

(2) *ด้านระบบงาน* วิสาหกิจชุมชน ที่จะประสบผลสำเร็จต้องมีการจัดโครงสร้างการบริหาร มีการแบ่งฝ่าย แบ่งสายงาน เพื่อการควบคุม กำกับอย่างชัดเจน

(3) *ด้านระบบบุคลากร* ในวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีสายงานบังคับบัญชา ที่ชัดเจน เนื่องจากบุคลากรที่เป็นลูกจ้างมีน้อย บุคลากรของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกและกรรมการ การสั่งการ การบังคับบัญชา การให้คุณให้โทษจึงไม่มี ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในด้านระบบบุคลากรจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารและสมาชิกมีสัจจะ คุณธรรมและมีความเสียสละ

5) *ด้านผู้นำ* ชาวชนบทส่วนใหญ่มักขาดแคลนผู้นำ ผู้นำมักเกิดขึ้นโดยธรรมชาติเกิดจากผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพ ความมีบารมี มีความรู้ มีฐานะ เป็นที่พึ่งพาของคนในสังคมได้วิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จมักจะอยู่ได้ การนำของบุคคลเหล่านี้ จากการศึกษาจะพบว่าวิสาหกิจชุมชน ที่ก่อตั้งโดยบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพหรือโดยคณะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน การระดมทุนจะง่าย กิจการขยายตัวได้รวดเร็ว มีความมั่นคง และโอกาสประสบผลสำเร็จมีสูง

6) *ด้านแรงงาน* แรงงานในวิสาหกิจชุมชน ที่เป็นลูกจ้างส่วนใหญ่มีน้อย โดยมากเป็นประเภททำงานให้ตัวเอง (self - employed) ภายในครอบครัว ส่วนมากพบว่าเป็นแรงงาน ที่มีความรู้ น้อย ขาดทักษะและประสบการณ์จึงเป็นแรงงานไร้ฝีมือ เป็นแรงงานของคนรุ่นพ่อ แม่ ปู่ ย่า เป็นสำคัญ

7) *การมีส่วนร่วมของสมาชิก* การเกิดขึ้น การคงอยู่ การเติบโตและยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะรวมถึงการระดมทุน และการใช้ทุนที่ระดมมา ซึ่งทุนดังกล่าว คือ เงินทุน ดังนั้น การมีส่วนร่วมระดมทุน จึงหมายถึง การร่วมมือถือหุ้น ร่วมลงทุนและการนำทุนและการนำทุนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่กล่าวมาเป็นปัจจัย การมีส่วนร่วมของสมาชิกที่นำพาให้วิสาหกิจชุมชนประสบผลสำเร็จ ขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมอย่างเอาการเอางาน เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถพึ่งตนเองได้

4. บริบทอำเภอพนัสนิคม และวิสาหกิจอำเภอพนัสนิคม

4.1 สภาพทั่วไป

สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม (2556: 10 - 11) อำเภอพนัสนิคม

อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่ประกอบการเกษตรและประกอบธุรกิจ อื่นๆที่หลากหลาย จากการรวมกลุ่มของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจึงเริ่มกลายเป็นธุรกิจ เกิดการแข่งขันทางการตลาดขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนากระบวนการและวิธีผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การวางแผนการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น การผลิต การแปรรูป การจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มไม่สามารถทำได้เพียงลำพังผู้เดียว จึงต้องอาศัยความรู้ในแต่ละด้านเข้ามาช่วยเหลือ หน่วยงานของรัฐ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาชุมชน ที่เข้ามาส่งเสริมให้คนในกลุ่มมีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ตลอดจนพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนโดยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม ให้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้น ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการจะส่งเสริมกลุ่มเพื่อประกอบกิจการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็กและยังประสบปัญหา คือ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐไม่สนองความต้องการที่แท้จริงของกลุ่ม และอีกประการหนึ่งเพื่อให้กลุ่มมีกฎหมายรองรับการประกอบกิจการของชุมชนให้ได้รับการพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้

4.2 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม (2556:5-6) มีการส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยมีเจตนารมณ์ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเศรษฐกิจชุมชนถือว่าเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต รวมถึงการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป โดยทำหน้าที่รับจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนที่จะขอรับการส่งเสริม โดยเกษตรอำเภอเป็นนายทะเบียนรับจดทะเบียน ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548 โดยในปี พ.ศ. 2556 อำเภอพนัสนิคม มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว จำนวน 94 กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 908 คน วิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม ในปี 2556 ได้รับการประเมินศักยภาพทั้ง 3 ระดับ จำนวน 94 กลุ่ม

คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคมเป็นผู้ประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสามารถจำแนกเป็นระดับ ดังนี้

ระดับดี	24	กลุ่ม	คิดเป็นร้อยละ 25.53
ระดับปานกลาง	60	กลุ่ม	คิดเป็นร้อยละ 63.83
ระดับปรับปรุง	10	กลุ่ม	คิดเป็นร้อยละ 10.64

(รายละเอียดตามภาคผนวกหน้าที 134)

4.3 สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี พ.ศ.2555– 2557

(สำนักงานจังหวัดชลบุรี 2555: 13-14) ระบุถึงวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ และโครงสร้าง ดังนี้

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี

1. วิสัยทัศน์

สถาบันเกษตรกรก้าวหน้า สินค้าเกษตรปลอดภัย รวมใจเศรษฐกิจพอเพียง

2. เป้าประสงค์

- 1) สินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- 2) เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดี

3. พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- 2) ส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการทางการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) ให้บริการทางการเกษตรตามสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
- 5) พัฒนาองค์กรและ บุคลากร ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน

4. ยุทธศาสตร์

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร
- 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
- 3) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตร
- 4) การให้บริการทางการเกษตรและการช่วยเหลือเกษตรกร

5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรบุคลากรและกระบวนการทำงาน

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน มีแนวทางการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในลักษณะของกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มองค์กรต่างๆ ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร การแปรรูปผลผลิตเกษตร และบรรจุภัณฑ์ การบริหารจัดการองค์กร การสร้างภาวะผู้นำ การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย รวมทั้งทำให้องค์กรต่างๆ เกิดกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนา การประเมินศักยภาพ จัดทำแผนพัฒนา และสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง และมีการประสานการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างๆ มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือระหว่างเครือข่าย

คณะอนุกรรมการกรมการวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน ท้องถิ่นอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นายกองกิจการบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้จัดการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เกษตรอำเภอ เป็นเลขานุการ และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (เคหกิจเกษตร) เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

อำเภอพนัสนิคม มีวิสาหกิจชุมชนที่มาจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยได้รับการอนุมัติแล้ว และผ่านการประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 91 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแปรรูปผลผลิต กลุ่มจักสานไม้ไผ่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มผู้ผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ เป็นต้น ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม กรมการพัฒนาชุมชน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด การบรรจุภัณฑ์ และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการงาน อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของกลุ่มในด้านต่างๆ ได้แก่ การผลิต การแปรรูป การจำหน่าย การบริหารจัดการกลุ่ม การวางแผนพัฒนากลุ่ม การรับผลประโยชน์ การประเมินผล การรับความรู้ ตลอดจนความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ของวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม มีทั้งกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปตามตัวแปร ดังนี้

4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

4.1.1 เพศ

สุมิตรา อภิชัย (2549: 59) ที่ศึกษาความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ เรืองจิตร พรหมสถิต (2549: 35) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง และ ยาวเรศ ทิฐธรรม (2549: 46-51) ศึกษาสภาพและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

4.1.2 อายุ

สุมิตรา อภิชัย (2549: 59) ได้ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุเฉลี่ย 50 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของเรืองจิตร พรหมสถิต (2549: 35) ได้ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุเฉลี่ย 50.7 ปี และยาวเรศ ทิฐธรรม (2549: 46-51) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุเฉลี่ย 48.42 ปี

4.1.3 ระดับการศึกษา

ยาวเรศ ทิฐธรรม (2549: 46-51) ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรืองจิตร พรหมสถิต (2549:63) และสุมิตรา อภิชัย (2549: 59)

4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

4.2.1 อาชีพ

สุมิตรา อภิชัย (2549: 59) ได้ศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการประกอบอาชีพหลัก คือ อาชีพทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์ แก้วคุณ (2548: 31) ยาวเรศ ทิฐธรรม (2549: 51) และเรืองจิตร พรหมสถิต (2549: 37)

4.2.2 รายได้ของสมาชิก

สริญญา ภูมิภู (2550 : 66) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิต และการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง พบว่ามีรายได้ 58,058.77 บาทต่อปี ซึ่งรายได้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

วิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ เรืองจิตร พรหมสถิต (2549: 63) พบว่า รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน 309,55.00 บาทต่อปี

4.2.3 จำนวนแรงงานในครัวเรือน

กรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544 : 83) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับ สริยัญญา ภูมิภู (2550 : 66) การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง

4.2.4 หนี้สิน

เรืองจิตร พรหมสถิต (2549: 63) ศึกษา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงิน โดยเฉลี่ยมีการกู้เงิน 359,095.24 บาท และกู้เงินจาก ธกส. ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เยาวเรศ ทิฐธรรม (2549: 46-51) ที่พบว่า แหล่งเงินทุนที่ใช้ส่วนมากมาจากกองทุนหมู่บ้าน และกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

4.3 ปัจจัยทางสังคม

4.3.1 สถานภาพภายในกลุ่ม

กรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544 : 83) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ สถานภาพภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสามารถ แทนวิสุทธิ (อ้างถึงใน มัทนา ไชยจิตต์ 2552: 24) ศึกษาการเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

4.3.2 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ดวงสมร พงศพิศกุล (2549: 48) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองรีร่วมพัฒนา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยเฉลี่ย 3.27 ปี และกรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544 : 83) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

4.3.3 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น

เทวินทร์ รวมสุขนิรันดร์ (2546: 56) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำตำบลในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ

เริงจิตร พรหมสถิต (2549: 63) พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เพราะว่าการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้พัฒนาจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ และ เกษตรฉัตร รัตนศรี (2544 : 58-60) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชนในตำบลหลักใต้

4.3.4 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

มัทนา ไชยจิตต์ (2552: 24) ศึกษาการเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และสมพงษ์ เป็นทอง (2539 : 97) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ การได้รับข่าวสารจากวิทยุ เอกสารสิ่งพิมพ์

4.3.5 การได้รับการอบรม/สัมมนาศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ

นพวรรณ เสวตานนท์ (2546: 94) พบว่า การได้รับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ สัจจะเวท (2545: 67) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรน้ำจากโครงการชลประทาน กรณีศึกษา : โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เกษตรกรในเขตชลประทาน โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง มีส่วนร่วมในการใช้น้ำจากโครงการโดยขึ้นอยู่กับ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ดูงาน

4.4 การวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

แสงเดือน พงษาชัย (2550: 85) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า โดยภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้แก่ อายุ รายได้ของสมาชิก และความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จะระบุว่า มีปัญหาเรื่องไม่ค่อยมีเวลา ไม่มีความรู้ และไม่ทราบถึงช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เรื่องวิสาหกิจชุมชนผ่านช่องทางหรือสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

กิตติพงษ์ พิพิธกุล (2544: 69) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมมากในเรื่องการร่วมสำรวจปรึกษาหารือเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา การร่วมวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมภายในกลุ่ม การร่วมตัดสินใจทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม การร่วมประชุมสมาชิกหรือคณะกรรมการกลุ่ม การร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การร่วมรับผลประโยชน์จากการซื้อปุ๋ยเคมี การร่วมคิดติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกลุ่ม การร่วมติดตามข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าของกิจกรรมกลุ่ม และส่วนร่วมระดับน้อย คือ การบริจาคสิ่งของให้กลุ่ม การร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานที่กลุ่มมอบหมาย การร่วมใช้แรงงานในกลุ่ม การร่วมชักชวนเพื่อนบ้านเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม การร่วมรับเงินปันผลจากกลุ่ม ส่วนการร่วมรับผลประโยชน์จากการซื้อขายข้าวเปลือกไม่มีการดำเนินงาน

สรัญญา ภูมิภู (2550: 84) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง ความต้องการพวกพ้อง ทักษะคิดที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม และรายได้รวมของสมาชิกจากทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมดังที่กล่าวข้างต้นนั้น ได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ของสมาชิก จำนวนแรงงานในครัวเรือน หนี้สิน
3. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน การได้รับการอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ได้รับการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี จำนวน 24 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 213 คน และระดับปานกลาง จำนวน 60 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 593 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม ชลบุรี 2556 : 1 - 2) รวมทั้งสิ้น 94 กลุ่ม และระดับปรับปรุงจำนวน 10 กลุ่มจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 102 คน รวมจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 908 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจากสูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้มีได้จากการสุ่มเท่ากับ 0.10 (ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

e = ระดับความคลาดเคลื่อน ไม่เกินร้อยละ 10

ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการศึกษา มี

วิธีคำนวณ ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างระดับดี จำนวน 213 คน

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n)} &= \frac{213}{1 + (213) \times (0.10)^2} \\ &= 68 \text{ คน} \end{aligned}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างระดับปานกลาง จำนวน 593 คน

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n)} &= \frac{593}{1 + (593) \times (0.10)^2} \\ &= 86 \text{ คน} \end{aligned}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างระดับปรับปรุง จำนวน 102 คน

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n)} &= \frac{102}{1 + (102) \times (0.10)^2} \\ &= 50 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มจากประชากรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้มาจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างในระดับดีและระดับปานกลางและปรับปรุงรวมกัน จำนวน 204 คน

1.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี และ ปานกลาง ในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินในระดับดี จำนวน 24 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 213 คน และในระดับปานกลาง จำนวน 60 กลุ่ม สมาชิก จำนวน 593 คน และระดับปรับปรุงจำนวน 10 กลุ่มจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 102 คน รวมทั้งสามระดับ มีจำนวน 908 คน ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเพื่อให้ประชากรมีโอกาสถูกเลือกมาเป็นตัวอย่าง จึงใช้วิธี ดังนี้

- 1) จัดชั้นตามระดับการประเมินศักยภาพ โดยแบ่งเป็น 3 ชั้นคือ ระดับดี ปานกลาง และปรับปรุง
- 2) สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากในกลุ่มทุกระดับ ได้กลุ่มตัวอย่างโดยเป็น กลุ่มระดับดี จำนวน 68 คน กลุ่มระดับปานกลางจำนวน 86 และระดับปรับปรุง 50 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มระดับดี

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
1	วิสาหกิจชุมชนจักสานหนองโมกข์พัฒนา	10	4
2	วิสาหกิจชุมชนจักสานนาวังหิน	9	3
3	วิสาหกิจชุมชนพนัสสุราไทย	7	2
4	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปหมูทุ่งขวาง	10	4
5	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองประดู่สามัคคี	8	3
6	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์นาเริก	12	4
7	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกระพวงร่วมใจ	10	4
8	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์ เพื่อการผลิต	13	4
9	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้ามร่วมใจ	7	2
10	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์ทรายมูล	8	3
11	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเหนือปอกรู	8	3
12	วิสาหกิจชุมชนหนองปรือออมทรัพย์เพื่อการผลิต	12	4
13	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชนตำบลหนองเหียง	8	3
14	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเบเกอร์รี่บ้านช้าง	10	4
15	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสานไม้ไผ่	7	2
16	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนสะแก	7	2
17	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่งเสริมเกษตรกร ปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ดี	7	2
18	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนามะตูม	11	4
19	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท	8	3

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวน ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
20	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านสวนตาล	10	4
21	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสหกรณ์นาวังหิน	7	2
22	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสนใจเพาะเห็ดวัดหลวง	7	2
23	วิสาหกิจชุมชนกฤษณาบาติก	10	4
24	วิสาหกิจชุมชนกบประสานใจทรายมูล	7	2
	รวม	213	68

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มระดับปานกลาง

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
1	วิสาหกิจชุมชนจักสานหน้าพระธาตุ	10	1
2	วิสาหกิจชุมชนร้านค้าการเกษตรหนองขยาด	8	1
3	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านกลางสามัคคี	8	1
4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแปรรูปร่วมใจพัฒนา	8	1
5	แม่บ้านเกษตรกรหนองไผ่พัฒนา	9	1
6	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 6 ตำบลสระสีห์เหลี่ยม	10	1
7	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกุฎโง้ง	8	1
8	กลุ่มแม่บ้านแปลงเกษตรศรีนิคม	7	1
9	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 9 สระคลองพัฒนา	8	1
10	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอ้อมทรัพย์บ้านหนองเซิง	11	2
11	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินสำโรงร่วมใจ	7	1
12	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสิบสี่สามัคคี	8	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
13	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 4 ตำบลหมอนนาง	7	1
14	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมอนนาง	7	1
15	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผู้ผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัยหน้าพระธาตุ	8	1
16	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสมุนไพรมัน หนองกุ่มกัญชั้	7	1
17	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งเหียง หมู่ 12	8	1
18	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์ บ้านเนินตุม	12	2
19	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชุมแสง	11	2
20	วิสาหกิจชุมชนหมู่เก้าพัฒนา	7	1
23	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสาน	10	2
24	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองปรือพัฒนา	8	1
25	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตำบลหนองเหียง	7	1
26	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองสังข์สามัคคี	7	1
27	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเรียนรู้บ้านนาตาออก	7	1
28	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกแตงกวาตำบลสระสี่เหลี่ยม	7	1
29	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนาเริก หมู่ 11	7	1
30	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 15ตำบลนาเริก	7	1
31	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรวัดหลวง	8	1
32	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไร่ยายชี	8	1
33	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวัดโบสถ์	11	2
34	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มส่งเสริม การปลูกข้าวพันธุ์ดี	8	1
35	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวังค้ำคว	7	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
36	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษหมู่ 11	11	2
37	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านไร่เสร์	10	1
38	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำปลาจืด	8	1
39	วิสาหกิจชุมชนเกษตรพัฒนาบ้านไร่เสร์	7	1
40	กลุ่มพัฒนาอาชีพดาวเรือง	13	2
41	ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลหัวถนน	31	5
42	จักสานกลุ่มชุมชนย่อยที่ 1 เทศบาลพนัสนิคม	13	2
43	กลุ่มพื้นที่ผ้าทอทอผ้าบาติก ตำบลหนองเหียง	10	1
44	เพาะเห็ดฟาง หมู่ 13	13	2
45	กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านหนองอุดม	23	4
46	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลไม้ หมู่ที่ 3	16	3
47	ชุมชนต้นหนองปรือ	26	4
48	แปรรูปเกษตร 10 , 13 , 14 ตำบลหนองเหียง	16	3
49	แปรรูปขยะและพัฒนาสิ่งแวดล้อม	9	1
50	กลุ่มผู้ส่งเสริมผู้เพาะเลี้ยงเห็ด อ.พนัสนิคม	7	1
51	กลุ่มเย็บจักรอุตสาหกรรม หมู่ที่ 12	15	3
52	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านหนองข่า หมู่ 8	7	1
53	ขนมทองม้วนตำบลหัวถนน	11	2
54	กลุ่มส่งเสริมการผลิตพันธุ์ข้าวตำบลหัวถนน	9	1
55	กรีนกรู๊ปน้ำผลไม้สมุนไพร	8	1
56	เตาหน้าพระธาตุ	7	1
57	กลุ่มข้าวออร์แกนิกทำข้าม	8	1
58	รองเท้านางนามะตูม	7	1
59	ส่งเสริมอาชีพผ้าบาติกบ้านหนองบก	10	1
60	ส่งเสริมอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า	10	1
	รวม	593	86

ตารางที่ 3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มระดับปรับปรุง

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
1	ตัดเย็บเสื้อผ้าหน้าพระธาตุ	7	3
2	โพธิ์สำเภาดำบลหนองเหียง	8	4
3	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรอมทรัพย์หนองปรือ	11	5
4	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่ 11	13	7
5	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่ 11 ร่วมใจ	8	4
6	กลุ่มสตรีจำหน่ายอาหารปลา	7	3
7	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองบัว หมู่ 9	11	5
8	กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจในชุมชน	10	5
9	กลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านวังทอง	9	5
10	กลุ่มส่งเสริมโค-กระบือชุมชนยั่งยืนบ้านไร่เสด็จ	18	9
	รวม	102	50

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ คำถามแบบปลายปิด (close – ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (open – ended question) ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ของสมาชิก จำนวนแรงงานในครัวเรือน หนี้สิน

3. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน การได้รับการอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินกิจกรรม ผลประโยชน์ และการประเมินผล โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกรับตามโดยจะให้คะแนนในแต่ละข้อ คำถามดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
มีส่วนปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัญหาเป็นลักษณะคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าให้เลือกรับ ลักษณะคำถามแบบปลายปิด และข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบคำถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการให้คะแนนระดับความรุนแรงของปัญหาในคำถามปลายปิด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

มีปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
มีปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหাপานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

2.2 การทดสอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่สร้างจากกรอบแนวคิดในการวิจัย นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องความตรงของเนื้อหา ก่อนที่จะนำไปทดสอบความถูกต้องกับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

แบบสัมภาษณ์ ที่ได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแล้ว นำไปทดสอบสัมภาษณ์กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์หา Cronbach's alpha ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน (9 ข้อ)	ได้ค่า $\alpha = 0.938$
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (8 ข้อ)	ได้ค่า $\alpha = 0.884$
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (7 ข้อ)	ได้ค่า $\alpha = 0.893$
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (5 ข้อ)	ได้ค่า $\alpha = 0.928$

จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้งก่อนที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์กลุ่ม

ตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 204 คน เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจอำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2557 – มิถุนายน 2557 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประสานงานนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ทั้ง 19 ตำบล เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและขอความร่วมมือในการนัดหมายสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเพื่อเก็บข้อมูล

2.2 ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัย

2.3 เริ่มดำเนินการทำแบบสัมภาษณ์ โดยอธิบายคำถามในแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

2.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ในแบบสัมภาษณ์ทุกข้อด้วยตนเอง เพื่อทำการคัดแยกแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์มาทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

2.6 กล่าวขอบคุณ กล่าวขอบคุณสมาชิกวิสาหกิจผู้ให้ข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน แล้วนำมาบันทึก ลงรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 ปัจจัยทางพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ใช้สถิติ ค่าแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ใช้สถิติ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลความหมายของคะแนนตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายความว่า	มีส่วนร่วมมากที่สุด
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายความว่า	มีส่วนร่วมมาก
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายความว่า	มีส่วนร่วมปานกลาง
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายความว่า	มีส่วนร่วมน้อย
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายความว่า	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

4.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แปลความหมายของระดับปัญหา ดังนี้

- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายความว่า	มีปัญหามาก
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายความว่า	มีปัญหাপานกลาง
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ปัจจัยสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เพศและอายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. เพศ				
หญิง	42 (61.8)	55 (64.0)	23 (46.0)	120 (58.8)
ชาย	26 (38.2)	31 (36.0)	27 (54.0)	84 (41.2)
2. อายุ (ปี)				
≤ 30	5 (7.4)	4 (4.6)	5 (10.0)	14 (6.9)
31 – 40	10 (14.7)	23 (26.8)	6 (12.0)	39 (19.1)
41 – 50	22 (32.4)	23 (26.8)	12 (24.0)	57 (27.9)
51 - 60	22 (32.4)	26 (30.2)	17 (34.0)	65 (31.9)
≥ 60	9 (13.2)	10 (11.6)	10 (20.0)	29 (14.2)
Min	24	25	24	24
Max	76	76	71	76
\bar{x}	48.05	47.23	49.92	48.30
S.D.	1.139	1.128	1.222	1.154

จากตารางที่ 4.1 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. เพศ

1.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สองในสาม (ร้อยละ61.8) เป็นเพศหญิง และ ร้อยละ 38.2 เป็นเพศชาย

1.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

สองในสาม (ร้อยละ 64.0) เป็นเพศหญิง และร้อยละ 36.0 เป็นเพศชาย

1.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง

(ร้อยละ 54.0) เป็นเพศชาย และร้อยละ 41.2 เป็นเพศหญิง

1.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง

(ร้อยละ 58.8) เป็นเพศหญิง และร้อยละ 41.2 เป็นเพศชาย

2. อายุ

2.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 32.4 เท่านั้น มี

อายุระหว่าง 41 – 50 ปีและ 51 – 60 รองลงมา ร้อยละ 14.7 มีอายุระหว่าง 31 – 40 และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 13.2 และ 7.4) มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี และอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุน้อยสุด 24 ปี อายุมากที่สุด 76 ปี และอายุเฉลี่ยของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนคือ 48.05 ปี

2.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม

(ร้อยละ 24) มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 14.7 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 11.6 และ 4.6) มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี และอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุน้อยสุด 25 ปี อายุมากที่สุด 76 ปี และอายุเฉลี่ยของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนคือ 47.23 ปี

2.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 34.0 มี

อายุระหว่าง 51 – 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 24.0 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ร้อยละ 20.0 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 12.0 และ 10.0) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุน้อยสุด 24 ปี อายุมากที่สุด 71 ปี และอายุเฉลี่ยของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนคือ 49.92 ปี

2.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม

(ร้อยละ 31.9) มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 27.9 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 19.1 , 14.2 และ 6.9) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุน้อยสุด 24 ปี อายุมากที่สุด 76 ปี และอายุเฉลี่ยของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนคือ 48.30 ปี

ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n=204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
3. ระดับการศึกษา				
ไม่ได้รับการศึกษา	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (2.0)	1 (0.5)
ประถมศึกษาตอนต้น	8 (11.8)	12 (13.9)	15 (30.0)	35 (17.2)
ประถมศึกษาตอนปลาย	21 (30.9)	24 (27.9)	14 (28.0)	59 (28.9)
มัธยมศึกษาตอนต้น	14 (20.6)	23 (26.8)	13 (26.0)	50 (24.5)
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	8 (11.8)	15 (17.5)	7 (14.0)	30 (14.7)
อนุปริญญาหรือ ปวส.	5 (7.3)	5 (5.8)	0 (0.0)	10 (4.9)
ปริญญาตรี	9 (13.2)	7 (8.1)	0 (0.0)	16 (7.8)
อื่นๆ (ได้แก่ ปริญญาโท)	3 (4.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (1.5)

จากตารางที่ 4.2 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

3. ระดับการศึกษา

3.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.9) จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 20.6 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.2 จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ 11.8 เท่ากัน จบระดับประถมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.3 และ 4.4) จบระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. และจบระดับปริญญาโท ตามลำดับ

3.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 27.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 26.8 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 17.5 จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ร้อยละ 13.9 จบระดับประถมศึกษาตอนต้น

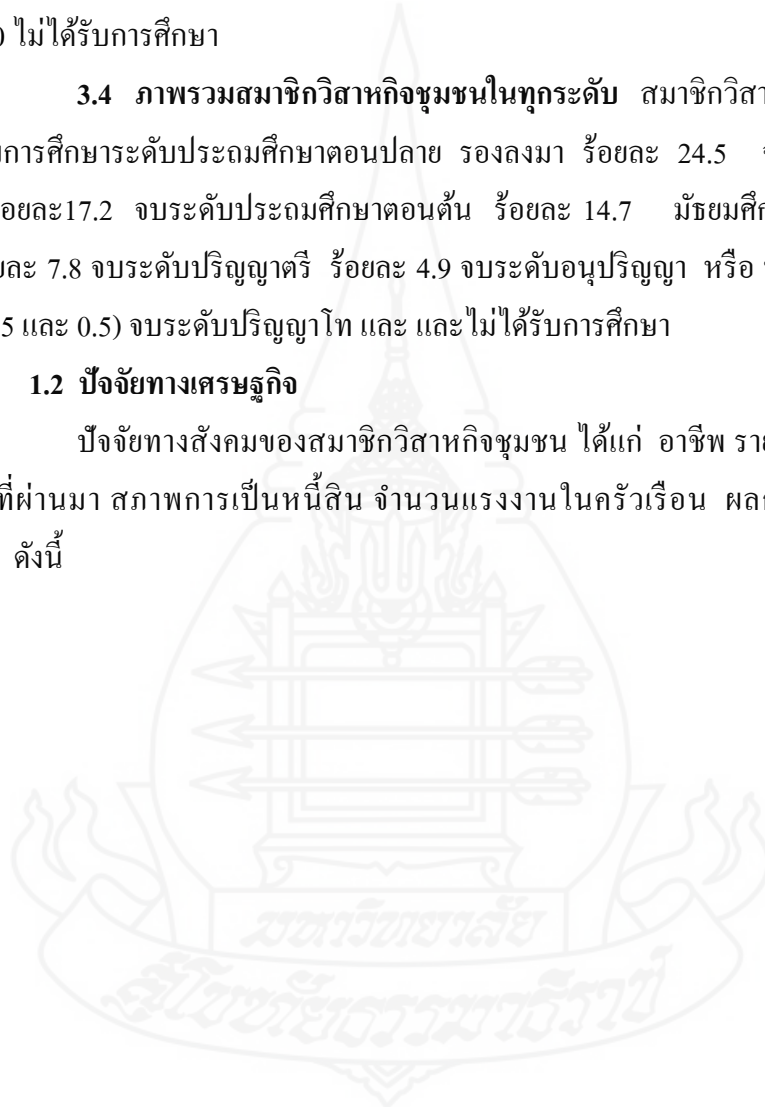
และส่วนน้อย (ร้อยละ 8.1 และ 5.8) จบระดับปริญญาตรี และ และระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. ตามลำดับ

3.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 30.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 28.0 จบระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 26.0 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.0 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. และ ร้อยละ 2.0 ไม่ได้รับการศึกษา

3.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 28.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 24.5 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 17.2 จบระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.7 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ร้อยละ 7.8 จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ 4.9 จบระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. และส่วนน้อย (ร้อยละ 1.5 และ 0.5) จบระดับปริญญาโท และ ไม่ได้รับการศึกษา

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ อาชีพ รายได้รวมของสมาชิก ในรอบปีที่ผ่านมา สภาพการเป็นหนี้สิน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.3 อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
4. อาชีพ				
ประกอบการเกษตร	45 (66.2)	56 (65.1)	30 (60.0)	131 (64.2)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3 (4.5)	2 (2.3)	4 (8.0)	9 (4.4)
รับจ้างทั่วไป	16 (23.5)	15 (17.5)	8 (16.0)	39 (19.1)
ประกอบธุรกิจการค้า	2 (29.0)	8 (9.3)	4 (8.0)	14 (6.9)
พนักงานบริษัท	2 (29.0)	5 (5.8)	4 (8.0)	11 (5.4)
อื่นๆ (ระบุ)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

4. อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

4.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สองในสาม (ร้อยละ 66.2) ประกอบการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 23.5 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 4.5 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และส่วนน้อย (ร้อยละ 2.9) เท่ากัน ประกอบธุรกิจการค้าและพนักงานบริษัท

4.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สองในสาม (ร้อยละ 65.1) ประกอบการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 17.5 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 9.3 ประกอบธุรกิจการค้า และส่วนน้อย (ร้อยละ 5.8 และ 2.3) พนักงานบริษัทและรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

4.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สองในสาม (ร้อยละ 60.0) ประกอบการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 16.0 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 8.0 เท่ากัน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจการค้าและพนักงานบริษัท

4.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

สองในสาม (ร้อยละ 64.2) ประกอบการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 19.1 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 6.9 ประกอบธุรกิจการค้า และส่วนน้อย (ร้อยละ 5.4 และ 4.4) พนักงานบริษัทและรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 4.4 รายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
5. รายได้รวมของสมาชิกใน				
รอบปีที่ผ่านมา (บาท/ปี)				
≤ 60,000	10 (14.7)	18 (20.9)	9 (18.0)	37 (18.1)
60,001-120,000	20 (29.4)	31 (36.1)	21 (42.0)	72 (35.3)
120,001-180,000	12 (17.7)	6 (7.0)	7 (14.0)	25 (12.3)
180,001- 240,000	6 (8.8)	10 (11.6)	12 (24.0)	28 (13.7)
5. รายได้รวมของสมาชิก				
ในรอบปีที่ผ่านมา (บาท/ปี)				
≥240,001				
Min	20	21	1	42
Max	(29.4)	(24.4)	(2.0)	(20.6)
\bar{x}	43,000	43,700	34,500	34,500
S.D.	3,200,000	1,475,000	786,000	3,200,000
	265,900	219,890	153,500	213,096
	444,230	284,460	154,580	326,460

จากตารางที่ 4.4 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

5. รายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา

5.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 29.4 เท่านั้น มีรายได้รวมที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา 60,001-120,000 บาทต่อปี และมากกว่าหรือเท่ากับ 240,001 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 17.7 มีรายได้ 120,001-180,000 บาทต่อปี ร้อยละ 14.7 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000 บาทต่อปี และร้อยละ 8.8 มีรายได้ 180,000- 240,000 บาทต่อปี โดยรายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา ต่ำสุด 43,000 บาทต่อปี สูงสุด 3,200,000 บาทต่อปี และเฉลี่ย 265,900 บาทต่อปี

5.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.1) มีรายได้รวมที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา 60,001-120,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 24.4 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 240,001 บาทต่อปี ร้อยละ 20.9 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000 บาทต่อปี ร้อยละ 11.6 มีรายได้ 180,000- 240,000 บาทต่อปี และร้อยละ 7.0 มีรายได้ 120,001-180,000 บาทต่อปี โดยรายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา ต่ำสุด 43,700 บาทต่อปี สูงสุด 1,475,000 บาทต่อปี และเฉลี่ย 219,890 บาทต่อปี

5.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ 42.0) มีรายได้รวมที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา 60,001-120,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 24.0 มีรายได้ 180,000- 240,000 บาทต่อปี ร้อยละ 18.0 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000 บาทต่อปี ร้อยละ 14.0 มีรายได้ 120,001-180,000 บาทต่อปี และร้อยละ 2.0 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 240,001 บาทต่อปี โดยรายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา ต่ำสุด 34,500 บาทต่อปี สูงสุด 786,000 บาทต่อปี และเฉลี่ย 153,500 บาทต่อปี

5.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.3) มีรายได้รวมที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา 60,001-120,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 20.6 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 240,001 บาทต่อปี ร้อยละ 18.1 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.7 มีรายได้ 180,000- 240,000 บาทต่อปี ร้อยละ 12.3 มีรายได้ 120,001-180,000 บาทต่อปี โดยรายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา ต่ำสุด 34,500 บาทต่อปี สูงสุด 3,200,000 บาทต่อปี และเฉลี่ย 213,096 บาทต่อปี

ตารางที่ 4.5 สภาพการเป็นหนี้สินของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา อำเภอ
พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
6. สภาพการเป็นหนี้สิน				
ไม่มีหนี้สิน	35 (51.5)	41 (47.7)	22 (44.0)	100 (49.1)
6. สภาพการเป็นหนี้สิน				
มีหนี้สิน(ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)	33 (48.5)	45 (52.3)	28 (56.0)	104 (50.9)
ช.ก.ส.	9 (27.3)	7 (8.1)	4 (8.0)	20 (9.8)
สหกรณ์การเกษตร	8 (24.2)	7 (8.1)	1 (2.0)	16 (7.8)
กองทุนหมู่บ้าน	13 (39.4)	23 (26.7)	14 (28.0)	50 (24.5)
นายทุนนอกระบบ	2 (6.1)	11 (12.8)	3 (6.0)	16 (7.8)
อื่นๆ (ระบุ)	1 (3)	1 (1.2)	0 (0.0)	2 (1.0)

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

6. สภาพการเป็นหนี้สินของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับในรอบปีที่ผ่านมา

6.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.5) ไม่มีหนี้สิน และร้อยละ 48.5 มีสภาพการเป็นหนี้สิน แหล่งที่มาของหนี้สินหนึ่งในสาม(ร้อยละ 39.4) มาจากกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 27.3 มาจาก ชกส. ร้อยละ 24.2 มาจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 6.1 มาจากนายทุนนอกระบบ และร้อยละ 3.0 มาจากอื่นๆ เช่น ธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทย

6.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.3) มีสภาพการเป็นหนี้สิน และ ร้อยละ 47.7 ไม่มีสภาพการเป็นหนี้สิน แหล่งที่มาของหนี้สิน ร้อยละ 26.7 มาจากกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 12.8 มาจากนายทุนนอกระบบ ร้อยละ 8.1 เท่ากันมาจาก ธกส.และสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 1.2 มาจากอื่นๆ เช่น ธนาคารออมสินและธนาคารกรุงไทย

6.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.0) มีสภาพการเป็นหนี้สิน และร้อยละ 44.0 ไม่มีสภาพการเป็นหนี้สิน แหล่งที่มาของหนี้สิน ร้อยละ 28.0 มาจากกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 8.0 มาจาก ธกส. ร้อยละ 6.0 มาจาก นายทุนนอกระบบ และร้อยละ 2.0 มาจากสหกรณ์การเกษตร

6.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 50.9) มีสภาพการเป็นหนี้สินและ ร้อยละ 49.1 ไม่มีสภาพการเป็นหนี้สิน แหล่งที่มาของหนี้สิน ร้อยละ 24.5 มาจากกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 9.8 มาจาก ธกส. ร้อยละ 7.8 เท่ากัน มาจากสหกรณ์การเกษตรและนายทุนนอก และร้อยละ 1.0 มาจากสหกรณ์การเกษตร

ตารางที่ 4.6 จำนวนแรงงานในครัวเรือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n=204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
7. จำนวนแรงงาน ในครัวเรือน (คน)				
1 – 2	49 (72.1)	72 (83.7)	44 (88.0)	165 (80.9)
3 – 4	18 (26.4)	14 (16.3)	6 (12.0)	38 (18.6)
5 – 6	1 (1.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.5)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n=204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
7. จำนวนแรงงาน ในครัวเรือน (คน)				
Min	1	1	1	1
Max	5	4	4	5
\bar{x}	2.04	1.87	1.64	1.85
S.D.	0.983	0.794	0.749	0.861

จากตารางที่ 4.6 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

7. จำนวนแรงงานในครัวเรือน

7.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.1) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน รองลงมา ร้อยละ 26.4 มีสมาชิก 3-4 คน และร้อยละ 1.5 มีสมาชิก 5 -6 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 5 คน และเฉลี่ย 2.04คน

7.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.7) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน รองลงมา ร้อยละ 16.3 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 4 คน และเฉลี่ย 1.87 คน

7.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.0) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน รองลงมา ร้อยละ 12.0 มีสมาชิก 3-4 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 5 คน และเฉลี่ย 1.64 คน

7.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.9) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน รองลงมา ร้อยละ 18.6 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน และร้อยละ 0.5 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 5 -6 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 5 คน และเฉลี่ย 1.85 คน

1.3 ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน การได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.7 สถานภาพภายในกลุ่มของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n=204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
8. สถานภาพภายในกลุ่ม				
ประธาน	22 (32.3)	36 (41.9)	17 (34.0)	75 (36.7)
รองประธาน	7 (10.3)	16 (18.6)	10 (20.0)	33 (16.2)
เลขานุการ	6 (8.8)	3 (3.5)	4 (8.0)	13 (6.4)
เหรัญญิก	5 (7.4)	5 (5.8)	1 (2.0)	11 (5.4)
ประชาสัมพันธ์	10 (14.7)	6 (6.9)	5 (10.0)	21 (10.3)
สมาชิก	18 (26.5)	20 (23.3)	13 (26.0)	51 (25.0)

จากตารางที่ 4.7 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

8. สถานภาพภายในกลุ่ม

8.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.3) เป็นประธาน รองลงมา รองลงมา ร้อยละ 26.5 เป็นสมาชิก ร้อยละ 14.7 เป็นประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 10.3 เป็นรองประธาน ร้อยละ 8.8 เป็นเลขานุการ และร้อยละ 7.4 เป็นเหรัญญิก

8.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ41.9) เป็นประธาน รองลงมา ร้อยละ 23.3 เป็นสมาชิก ร้อยละ 18.6 เป็นรองประธาน ร้อยละ 6.9 เป็นประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 5.8 เป็นเหรัญญิก และร้อยละ 3.5 เป็นเลขานุการ

8.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ34.0) เป็นประธาน รองลงมา ร้อยละ 26.0 เป็นสมาชิก ร้อยละ 20.0 เป็นรองประธาน ร้อยละ 10 เป็นประชาสัมพันธ์ ร้อยละ8.0 เป็นเลขานุการ และร้อยละ 2.0 เป็นเหรัญญิก

8.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ36.7) เป็นประธาน รองลงมา ร้อยละ 25.0 เป็นสมาชิก ร้อยละ 16.2 เป็นรองประธาน ร้อยละ 10.3 เป็นประชาสัมพันธ์ ร้อยละ6.4 เป็นเลขานุการ และร้อยละ 5.4 เป็นเหรัญญิก ตารางที่ 4.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)				
1 – 3	26 (38.2)	41 (47.7)	29 (58.0)	96 (47.1)
4 – 6	16 (23.6)	28 (32.6)	13 (26.0)	57 (27.9)
7 – 9	26 (38.2)	17 (19.7)	8 (16.0)	51 (25.0)
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)				
Min	1	1	1	1
Max	9	9	8	9
\bar{X}	4.94	4.0	3.54	4.16
S.D.	2.573	2.364	2.253	2.422

จากตารางที่ 4.8 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

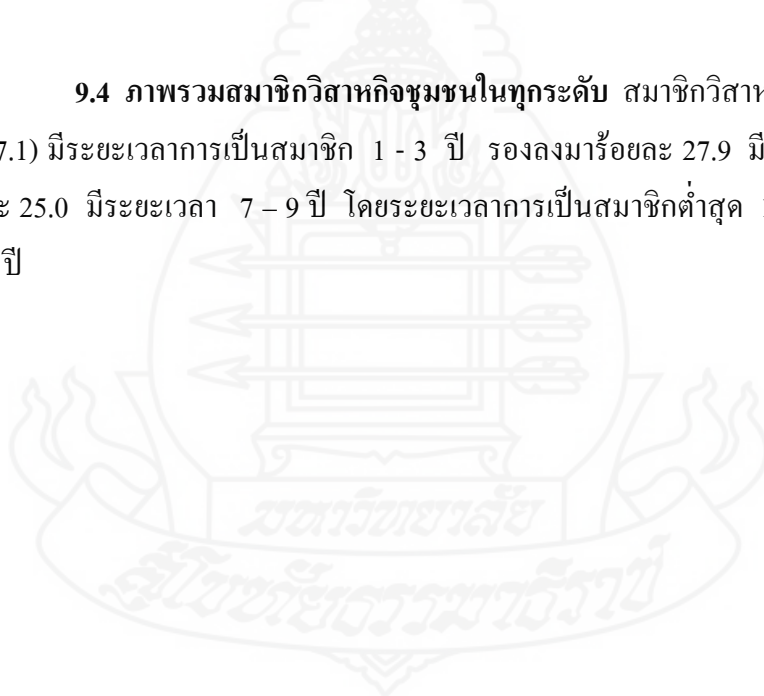
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

9.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.2) เท่ากัน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1 - 3 ปี และ 7 - 9 ปี และส่วนน้อย (ร้อยละ 31.9) มีระยะเวลา 4 - 6 โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 9 ปี และเฉลี่ย 4.94 ปี

9.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.7) มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1 - 3 ปี รองลงมา ร้อยละ 32.6 มีระยะเวลา 4 - 6 ปี และร้อยละ 19.7 มีระยะเวลา 7 - 9 ปี โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 9 ปี และเฉลี่ย 4 ปี

9.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 58.0) มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1 - 3 ปี รองลงมา ร้อยละ 26.0 มีระยะเวลา 4 - 6 ปี ร้อยละ 16.0 มีระยะเวลา 7 - 9 ปี โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 8 ปี และเฉลี่ย 3.54 ปี

9.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.1) มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1 - 3 ปี รองลงมา ร้อยละ 27.9 มีระยะเวลา 4 - 6 ปี และร้อยละ 25.0 มีระยะเวลา 7 - 9 ปี โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 9 ปี และเฉลี่ย 4.16 ปี

ตารางที่ 4.9 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
10. การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
กลุ่มเกษตรกร	12 (17.6)	12 (14.0)	7 (14.0)	31 (15.2)
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	42 (61.8)	55 (64.0)	23 (46.0)	120 (58.8)
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	18 (26.5)	23 (26.7)	14 (28.0)	55 (26.9)
กลุ่มลูกค้า ช.ก.ส	12 (17.6)	7 (8.1)	4 (8.0)	23 (11.3)
สหกรณ์การเกษตร	8 (11.8)	7 (8.1)	1 (2.0)	16 (7.8)
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต	12 (17.6)	7 (8.1)	4 (8.0)	23 (11.3)
อื่นๆ (ระบุ)	4 (5.9)	6 (7.0)	5 (10.0)	15 (7.4)

จากตารางที่ 4.9 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

10. การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

10.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สองในสาม

(ร้อยละ 61.8) เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 26.5 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 17.6 เท่ากัน เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร กลุ่มลูกค้า ชกส. และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ร้อยละ 11.8 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 5.9 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ สมาชิก อสม.

10.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สองในสาม

(ร้อยละ 64.0) เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 26.7 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุน

หมู่บ้าน ร้อยละ 14.0 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 8.1 เท่ากัน เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และร้อยละ 7.0 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ สมาชิก อสม.

10.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.0) เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 28.0 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 14.0 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 10.0 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ สมาชิก อสม. ร้อยละ 8.0 เท่ากัน เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และร้อยละ 2.0 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

10.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 58.8) เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 26.9 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 15.2 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 11.3 เท่ากันเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ร้อยละ 7.8 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 7.4 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ สมาชิก อสม.

ตารางที่ 4.10 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน				
ไม่ได้รับ	0 (0.0)	4 (4.7)	9 (18.0)	13 (6.4)
11.การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน				
ได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่	66 (97.1)	82 (95.3)	39 (78.0)	187 (91.6)
ประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม	66 (97.1)	80 (93.0)	37 (74.0)	183 (89.7)
ผู้นำท้องถิ่น	61 (89.1)	82 (95.3)	37 (74.0)	180 (88.2)
เจ้าหน้าที่รัฐจากหน่วยงานอื่น	49 (72.1)	54 (62.8)	22 (44.0)	125 (61.3)
สื่อสิ่งพิมพ์	41 (60.3)	42 (48.8)	17 (34.0)	100 (49.1)
สื่อวิทยุกระจายเสียง	18 (26.5)	26 (30.2)	5 (10.0)	49 (24.1)
สื่อโทรทัศน์	6 (8.8)	1 (1.2)	1 (2.0)	8 (3.9)
อินเทอร์เน็ต	3 (4.4)	7 (8.1)	5 (10.0)	15 (7.4)
อื่นๆ (ระบุ)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)

จากตารางที่ 4.10 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

11. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

11.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกือบทั้งหมด

(ร้อยละ 97.1) เท่ากันได้รับข้อมูลข่าวสารทางนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่และประธาน และคณะกรรมการกลุ่ม รองลงมา (ร้อยละ 89.7 และ 72.1) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่รัฐจากหน่วยงานอื่น ร้อยละ 60.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่อสิ่งพิมพ์ และส่วนน้อย (ร้อยละ 26.5 , 8.8, 4.4) ได้รับข้อมูลทางสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

11.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกือบทั้งหมด

(ร้อยละ 95.3) เท่ากันได้รับข้อมูลข่าวสารทางนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่และประธาน และผู้นำท้องถิ่น รองลงมา ร้อยละ 93.0 ได้รับข้อมูลทางประธานและคณะกรรมการกลุ่ม ร้อยละ 62.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารทางเจ้าหน้าที่รัฐจากหน่วยงานอื่น ร้อยละ 48.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 30.2 ได้รับข้อมูลทางสื่อวิทยุกระจายเสียง และส่วนน้อย (ร้อยละ 8.1, 4.7 และ 1.2) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่ออินเทอร์เน็ต ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารและสื่อโทรทัศน์

11.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่

(ร้อยละ 78.0) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ รองลงมา ร้อยละ 74.0 เท่ากัน ได้รับข้อมูลทางประธานและคณะกรรมการกลุ่มและผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 44.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารทางเจ้าหน้าที่รัฐจากหน่วยงานอื่น และร้อยละ 34 ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 18.0 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 10.0 เท่ากันได้รับข้อมูลทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและอินเทอร์เน็ต และส่วนน้อย (ร้อยละ 2.0) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์

11.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่

(ร้อยละ 91.6) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ รองลงมา ร้อยละ 89.7 ได้รับข้อมูลทางประธานและคณะกรรมการกลุ่ม ร้อยละ 88.2 ได้รับจากผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 44.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารทางเจ้าหน้าที่รัฐจากหน่วยงานอื่น ร้อยละ 34.0 ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 18.0 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 10.0 เท่ากันได้รับข้อมูลทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและอินเทอร์เน็ต และส่วนน้อย (ร้อยละ 2.0) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์

ตารางที่ 4.11 การได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ประเด็น	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	รวม
	(n = 68)	(n = 86)	(n = 50)	(n = 204)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
12. การได้รับการอบรม/สัมมนา/ ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ				
ไม่เคย	0	4	9	13
เคย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	(0.0)	(4.7)	(18.0)	(6.4)
ด้านการผลิต	64	76	37	177
	(94.1)	(88.4)	(14.7)	(86.7)
ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์	65	78	39	182
	(95.6)	(90.7)	(78.0)	(89.2)
ด้านการวางแผนพัฒนา	61	72	30	163
	(89.7)	(83.7)	(60.0)	(79.9)
ด้านการตลาด	52	65	32	149
	(76.5)	(75.6)	(64.0)	(73.1)
ด้านการทำบัญชี	53	61	29	143
	(77.9)	(70.9)	(58.0)	(70.1)
อื่นๆ(ระบุ)	0	0	0	0
	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)

จากตารางที่ 4.11 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

12. การได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

12.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) เคยได้รับ การได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.6) ได้รับด้านพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ร้อยละ 94.1 ได้รับด้านการผลิต ร้อยละ 89.7 ด้านการวางแผนและพัฒนา ร้อยละ 77.9 ด้านการทำบัญชี และร้อยละ 76.5 ด้านการตลาด

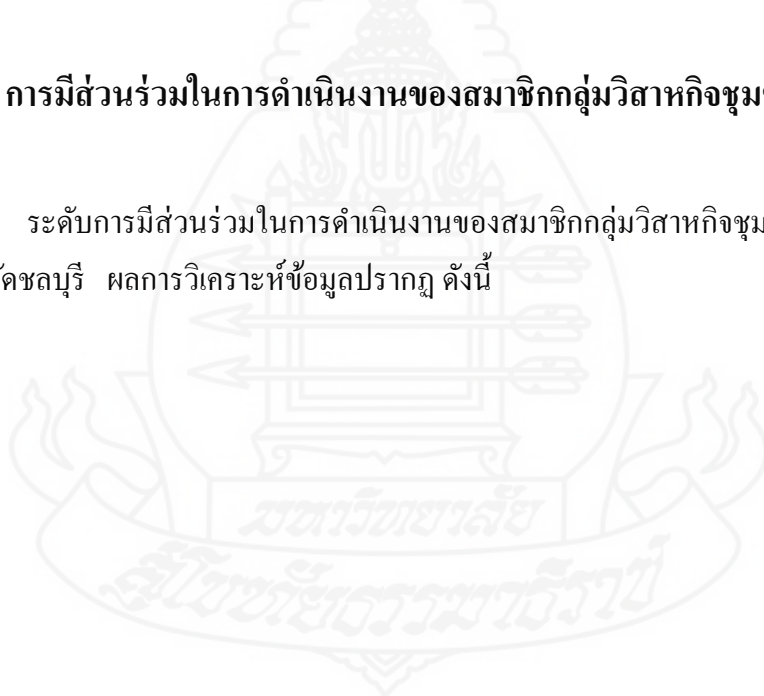
12.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.7) ได้รับด้านพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ร้อยละ 88.4 ได้รับด้านการผลิต ร้อยละ 83.7 ด้านการวางแผนและพัฒนา ร้อยละ 75.6 ด้านการตลาด ร้อยละ 70.9 ด้านการทำบัญชี และร้อยละ 4.7 ไม่เคยได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ

12.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.0) ได้รับด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ร้อยละ 64.0 ได้รับด้านการตลาด ร้อยละ 60.0 ด้านการวางแผนและพัฒนา ร้อยละ 58.0 ด้านการทำบัญชี ร้อยละ 18.0 ไม่เคยได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ และร้อยละ 14.0 ด้านผลิต

12.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.2) ได้รับด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ร้อยละ 86.7 ได้รับด้านการผลิต ร้อยละ 79.9 ด้านการวางแผนและพัฒนา ร้อยละ 73.1 ด้านการตลาด ร้อยละ 70.1 ด้านการทำบัญชี และ ร้อยละ 6.4 ไม่เคยได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัส นิมังจังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม
ด้านการวางแผน

(n = 204)

ประเด็น	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย
	(S.D)		(S.D)		(S.D)		(S.D)	
1. การวางแผนกำหนดทิศ								
ทางการพัฒนากลุ่ม								
- การประชุม	3.43	มาก	3.39	ปาน กลาง	1.82	น้อย	2.88	ปาน กลาง
	(0.765)		(0.858)		(0.762)		(0.765)	
- การจัดเวที	3.45	มาก	3.40	ปาน กลาง	2.28	น้อย	3.04	ปาน กลาง
วิเคราะห์สถานการณ์	(1.151)		(1.174)		(0.969)		(1.145)	
-การจัดเวที	4.08	มาก	3.96	มาก	2.56	น้อย	3.53	มาก
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับองค์กร	(0.841)		(0.781)		(0.968)		(0.808)	
2. การวางแผนด้าน								
การเงินการลงทุนของ								
กลุ่ม								
- การประชุม	3.95	มาก	3.31	ปาน กลาง	2.12	น้อย	3.35	ปาน กลาง
	(0.983)		(0.804)		(0.848)		(0.824)	
- การจัดเวที	4.26	มากที่สุด	3.98	มาก	2.56	น้อย	3.60	มาก
วิเคราะห์สถานการณ์	(0.983)		(1.119)		(0.833)		(1.065)	
-การจัดเวที	4.14	มากที่สุด	3.42	มาก	2.02	น้อย	3.19	ปาน กลาง
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับองค์กร	(0.833)		(0.804)		(0.820)		(1.191)	

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี		ปานกลาง		ปรับปรุง		รวม	
	(n=68)		(n=86)		(n=50)		(n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	
3. การวางแผนการพัฒนา								
ทักษะความรู้								
- การประชุม	3.97	มาก	3.32	ปาน	1.78	น้อย	3.02	ปาน
	(0.825)		(0.820)	กลาง	(0.888)	ที่สุด	(1.280)	กลาง
- การจัดเวทีวิเคราะห์	4.20	มาก	3.52		1.98		3.23	ปาน
สถานการณ์	(1.151)		(1.081)	มาก	(0.742)	น้อย	(1.209)	กลาง
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยน	4.34	มาก	4.19		1.90		3.47	มาก
ประสบการณ์กับองค์กร	(0.815)	ที่สุด	(0.837)	มาก	(0.952)	น้อย	(1.257)	
4. การกำหนดบทบาทหน้าที่								
ของคณะกรรมการกลุ่ม								
- การประชุม	4.22	มาก	3.91	มาก	2.58	น้อย	3.57	มาก
	(0.788)	ที่สุด	(0.814)		(0.857)		(1.273)	
- การจัดเวทีวิเคราะห์	3.66		3.34	ปาน	1.88	น้อย	2.96	ปาน
สถานการณ์	(1.153)	มาก	(1.124)	กลาง	(0.773)		(1.284)	กลาง
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยน	3.39		2.61		1.76	น้อย	2.58	น้อย
ประสบการณ์กับองค์กร	(0.807)	ปาน	(0.761)	ปาน	(0.866)	ที่สุด	(1.179)	
		กลาง		กลาง				
5. การวางแผนและการจัดทำ								
แผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม								
- การประชุม	4.00	มาก	3.86	มาก	2.06	น้อย	3.30	ปาน
	(0.712)		(0.814)		(0.912)		(1.137)	กลาง
- การจัดเวทีวิเคราะห์	4.59	มาก	4.03	มาก	2.66	ปาน	3.76	มาก
สถานการณ์	(0.786)	ที่สุด	(0.803)		(1.092)	กลาง	(1.146)	
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยน	3.98		3.96	มาก	2.24		3.39	ปาน
ประสบการณ์กับองค์กร	(0.837)	มาก	(0.846)		(1.135)	น้อย	(1.087)	กลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

		(n = 204)							
		ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
		\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย
		(S.D)		(S.D)		(S.D)		(S.D)	
6. การวางแผนด้านการตลาด									
- การประชุม	4.14	มาก	4.18	มาก	2.68	ปาน	3.66	มาก	
	(0.833)		(0.804)		(1.132)	กลาง	(1.105)		
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	4.19	มาก	4.04	มาก	2.66	ปาน	3.63	มาก	
	(0.777)		(0.906)		(1.188)	กลาง	(1.131)		
-การจัดเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับองค์กร	4.21	มากที่สุด	3.83	มาก	3.10	ปาน	3.71	มาก	
	(0.833)		(0.809)		(1.249)	กลาง	(1.025)		
7. การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม									
- การประชุม	3.40	ปาน	3.32	ปาน	2.20	น้อย	2.97	ปาน	
	(0.826)	กลาง	(0.899)	กลาง	(1.178)		(1.017)	กลาง	
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	4.23	มากที่สุด	3.96	มาก	2.94	ปาน	3.71	มาก	
	(0.872)		(0.818)		(1.235)	กลาง	(1.050)		
-การจัดเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับองค์กร	3.26	ปาน	3.02	ปาน	1.97	น้อย	2.75	ปาน	
	(0.828)	กลาง	(0.802)	กลาง	(1.191)		(0.967)	กลาง	
8. การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ									
- การประชุม	4.07	มาก	4.01	มาก	3.12	ปาน	3.73	มาก	
	(0.797)		(0.900)		(1.287)	กลาง	(1.052)		
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	4.02	มาก	3.96	มาก	3.10	ปาน	3.69	มาก	
	(0.820)		(0.846)		(1.281)	กลาง	(1.041)		
-การจัดเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับองค์กร	4.22	มากที่สุด	4.01	มาก	3.16	ปาน	3.79	มาก	
	(0.752)		(0.818)		(1.201)	กลาง	(0.967)		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี		ปานกลาง		ปรับปรุง		รวม	
	(n=68)		(n=86)		(n=50)		(n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	
9. การวางแผนโฆษณา								
ประชาสัมพันธ์กลุ่ม								
- การประชุม	4.07	มาก	4.03	มาก	2.72	ปาน	3.60	มาก
	(0.816)		(0.788)		(0.881)	กลาง	(1.014)	
- การจัดเวทีวิเคราะห์	4.08	มาก	4.01	มาก	2.66	ปาน	3.58	มาก
สถานการณ์	(0.767)		(0.789)		(1.099)	กลาง	(1.097)	
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยน	4.02	มาก	3.97	มาก	3.22	ปาน	3.73	มาก
ประสบการณ์กับองค์กร	(0.791)		(0.781)		(1.035)	กลาง	(1.142)	

จากตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน ปรากฏผลดังนี้

1. การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่ม

1.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุดทั้งหมด ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม (\bar{X} = 4.08, 3.45 และ 3.43 ตามลำดับ)

1.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร (\bar{X} = 3.96) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม (\bar{X} = 3.40 และ 3.39)

1.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อยทั้งหมด ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม (\bar{X} = 2.56, 2.28 และ 1.82 ตามลำดับ)

1.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร (\bar{X} = 3.53) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม (\bar{X} = 2.88 และ 3.04)

2. การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม

2.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.26$) และมีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร และการประชุม ($\bar{X} = 3.95$ และ 4.14)

2.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.98$ และ 3.42) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม ($\bar{X} = 3.31$)

2.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อย ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ การประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 2.56$, 2.12 และ 2.02 ตามลำดับ)

2.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.60$) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.35$ และ 3.19)

3. การวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้

3.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.34$) และมีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม ($\bar{X} = 4.20$ และ 3.97)

3.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร และการเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.19$ และ 3.52) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม ($\bar{X} = 3.32$)

3.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อย ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 1.98$ และ 1.90) และมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ในการประชุม ($\bar{X} = 1.78$)

3.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.47$) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม ($\bar{X} = 3.23$ และ 3.02)

4. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม

4.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการประชุม ($\bar{X} = 4.22$) มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.66$) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.39$)

4.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 3.91$) มีส่วนร่วมระดับปานกลางในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.34$ และ 2.61)

4.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อยในการประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.58$ และ 1.88) และมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 1.76$)

4.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 3.57$) และมีส่วนร่วมระดับปานกลางในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.96$) และมีส่วนร่วมระดับน้อย ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 2.58$)

5. การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม

5.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.59$) มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.00$ และ 3.98)

5.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับองค์กร และการประชุม ($\bar{X} = 4.03$, 3.96 และ 3.86 ตามลำดับ)

5.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.66$) และมีส่วนร่วมระดับน้อยในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร และการประชุม ($\bar{X} = 2.24$ และ 2.06)

5.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.76$) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร และการประชุม ($\bar{X} = 3.39$ และ 3.30)

6. การวางแผนด้านการตลาด

6.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.21$) มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม ($\bar{X} = 4.19$ และ 4.14)

6.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุมการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.18$, 4.04 และ 3.83 ตามลำดับ)

6.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.10$, 2.68 และ 2.66 ตามลำดับ)

6.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.71$, 3.66 และ 3.63 ตามลำดับ)

7. การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม

7.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.23$) มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.40$ และ 3.26)

7.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.96$) มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 3.32$ และ 3.02)

7.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.94$) ระดับการมีส่วนร่วมน้อย ในการประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 2.20$ และ 1.97)

7.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.71$) มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 2.97$ และ 2.75)

8. การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ

8.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.22$) และมีส่วนร่วมระดับมากในการประชุมและการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.07$ และ 4.02)

8.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.01$, 4.01 และ 3.98 ตามลำดับ)

8.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.16$, 3.12 และ 3.10 ตามลำดับ)

8.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.79$, 3.73 และ 3.69 ตามลำดับ)

9. การวางแผนประชาสัมพันธ์กลุ่ม

9.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ การประชุม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.08$, 4.07 และ 4.02 ตามลำดับ)

9.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุมการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ($\bar{X} = 4.03$, 4.01 และ 3.97 ตามลำดับ)

9.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.72$, 2.66 และ 3.22 ตามลำดับ)

9.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร การประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.73$, 3.60 และ 3.58 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.13 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
อำเภอพนัสนิคม ด้านการดำเนินกิจกรรม

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย
1. การผลิตสินค้า/บริการ ให้แก่กลุ่ม	4.00 (0.828)	มาก	3.32 (0.785)	ปาน กลาง	2.36 (0.942)	น้อย	3.22 (1.108)	ปาน กลาง
2. การลงทุนหรือหุ้นใน การทำธุรกิจของกลุ่ม	4.26 (0.725)	มาก ที่สุด	3.86 (0.814)	มาก	2.74 (1.084)	ปาน กลาง	3.62 (1.038)	มาก
3. การจำหน่ายสินค้า/ บริการของกลุ่ม	4.08 (0.823)	มาก	3.91 (0.770)	มาก	2.40 (1.069)	น้อย	3.46 (1.107)	มาก
4. การพัฒนาคุณภาพสินค้า/ บริการของกลุ่ม	4.21 (0.730)	มาก ที่สุด	4.15 (0.789)	มาก	2.90 (1.265)	ปาน กลาง	3.66 (1.040)	มาก
5. การโฆษณา ประชาสัมพันธ์สินค้า/ บริการของกลุ่ม	4.08 (0.747)	มาก	3.39 (0.852)	ปาน กลาง	2.48 (1.073)	น้อย	3.53 (1.111)	มาก
6. การแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจแก้ไขปัญหาของ กลุ่มที่เกิดขึ้น	3.48 (1.112)	มาก	3.63 (1.146)	มาก	1.86 (0.782)	น้อย	2.99 (1.287)	ปาน กลาง
7. การให้คำแนะนำในเรื่อง ที่มีความรู้ความชำนาญเป็น พิเศษแก่กลุ่ม	4.05 (0.770)	มาก	3.19 (0.751)	ปาน กลาง	2.14 (0.880)	น้อย	3.12 (1.132)	ปาน กลาง
8. การควบคุมตรวจสอบ การดำเนินธุรกิจกลุ่ม	3.63 (1.009)	มาก	3.34 (1.052)	ปาน กลาง	2.08 (0.994)	น้อย	3.01 (1.241)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.13 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ด้านการดำเนินกิจกรรม ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ใน 2 ประเด็น ได้แก่
การลงทุนหรือหุ้นในการทำธุรกิจของกลุ่ม และการพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม (\bar{X} =
4,26 และ 4.21) และมีส่วนร่วมระดับมาก ใน 6 ประเด็น ได้แก่ การจำหน่ายสินค้า/บริการของ
กลุ่ม การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการของกลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความ

ชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม การผลิตสินค้า/บริการให้แก่กลุ่ม การควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานธุรกิจกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น ($\bar{x} = 4.08, 4.08, 4.05, 4.00, 3.63$ และ 3.48 ตามลำดับ)

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ใน 4 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม การจำหน่ายสินค้า/บริการของกลุ่ม การลงทุนหรือหุ้นในการทำธุรกิจของกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น ($\bar{x} = 4.15, 3.91, 4.15$ และ 3.63 ตามลำดับ) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น ได้แก่ การผลิตสินค้า/บริการให้แก่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการของกลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม และการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานธุรกิจกลุ่ม ($\bar{x} = 3.32, 3.91, 3.86$ และ 3.63 ตามลำดับ)

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ใน 2 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม และการลงทุนหรือหุ้นในการทำธุรกิจของกลุ่ม ($\bar{x} = 2.90$ และ 2.74) และมีส่วนร่วมระดับน้อย ใน 6 ประเด็น ได้แก่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการของกลุ่ม การจำหน่ายสินค้า/บริการของกลุ่ม การผลิตสินค้า/บริการให้แก่กลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม การควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานธุรกิจกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น ($\bar{x} = 2.48, 2.40, 2.36, 2.14, 2.08$ และ 1.86 ตามลำดับ)

4. ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ใน 4 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม การลงทุนหรือหุ้นในการทำธุรกิจของกลุ่ม การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการของกลุ่ม และการจำหน่ายสินค้า/บริการของกลุ่ม ($\bar{x} = 3.66, 3.62, 3.53$ และ 3.46 ตามลำดับ) และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น ได้แก่ การผลิตสินค้า/บริการให้แก่กลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม การควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานธุรกิจกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น ($\bar{x} = 3.22, 3.12, 3.01$ และ 2.99 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.14 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
อำเภอพนัสนิคม ด้านการรับผลประโยชน์

(n = 204)

ประเด็น	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย
1. การได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพความ เป็นอยู่	4.22	มาก	3.96	มาก	2.08	น้อย	3.42	มาก
	(0.781)	ที่สุด	(0.726)		(0.992)		(1.146)	
2. การได้รับสวัสดิการจาก การเป็นสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน	3.61	มาก	3.23	ปาน	1.78	น้อย	2.87	ปาน
	(1.05)		(1.035)	กลาง	(0.936)	ที่สุด	(1.202)	กลาง
3. การได้รับผลกำไรจากการ ร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	4.26	มาก	3.96	มาก	2.06	น้อย	3.42	มาก
	(0.839)	ที่สุด	(0.860)		(0.776)		(0.839)	
4. การได้รับเงินปันผลจาก การร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	3.92	มาก	3.38	ปาน	1.76	น้อย	3.02	ปาน
	(0.778)		(0.789)	กลาง	(0.893)	ที่สุด	(0.778)	กลาง
5. การได้รับการยอมรับจาก ชุมชนในการร่วมดำเนิน กิจกรรมกลุ่ม	4.43	มาก	3.94	มาก	1.98	น้อย	3.45	มาก
	(0.800)	ที่สุด	(0.772)		(0.795)		(0.800)	
6. มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนิน กิจกรรมกลุ่ม	4.26	มาก	3.95	มาก	2.04	น้อย	3.41	มาก
	(0.803)	ที่สุด	(0.838)		(1.068)		(0.803)	
7. มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็น สมาชิกกลุ่ม	4.56	มาก	4.04	มาก	2.02	น้อย	3.54	มาก
	(0.823)	ที่สุด	(0.824)		(0.864)		(0.823)	

จากตารางที่ 4.14 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ด้านการรับผลประโยชน์ ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ใน 5 ประเด็น ได้แก่
มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรม
กลุ่ม การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
และการได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ (\bar{X} = 4.56 , 4.43, 4.26, 4.26 และ
4.22 ตามลำดับ) และมีส่วนร่วมระดับมากใน 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับเงินปันผลจากการร่วม

ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และการได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.92$ และ 3.61)

2. **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง** มีส่วนร่วมระดับมาก ใน 5 ประเด็น ได้แก่ มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และการได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 4.04, 3.96, 3.96, 3.95$ และ 3.94 ตามลำดับ) และมีส่วนร่วมระดับปานกลางใน 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.38$ และ 3.23)

3. **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง** มีส่วนร่วมระดับน้อยใน 5 ประเด็น ได้แก่ การได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม และการได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 2.08, 2.06, 2.04, 2.02$ และ 1.98 ตามลำดับ) และมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุดใน 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และการได้รับเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 1.78$ และ 1.76)

4. **ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ** มีส่วนร่วมระดับมาก ใน 5 ประเด็น ได้แก่ มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 3.54, 3.45, 3.42, 3.42$ และ 3.41 ตามลำดับ) และมีส่วนร่วมระดับปานกลางใน 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และการได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.02, 2.87$)

ตารางที่ 4.15 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม
ด้านการประเมินผล

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย
1. การติดตามและรับรู้								
ความก้าวหน้าของธุรกิจ								
- การประชุม	4.24 (0.815)	มาก ที่สุด	4.05 (0.708)	มาก	2.00 (0.880)	น้อย	3.43 (0.815)	มาก
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	3.48 (1.152)	มาก	3.58 (1.121)	มาก	1.94 (0.739)	น้อย	3.33 (1.152)	ปาน กลาง
2. การติดตามผลการดำเนินงาน								
ธุรกิจกลุ่ม								
- การประชุม	4.21 (0.743)	มาก ที่สุด	3.90 (0.776)	มาก	2.02 (0.914)	น้อย	3.37 (0.743)	ปาน กลาง
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	3.48 (0.742)	มาก	2.57 (0.838)	น้อย	2.06 (0.866)	น้อย	2.70 (0.742)	ปาน กลาง
3. การประเมินผลการดำเนินงาน								
ธุรกิจของกลุ่มในรอบปี								
- การประชุม	4.10 (0.794)	มาก	3.38 (0.758)	ปาน กลาง	1.78 (0.820)	น้อย ที่สุด	3.08 (0.794)	ปาน กลาง
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	4.23 (0.782)	มาก ที่สุด	4.05 (0.787)	มาก	1.98 (0.814)	น้อย	3.42 (0.782)	มาก
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและ คณะกรรมการกลุ่ม								
- การประชุม	4.22 (0.820)	มาก ที่สุด	4.00 (0.751)	มาก	1.94 (0.842)	น้อย	3.38 (0.820)	ปาน กลาง
- การจัดเวทีวิเคราะห์ สถานการณ์	4.11 (0.863)	มาก	3.23 (0.854)	ปาน กลาง	1.80 (0.832)	น้อย ที่สุด	3.04 (0.863)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี		ปานกลาง		ปรับปรุง		รวม	
	(n=68)		(n=86)		(n=50)		(n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม								
- การประชุม	4.24	มาก	4.16	มาก	1.84	น้อย	3.41	มาก
	(0.770)	ที่สุด	(0.824)		(0.817)		(0.770)	
- การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์	3.83		3.32	ปาน	1.76	น้อย	2.97	ปาน
	(0.765)	มาก	(0.799)	กลาง	(0.796)	ที่สุด	(0.765)	กลาง

จากตารางที่ 4.15 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการประเมินผล ปรากฏผลดังนี้

1. การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ

1.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการประชุม ($\bar{X} = 4.24$) และมีส่วนร่วมในระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.48$)

1.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.05$ และ 3.58)

1.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อย ในการประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.00$ และ 1.94)

1.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 3.43$) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.33$)

2. การติดตามผลการดำเนินธุรกิจกลุ่ม

2.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการประชุม ($\bar{X} = 4.21$) และมีส่วนร่วมในระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.48$)

2.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 3.90$) และมีส่วนร่วมในระดับน้อย ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.57$)

2.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อย ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการประชุม ($\bar{X} = 2.06$ และ 2.02)

2.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.37$ และ 2.70)

3. การประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจในรอบปี

3.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.23$) และมีส่วนร่วมในระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 4.11$)

3.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.05$) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการประชุม ($\bar{X} = 3.38$)

3.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อย ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 1.98$) และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด ในการประชุม ($\bar{X} = 1.78$)

3.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.42$) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการประชุม ($\bar{X} = 3.08$)

4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม

4.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในการประชุม ($\bar{X} = 4.22$) และมีส่วนร่วมในระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.11$)

4.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 4.00$) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.23$)

4.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อย ในการประชุม ($\bar{X} = 1.94$) และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 1.80$)

4.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการประชุม และการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.38$ และ 3.04)

5. การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม

5.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุดในการประชุม ($\bar{X} = 4.24$) และมีส่วนร่วมในระดับมาก ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.83$)

5.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีส่วนร่วมระดับมากในการประชุม ($\bar{X} = 4.16$) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.32$)

5.3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมระดับน้อยในการประชุม ($\bar{X} = 1.84$) และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุดใน การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 1.76$)

5.4 ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีส่วนร่วมระดับมาก ในการประชุม ($\bar{X} = 3.41$) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X} = 2.97$)

ตารางที่ 4.16 สรุประดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับ การประเมินกลุ่มระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง

(n = 204)

ประเด็น	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย
การวางแผน	3.98	มาก	3.97	มาก	2.58	น้อย	3.51	มาก
การดำเนินกิจกรรม	3.97	มาก	3.59	มาก	2.37	น้อย	3.31	ปาน กลาง
การรับผลประโยชน์	4.18	มาก	3.78	มาก	1.96	น้อย	3.30	ปาน กลาง
การประเมินผล	4.01	มาก	3.62	มาก	1.91	น้อย	3.18	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.16 สรุประดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับ การประเมินกลุ่มระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมาก ในทุกประเด็นการมีส่วนร่วม ได้แก่ การรับผลประโยชน์ การประเมินผล การวางแผน และการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.18$, 4.01 , 3.98 และ 3.97 ตามลำดับ)

2. **วิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง** มีส่วนร่วมระดับมากในทุกประเด็นการมีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล และการดำเนินกิจกรรม (\bar{X} = 3.97 , 3.78 , 3.62 และ 3.59 ตามลำดับ)

3. **วิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง** มีส่วนร่วมระดับน้อย ในทุกประเด็นการมีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล (\bar{X} = 3.51 , 3.31 , 3.30 และ 3.18 ตามลำดับ)

4. **ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ** มีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็นการวางแผน (\bar{X} = 3.51) และมีส่วนร่วมระดับปานกลางใน 3 ประเด็น ได้แก่ การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล (\bar{X} = 3.31 , 3.30 และ 3.18 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

3.1 ปัญหา

ตารางที่ 4.17 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม ด้านการวางแผน

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย
1. การประชุมของกลุ่มเพื่อ การวางแผนมีไม่บ่อยครั้ง	1.88 (1.086)	น้อย	2.01 (0.833)	น้อย	3.42 (1.179)	มาก	2.43 (1.086)	น้อย
2. กลุ่มขาดความรู้ด้านการ วางแผน	1.67 (1.112)	น้อย ที่สุด	1.98 (0.759)	น้อย	4.22 (1.049)	มาก	2.62 (1.112)	ปาน กลาง
3. กลุ่มมีการวางแผน การตลาดไม่ต่อเนื่อง	1.95 (0.904)	น้อย	2.62 (0.847)	ปาน กลาง	3.60 (1.160)	มาก	2.72 (0.904)	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี		ปานกลาง		ปรับปรุง		รวม	
	(n=68)		(n=86)		(n=50)		(n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	
4.กิจกรรมของกลุ่มไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก	1.72	น้อย	2.02	น้อย	3.50	มาก	2.41	น้อย
	(1.104)		(0.825)		(1.073)		(1.104)	
5. กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคนไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	1.94	น้อย	2.63	ปาน	3.70	มาก	2.75	ปาน
	(1.020)		(0.754)	กลาง	(1.054)		(1.020)	กลาง
6. คณะกรรมการกลุ่มไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม	1.79	น้อย	2.06	น้อย	3.68	มาก	2.51	น้อย
	(1.058)	ที่สุด	(0.837)		(1.096)		(1.058)	
7. คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มฯ	1.73	น้อย	2.18	น้อย	4.14	มาก	2.68	ปาน
	(1.073)	ที่สุด	(0.804)		(0.903)		(1.073)	กลาง
8. สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน	2.11	น้อย	2.86	ปาน	3.76	มาก	2.91	ปาน
	(0.938)		(0.799)	กลาง	(1.134)		(0.938)	กลาง
9. สมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการประชุม	2.02	น้อย	2.61	ปาน	4.22	มาก	2.95	ปาน
	(1.054)		(0.784)	กลาง	(0.970)	ที่สุด	(1.054)	กลาง
10. สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนการทำงานจึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม	2.34	น้อย	2.65	ปาน	4.24	มาก	3.07	ปาน
	(0.985)		(0.780)	กลาง	(0.770)	ที่สุด	(0.985)	กลาง
11. สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน	2.04	น้อย	2.52	ปาน	4.02	มาก	2.86	ปาน
	(0.916)		(0.825)	กลาง	(0.769)		(0.916)	กลาง

จากตารางที่ 4.17 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน ในระดับน้อย 8 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำ

แผนการทำกิจกรรมจึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน สมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการประชุม กลุ่มมีการวางแผนการตลาดไม่ต่อเนื่อง กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคนไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม การประชุมของกลุ่มเพื่อการวางแผนมีไม่บ่อยครั้ง และกิจกรรมของกลุ่มไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก (\bar{X} = 2.34 , 2.11 , 2.04 , 2.02 , 1.95 , 1.94, 1.88 และ 1.72 ตามลำดับ) และปัญหาในระดับน้อยที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มฯ และกลุ่มขาดความรู้ด้านการวางแผน (\bar{X} = 1.79 , 1.73 และ 1.67 ตามลำดับ)

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน ในระดับปานกลาง 6 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนการทำกิจกรรม จึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคนไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มมีการวางแผนการตลาดไม่ต่อเนื่อง สมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการประชุม และสมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (\bar{X} = 2.86 , 2.65 , 2.63 , 2.62 , 2.61 และ 2.52 ตามลำดับ) และปัญหาในระดับน้อย 5 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มฯ คณะกรรมการกลุ่มไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม กิจกรรมของกลุ่มไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก การประชุมของกลุ่มเพื่อการวางแผนมีไม่บ่อยครั้ง และกลุ่มขาดความรู้ด้านการวางแผน (\bar{X} = 2.18 , 2.06 , 2.02 , 2.01 และ 1.98 ตามลำดับ)

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนการทำกิจกรรมจึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม และสมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการประชุม (\bar{X} = 4.24 และ 4.22) และปัญหาในระดับมาก 9 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มขาดความรู้ด้านการวางแผน คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มฯ สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคนไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม คณะกรรมการกลุ่มไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม กลุ่มมีการวางแผนการตลาดไม่ต่อเนื่องกิจกรรมของกลุ่มไม่สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของสมาชิก และการประชุมของกลุ่มเพื่อการวางแผนมีไม่บ่อยครั้ง (\bar{X} = 4.22 , 4.14 , 4.02 , 3.76 , 3.70 , 3.68 , 3.60 , 3.50 และ 3.42 ตามลำดับ)

4. ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน ในระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนการทำกิจกรรมจึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม สมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการประชุม สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุมเนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคนไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มมีการวางแผนการตลาดไม่ต่อเนื่อง คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มฯ และกลุ่มขาดความรู้ด้านการวางแผน (\bar{X} = 3.07 , 2.95 , 2.91 , 2.86 , 2.75 , 2.72 , 2.68 และ 2.62 ตามลำดับ) และปัญหาในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม การประชุมของกลุ่มเพื่อการวางแผนมีไม่บ่อยครั้ง และกิจกรรมของกลุ่มไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก (\bar{X} = 2.51 , 2.43 และ 2.41 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.18 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
อำเภอพนัสนิคม ด้านการดำเนินกิจกรรม

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี		ปานกลาง		ปรับปรุง		รวม	
	(n=68)		(n=86)		(n=50)		(n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	
ด้านคณะกรรมการและสมาชิก								
1. การประชุมของกลุ่มชี้แจง การดำเนินงานไม่บ่อยครั้ง	1.75 (0.983)	น้อย ที่สุด	2.02 (0.894)	น้อย	3.14 (1.212)	ปาน กลาง	2.30 (0.983)	น้อย
2. คณะกรรมการขาดความรู้ ด้านการบริหารองค์กร	2.57 (1.038)	น้อย	3.41 (0.797)	มาก	4.31 (1.223)	มาก ที่สุด	3.43 (1.038)	มาก
3. คณะกรรมการไม่สามารถ หาช่องทางการตลาดเพื่อ จำหน่ายสินค้า	2.59 (0.976)	น้อย	3.53 (0.782)	มาก	4.23 (1.196)	มาก ที่สุด	3.45 (0.976)	มาก
4. คณะกรรมการไม่สามารถ หาแหล่งเงินทุนได้	2.67 (1.042)	ปาน กลาง	2.63 (0.833)	ปาน กลาง	3.88 (1.042)	มาก	3.06 (1.042)	ปาน
5. สมาชิกกลุ่มมีงานประจำ หรืออาชีพหลักจึงไม่มีเวลา มาทำกิจกรรมของกลุ่ม	1.94 (1.020)	น้อย	2.61 (0.782)	ปาน กลาง	3.42 (1.310)	มาก	2.65 (1.085)	ปาน กลาง
6. สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงาน ไม่ตรงกัน	2.57 (1.120)	น้อย	3.41 (0.866)	มาก	4.32 (0.989)	มาก ที่สุด	3.43 (1.020)	มาก
7. สมาชิกขาดความรู้ด้าน การพัฒนาการแปรรูปและ บรรจุผลิตภัณฑ์	2.34 (0.973)	น้อย	3.46 (0.826)	มาก	4.22 (1.182)	มาก ที่สุด	3.34 (1.120)	ปาน กลาง
8. สมาชิกขาดทักษะและ ประสบการณ์	2.51 (1.015)	น้อย	3.61 (0.879)	มาก	4.53 (1.297)	มาก ที่สุด	3.55 (0.973)	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี		ปานกลาง		ปรับปรุง		รวม	
	(n=68)		(n=86)		(n=50)		(n=204)	
	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ	\bar{X}	ความ
(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	(S.D)	หมาย	
9. สมาชิกไม่มีโอกาสศึกษาดูงาน/อบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักวิชาชีพชุมชนกลุ่มอื่นๆ	1.92	น้อย	2.62	ปานกลาง	3.60	มาก	2.71	ปานกลาง
	(0.982)		(0.826)		(1.228)		(1.015)	
10. สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร	2.60	น้อย	3.41	มาก	4.31	มากที่สุด	3.44	มาก
	(0.976)		(0.826)		(1.287)		(0.982)	
11. กลุ่มขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ	2.23	น้อย	3.37	ปานกลาง	3.82	มาก	3.14	ปานกลาง
	(0.976)		(0.726)		(1.024)		(0.976)	
12. กลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น	2.54	น้อย	3.40	ปานกลาง	4.37	มาก	3.43	มาก
	(1.050)		(0.766)		(1.182)		(1.050)	
13. กลุ่มขาดเวลาดูคิบบ้างช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ	2.57	น้อย	3.39	ปานกลาง	4.46	มากที่สุด	3.47	มาก
	(0.942)		(0.816)		(1.249)		(0.942)	
14. ผลกระทบที่แปรปรวนมีเฉพาะช่วง	2.69	ปานกลาง	3.88	มาก	4.48	มากที่สุด	3.68	มาก
	(1.040)		(0.846)		(1.297)		(1.040)	

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย
15. ผลិតภัณฑ์สินค้าไม่ได้ มาตรฐาน	2.57 (0.982)	น้อย	3.41 (0.860)	มาก	4.58 (1.196)	มากที่สุด	3.52 (0.982)	มาก
16. ราคาผลผลิตตกต่ำ	2.69 (1.054)	ปาน กลาง	3.55 (0.847)	มาก	3.56 (1.214)	มาก	3.26 (1.054)	ปาน กลาง
17. กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับ ผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่ แน่นอน	2.72 (0.927)	ปาน กลาง	3.94 (0.772)	มาก	4.26 (1.080)	มากที่สุด	3.64 (0.927)	มาก
18. กลุ่มขาดการ ประชาสัมพันธ์สินค้าของ กลุ่ม	2.95 (0.904)	ปาน กลาง	3.88 (0.817)	มาก	4.29 (1.246)	มากที่สุด	3.70 (0.904)	มาก

จากตารางที่ 4.18 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรม ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรม ในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง ราคาผลผลิตตกต่ำ และคณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ (\bar{X} = 2.95, 2.72, 2.69, 2.69 และ 2.67 ตามลำดับ) มีปัญหาในระดับน้อย 12 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูกและช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน กลุ่มขาดวัตถุดิบเป็นบางช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ ผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน กลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ สมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์ กลุ่มขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ สมาชิกกลุ่มมีงานประจำหรืออาชีพหลักจึงไม่มีเวลาทำกิจกรรมของกลุ่ม และสมาชิกไม่มีโอกาสศึกษาดูงาน/อบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ

(\bar{X} = 2.60 , 2.59 , 2.57 , 2.57 , 2.57 , 2.57 , 2.54 , 2.51 , 2.34 , 2.23, 1.94 และ 1.92 ตามลำดับ) และมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด คือ การประชุมของกลุ่มชี้แจงการดำเนินงานไม่บ่อยครั้ง (\bar{X} = 1.75)

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรม ในระดับมาก 11 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม ราคาผลผลิตตกต่ำ สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า สมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์ คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร และผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน (\bar{X} = 3.94 , 3.88 , 3.88 , 3.55 , 3.61 , 3.53, 3.46 , 3.41 , 3.41 , 3.41, และ 3.41 ตามลำดับ) มีปัญหาในระดับปานกลาง 6 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น กลุ่มขาดวัตถุดิบเป็นบางช่วงเวลาต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆเสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ กลุ่มขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ คณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ สมาชิกไม่มีโอกาสศึกษาดูงาน/อบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ และสมาชิกกลุ่มมีงานประจำหรืออาชีพหลักจึงไม่มีเวลาทำกิจกรรมของกลุ่ม (\bar{X} = 3.40 , 3.39, 3.37, 2.63, 2.62 และ 2.61 ตามลำดับ) และมีปัญหาในระดับน้อย คือการประชุมของกลุ่มชี้แจงการดำเนินงานไม่บ่อยครั้ง (\bar{X} = 2.02)

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรม ในระดับมากที่สุด 12 ประเด็น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง กลุ่มขาดวัตถุดิบเป็นบางช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ กลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า และสมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์ (\bar{X} = 4.58 , 4.53 , 4.48 , 4.46, 4.37, 4.32, 4.31, 4.31, 4.29, 4.26 , 4.23 และ 4.22 ตามลำดับ) มีปัญหาในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ กลุ่มขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ สมาชิกไม่มีโอกาสศึกษาดูงาน/อบรม/แลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ ราคาผลผลิตตกต่ำ และสมาชิกกลุ่มมีงานประจำหรืออาชีพหลักจึงไม่มีเวลาทำกิจกรรมของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.88, 3.82, 3.60, 3.56$ และ 3.42 ตามลำดับ) และมีปัญหาระดับปานกลาง คือการประชุมของกลุ่มชี้แจงการดำเนินงานไม่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.14$)

4. ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรม ในระดับมาก 11 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ ผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน กลุ่มขาดวัตถุดิบเป็นบางช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่ม คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน และกลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ($\bar{X} = 3.70, 3.68, 3.64, 3.55, 3.52, 3.47, 3.45, 3.44, 3.43, 3.43$ และ 3.43 ตามลำดับ) มีปัญหาระดับปานกลาง 6 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์ ราคาผลผลิตตกต่ำ กลุ่มขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ คณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ สมาชิกไม่มีโอกาสศึกษาดูงาน/อบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ และสมาชิกกลุ่มมีงานประจำหรืออาชีพหลักจึงไม่มีเวลาทำกิจกรรมของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.34, 3.26, 3.14, 3.06, 2.71$ และ 2.65 ตามลำดับ) และมีปัญหาระดับน้อย คือการประชุมของกลุ่มชี้แจงการดำเนินงานไม่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 2.30$)

ตารางที่ 4.19 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
อำเภอพนัสนิคม ด้านการรับผลประโยชน์

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย
1. การดำเนินธุรกิจของกลุ่ม ยังให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า	2.01 (0.922)	น้อย	2.88 (0.846)	ปาน กลาง	4.44 (1.214)	มาก ที่สุด	3.11 (0.922)	ปาน กลาง
2. การกำหนดผลประโยชน์ แก่บุคคลหนึ่งเท่านั้น	1.89 (0.932)	น้อย	2.94 (0.831)	ปาน กลาง	4.66 (1.153)	มาก ที่สุด	3.16 (0.932)	ปาน กลาง
3. คณะกรรมการไม่มี ความสามารถในการสร้าง เงื่อนไขกระตุ้นให้สมาชิกมี ส่วนร่วม	1.95 (0.904)	น้อย	3.00 (0.867)	ปาน กลาง	4.32 (1.284)	มาก ที่สุด	3.09 (0.904)	ปาน กลาง
4. สมาชิกขาดการประชุม ชี้แจงผลประโยชน์อย่าง ต่อเนื่อง	1.95 (0.921)	น้อย	3.93 (0.818)	มาก	4.44 (1.075)	มาก ที่สุด	3.44 (0.921)	มาก
5. สมาชิกมีความสัมพันธ์ใน รูปแบบเครือข่ายทำให้การ ตัดสินใจเกิดความลำบากใจ	2.10 (1.038)	น้อย	3.02 (0.766)	ปาน กลาง	3.50 (1.249)	มาก	2.87 (1.038)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.19 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ด้านการรับผลประโยชน์ ปรากฏผลดังนี้

1. **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี** มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
วิสาหกิจชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์ ในระดับน้อยทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกมี
ความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือข่ายทำให้การตัดสินใจเกิดความลำบากใจ การดำเนินธุรกิจของกลุ่ม
ยังให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า คณะกรรมการไม่มีความสามารถในการสร้างเงื่อนไขกระตุ้นให้
สมาชิกมีส่วนร่วม สมาชิกขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง และการกำหนด
ผลประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งเท่านั้น (\bar{X} = 2.10 ,2.01 ,1.95 ,1.95 และ 1.89 ตามลำดับ)

2. **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง** มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
วิสาหกิจชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์ ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกขาดการประชุม
ชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 3.93) และมีปัญหาระดับปานกลางใน 4 ประเด็น ได้แก่

สมาชิกมีความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือข่ายทำให้การตัดสินใจเกิดความลำบากใจ คณะกรรมการ
 ไม่มีความสามารถในการสร้างเงื่อนไขกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม การกำหนดผลประโยชน์แก่
 บุคคลหนึ่งเท่านั้นและการดำเนินธุรกิจของกลุ่มยังให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า ($\bar{X} = 3.02, 3.00, 2.94$
 และ 2.88 ตามลำดับ)

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 วิสาหกิจชุมชนด้านการรับผลประโยชน์ ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ การกำหนด
 ผลประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งเท่านั้น การดำเนินธุรกิจของกลุ่มยังให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า สมาชิก
 ขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง และคณะกรรมการไม่มีความสามารถในการสร้าง
 เงื่อนไขกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.66, 4.44, 4.44$ และ 4.32 ตามลำดับ) และมีปัญหา
 ระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกมีความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือข่ายทำให้การตัดสินใจเกิด
 ความลำบากใจ ($\bar{X} = 3.50$)

4. ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการ
 ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์ ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกขาด
 การประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.44$) และมีปัญหาระดับปานกลางใน 4 ประเด็น
 ได้แก่ การกำหนดผลประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งเท่านั้น การดำเนินธุรกิจของกลุ่มยังให้ผลตอบแทน
 ที่ไม่คุ้มค่า คณะกรรมการไม่มีความสามารถในการสร้างเงื่อนไขกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม
 และสมาชิกมีความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือข่ายทำให้การตัดสินใจเกิดความลำบากใจ ($\bar{X} = 3.16$
 ,3.11 ,3.09 และ 2.87 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.20 ระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
อำเภอพนัสนิคม ด้านการประเมินผล

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย	\bar{X} (S.D)	ความ หมาย
1. คณะกรรมการไม่เห็น ความสำคัญของการ ประเมินผล	2.13 (0.944)	น้อย	3.11 (0.873)	ปาน กลาง	4.66 (1.222)	มาก ที่สุด	3.30 (0.944)	ปาน กลาง
2. คณะกรรมการขาดการ ติดตามและรับรู้ ความก้าวหน้าของธุรกิจ	2.53 (0.924)	น้อย	2.90 (0.761)	ปาน กลาง	4.74 (1.157)	มาก ที่สุด	3.39 (0.924)	ปาน กลาง
3. คณะกรรมการไม่ทราบ เกณฑ์การประเมินผล	2.54 (0.844)	น้อย	3.05 (0.872)	ปาน กลาง	4.40 (0.952)	มาก ที่สุด	3.33 (0.844)	ปาน กลาง
4. สมาชิกไม่มีความรู้และไม่ เข้าใจการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการ มีส่วนร่วมด้านการ ประเมินผล	1.95 (0.904)	น้อย	2.94 (0.802)	ปาน กลาง	4.20 (1.054)	มาก	3.03 (0.904)	ปาน กลาง
5. สมาชิกกลุ่มไม่ทราบ เกณฑ์การประเมินผล	2.52 (0.869)	น้อย	3.35 (1.023)	ปาน กลาง	4.40 (1.129)	มาก ที่สุด	3.42 (0.869)	มาก
6. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง	1.85 (0.966)	น้อย	2.86 (0.828)	ปาน กลาง	3.80 (1.087)	มาก	2.83 (0.966)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.20 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ด้านการประเมินผล ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจ
ชุมชน ด้านการประเมินผล ในระดับน้อยในทั้ง 6 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการไม่ทราบเกณฑ์
การประเมินผล คณะกรรมการขาดการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ สมาชิกกลุ่มไม่
ทราบเกณฑ์การประเมินผล คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล สมาชิกไม่ม
ีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ($\bar{X} = 2.54, 2.53, 2.52, 2.13, 1.95$ และ 1.85 ตามลำดับ)

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการประเมินผล ในระดับปานกลาง ในทั้ง 6 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกกลุ่มไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล คณะกรรมการไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล คณะกรรมการขาดการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.35, 3.11, 3.05, 2.94$ และ 2.90 ตามลำดับ)

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการประเมินผล ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการขาดการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล คณะกรรมการไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล และสมาชิกกลุ่มไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล ($\bar{X} = 4.74, 4.66, 4.40$ และ 4.40 ตามลำดับ) และมีปัญหาในระดับมาก ใน 2 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ($\bar{X} = 4.20$ และ 3.80)

4. ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการประเมินผล ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกกลุ่มไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล ($\bar{X} = 3.42$) และมีปัญหาระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการขาดการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ คณะกรรมการไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.39, 3.33, 3.30, 3.03$ และ 2.83 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.21 สรุประดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่
ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง

ประเด็น	(n = 204)							
	ดี (n=68)		ปานกลาง (n=86)		ปรับปรุง (n=50)		รวม (n=204)	
	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย	\bar{X}	ความ หมาย
การวางแผน	1.92	น้อย	2.37	น้อย	4.02	มาก	2.77	ปาน กลาง
การดำเนินกิจกรรม	2.46	น้อย	3.30	ปาน กลาง	4.09	มาก	3.28	ปาน กลาง
การรับผลประโยชน์	1.98	น้อย	3.15	ปาน กลาง	4.20	มาก	3.11	ปาน กลาง
การประเมินผล	2.25	น้อย	3.03	ปาน กลาง	4.36	มาก ที่สุด	3.21	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.21 สรุประดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง ปรากฏผลดังนี้

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล การรับผลประโยชน์ และการวางแผน (\bar{X} = 2.46 , 2.25 , 1.98 และ 1.92 ตามลำดับ)

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับปานกลาง ได้แก่ การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล (\bar{X} = 3.30 , 3.15 และ 3.03 ตามลำดับ) และมีปัญหา ระดับน้อย ในการวางแผน (\bar{X} = 2.37)

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับมากที่สุด ด้านการประเมินผล (\bar{X} = 4.36) และมีปัญหาระดับมาก ด้าน การรับผลประโยชน์ การดำเนินกิจกรรม และการวางแผน (\bar{X} = 4.20 , 4.09 และ 4.02 ตามลำดับ)

4. ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกกระดับ ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล การรับผลประโยชน์ และการวางแผน (\bar{X} = 3.28 , 3.21 , 3.11 และ 2.77 ตามลำดับ)

3.2 ข้อเสนอแนะ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดี มีกลุ่มเครือข่ายเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ที่ขับเคลื่อนการทำงานของวิสาหกิจชุมชน ทั้งการดำเนินงาน รายละเอียดข่าวสารต่างๆ จึงต้องการให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของเครือข่าย

2) ควรส่งเสริมกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

3) วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับปานกลางและปรับปรุง ต้องการให้หน่วยงานราชการ/สถาบันการศึกษาดำเนินการอบรม/ให้ความรู้/ศึกษาดูงานแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนซึ่งมักมีหน่วยงานต่างๆ มาดูงานที่กลุ่ม แต่ทางกลุ่มยังขาดการพัฒนาในด้านนี้

4) สมาชิกกลุ่มไม่ให้ความสำคัญในการประเมินศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จึงต้องการให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีเน้นถึงความสำคัญเรื่องดังกล่าว

5) ควรมีการประชาสัมพันธ์/ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้กว้างขวางขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นสำคัญที่จำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วย ประธาน คณะกรรมการกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการประเมินกลุ่มอยู่ในระดับระดับดี จำนวน 24 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 213 คน ในระดับปานกลาง จำนวน 60 กลุ่ม สมาชิก จำนวน 593 คน และระดับปรับปรุง จำนวน 10 กลุ่ม จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 102 คน รวมทั้งสามระดับ มีจำนวน 908 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้สูตรของ Yamane จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 204 คน โดยมาจากจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มอยู่ในระดับดี 68 คน และในระดับปานกลาง 86 คนและระดับปรับปรุง 50 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด แล้วตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา พร้อมนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลในพื้นที่ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติของการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.6 ผลการวิจัย สรุปดังนี้

1.6.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

วิสาหกิจชุมชน

1) **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี** ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.05 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้รวมของสมาชิกในรอบปีเฉลี่ย 265,900 บาท สมาชิกส่วนใหญ่ ไม่มีหนี้สิน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.04 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นประธานภายในกลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 4.94 ปี ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่และประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม และได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิกในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2) **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง** ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 47.23 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้รวมของสมาชิกในรอบปี 219,890 บาท สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 52.3 มีหนี้สิน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.87 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพ เป็นประธานภายในกลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 4 ปี ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิก ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

3) **สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง** ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.92 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้รวมของสมาชิกในรอบปี 153,500 บาท สมาชิกส่วนใหญ่ มีหนี้สิน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.64 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพ เป็นประธานภายในกลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 3.54 ปี ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิก ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4) ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.30 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้รวมของสมาชิกในรอบปี 213,096 บาท สมาชิกส่วนใหญ่ มีหนี้สิน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.85 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นประธานภายในกลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 4.16 ปี ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จาก นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐของสมาชิก ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

1.6.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ใน 4 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการวางแผน มีส่วนร่วมโดยการประชุม ในระดับมากที่สุด ในประเด็น การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม

มีส่วนร่วมในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในระดับมากที่สุด ประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม และการกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม

และมีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในระดับมากที่สุด ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้ การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการวางแผนด้านการตลาด

(2) ด้านการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การลงทุนหรือหุ้เงินในการทำธุรกิจของกลุ่ม และการพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม

(3) ด้านการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และการได้รับความรู้ทักษะในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่

(4) ด้านการประเมินผล มีส่วนร่วมโดยการประชุมระดับมากที่สุด ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ การประเมินผลการ

ปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม และการติดตามผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

และมีส่วนร่วมระดับมากที่สุดโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในประเด็นการประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี

2) *สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง* มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมากใน 4 ด้าน ดังนี้

(1) *ด้านการวางแผน* มีส่วนร่วมโดยการประชุม ในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม และการวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม

มีส่วนร่วมในระดับมากโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้

มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนกำหนดทิศทางพัฒนาของกลุ่ม การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม การวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้ การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม

(2) *ด้านการดำเนินกิจกรรม* มีส่วนร่วมในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม การจำหน่ายสินค้า/บริการของกลุ่ม การลงทุนหรือหุ้นในการทำธุรกิจกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น

(3) *ด้านการรับผลประโยชน์* มีส่วนร่วมระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีเพื่อนเพิ่มจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และการได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

(4) *ด้านการประเมินผล* มีส่วนร่วมโดยการประชุม ในระดับมากในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม การติดตามผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม และมีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ในประเด็น การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี

3) *สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง* มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับปานกลาง ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน และด้านดำเนินกิจกรรม ดังนี้

(1) *ด้านการวางแผน* มีส่วนร่วมโดยการด้วยวิธีการประชุม ในระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนด้านการตลาด

มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การวางแผนด้านการตลาด และการวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม

มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการวางแผนด้านการตลาด

(2) *ด้านกรดำเนินกิจกรรม* มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม และการลงทุนหรือหุ้่นในการทำธุรกิจกลุ่ม

4) *ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ* มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมากใน 4 ประเด็น ได้แก่

(1) *ด้านการวางแผน* มีส่วนร่วมโดยการด้วยวิธีการประชุม ในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนด้านการตลาด และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม

มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การวางแผนด้านการตลาด วางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม และการวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม

มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนา และ การวางแผนพัฒนาทักษะความรู้

(2) *ด้านการดำเนินกิจกรรม* มีส่วนร่วมระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการของกลุ่ม การลงทุนหรือหุ้นในการทำธุรกิจกลุ่ม กลุ่ม การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า /บริการของกลุ่ม และการจำหน่ายสินค้า / บริการของกลุ่ม

(3) *ด้านการรับผลประโยชน์* มีส่วนร่วมระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ มีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วมดำเนินกิจกรรม การได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และมีเพื่อนเพิ่มจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

(4) *ด้านการประเมินผล* มีส่วนร่วมโดยการด้วยวิธีการประชุม ในระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม

และมีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในระดับมาก ในประเด็นการประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี

1.6.3 ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) *สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี* มีปัญหาด้านการดำเนินกิจกรรมในระดับปานกลาง ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง ราคาผลผลิตตกต่ำ และคณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้

2) *สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง* มีปัญหาระดับมาก ในภาพรวม และ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินกิจกรรมและด้านการรับผลประโยชน์ ดังนี้

(1) *ด้านการดำเนินกิจกรรม* ด้านการดำเนินกิจกรรม มีปัญหาระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม ราคาผลผลิตตกต่ำ สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า สมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์ คณะกรรมการขาด

ความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร และผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน

(2) *ด้านผลประโยชน์* มีปัญหาระดับมาก ในประเด็น สมาชิกขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

3) *สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง* มีปัญหาระดับมากที่สุดในประเด็น ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ดังนี้

(1) *ด้านการดำเนินกิจกรรม* มีปัญหาระดับมากที่สุดในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง กลุ่มขาดวัตถุดิบเป็นบางช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ กลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า และสมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์

(2) *ด้านผลประโยชน์* มีปัญหาระดับมากที่สุดในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ การกำหนดผลประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งเท่านั้น การดำเนินธุรกิจของกลุ่มยังให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า สมาชิกขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง และคณะกรรมการไม่มีความสามารถในการสร้างเงื่อนไขกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม

(3) *ด้านการประเมินผล* มีปัญหาระดับมากที่สุดในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ คณะกรรมการขาดการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล คณะกรรมการไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล และสมาชิกกลุ่มไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล

4) *ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ* มีปัญหาระดับมาก ในประเด็น ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ดังนี้

(1) *ด้านการดำเนินกิจกรรม* ด้านการดำเนินกิจกรรม มีปัญหาระดับมาก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาดรองรับไม่แน่นอน สมาชิกขาดทักษะและ

ประสบการณ์ ผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน กลุ่มชาววัดฤๅติเป็นบางช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน และกลุ่มชาววัดฤๅติอุปสรรคที่จำเป็น

(2) **ด้านผลประโยชน์** มีปัญหาหระดับมาก ในประเด็น สมาชิกขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

(3) **ด้านการประเมินผล** มีปัญหาหระดับมาก ในประเด็น สมาชิกกลุ่มไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล

1.6.4 ข้อเสนอแนะ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการให้หน่วยงานราชการดำเนินการอบรม/ให้ความรู้/ศึกษาดูงาน การขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และประชาสัมพันธ์/ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้กว้างขวาง รวมทั้งให้ความสำคัญเครือข่ายและประเมินศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

2.1.1 อายุ ในภาพรวมสมาชิกในทุกระดับจะมีอายุ เฉลี่ย 48.30 แสดงว่าสมาชิกมีอายุมาก สอดคล้องกับเร็งจิต พรหมสถิต (2549: 34) ที่พบว่า สมาชิกมีอายุค่อนข้างสูงเพราะอยู่ในเขตอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้คนวัยทำงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวมากกว่า ทำให้มีแต่คนที่มีอายุใช้เวลาว่างจากการทำการเกษตรรวมตัวกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.1.2 ระดับการศึกษา สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปานกลางและระดับปรับปรุงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแสงเดือน พงษาชัย (2550 – 95)

ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยสมาชิกที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมากกว่า แต่ในขณะเดียวกันสมาชิกส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรืองจิต พรหมสถิต (2549: 34) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาแสดงว่าสมาชิกมีพื้นฐานการศึกษาสามารถดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนได้ แต่พื้นฐานการศึกษาของสมาชิกยังไม่สูงมากอาจเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิก

2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า

2.2.1 อาชีพ ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดีระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง ในประเด็นอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ในทั้ง 3 ระดับ มีอาชีพประกอบการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตรา อภิษฐ์ (2549: 59) ได้ศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการประกอบอาชีพหลัก คือ อาชีพทางการเกษตร

2.2.2 รายได้รวมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดีจะมีรายได้รวมเฉลี่ย 265,900 บาทต่อปี มากกว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง ที่มีรายได้รวมเฉลี่ย 219,890 บาทต่อปี และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง ที่มีรายได้รวมเฉลี่ย 153,500 บาทต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับสรินญา ภูมิภู (2550 : 66) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิต และการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง พบว่า รายได้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ในขณะเดียวกันในภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกระดับ จะมีรายได้รวมเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 3,200,000 บาทต่อปี และต่ำสุดอยู่ที่ 34,500 บาทต่อปี แสดงให้เห็นความแตกต่างทางด้านรายได้ของสมาชิกมาก และสมาชิกเกือบทั้งหมดมีการกู้ยืมเงินเพื่อลงทุนในการทำการเกษตรหรือกิจกรรมอื่น

2.3 ปัจจัยทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2.3.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความแตกต่างกัน โดยพบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดีเฉลี่ย 4.94 ปี จะมากกว่าระดับปานกลางที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกเฉลี่ย 4 ปี และระดับปรับปรุงมีระยะเวลาเป็นสมาชิกเฉลี่ย 3.54 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ กรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544 : 83) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอคุศจักร จังหวัดอุดรธานี พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

2.3.2 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สอดคล้องกับเริงจิต พรหมสถิต (2549: 34) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เพราะว่าการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้พัฒนามาจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่

2.3.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

โดยส่วนใหญ่พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ มัทนา ไชยจิตต์ (2552: 24) ศึกษาการเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แต่ขัดแย้งกับ สมพงษ์ เป้นทอง (2539 : 97) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ การได้รับข่าวสารจากวิทยุ เอกสารสิ่งพิมพ์

2.3.4 การได้รับการอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ

พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับการอบรมสัมมนาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยจากการวิจัยพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดีจะมีการอบรมในทุกๆด้าน มากกว่าสมาชิกระดับปานกลางและปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับ นพวรรณ เสวตานนท์ (2546 : 94) พบว่า การได้รับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ลุ่มน้ำคลองอุตตะเกาในทุกชั้นตอน และเพิ่มศักดิ์ สัจจะเวท (2545 : 67) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรน้ำจากโครงการชลประทาน กรณีศึกษา : โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เกษตรกรในเขตชลประทาน โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง มีส่วนร่วมในการใช้น้ำจากโครงการโดยขึ้นอยู่กับการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ดูงาน

2.4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2.4.1 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง

ในภาพรวมและในประเด็นย่อย พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มระดับดีมีส่วนร่วมสูงกว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง และสมาชิกระดับปรับปรุง เนื่องจากทั้ง 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล เป็นปัจจัยจำเป็นในการขับเคลื่อนการ

ดำเนินงานในภาพรวมให้สมาชิกทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดความแตกต่างกันอย่างชัดเจน สอดคล้องกับการวิจัยของ ศรีบุญญา ภูมิภู (2550: 84) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับมาก ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง ความต้องการพวกพ้อง ทัศนคติที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม และรายได้รวมของสมาชิก

2.4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน ในภาพรวมสมาชิกในทุกระดับ สมาชิกมีส่วนร่วมในวิธีการแตกต่างกัน ในประเด็นย่อย ดังนี้

1) การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยการที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่ม โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร

2) การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษา ที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมมากที่สุด ในประเด็นการวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม โดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์

3) การวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้ มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษา ที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมมากที่สุด ในประเด็นการวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร

4) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยการประชุม ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาที่พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ในประเด็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม โดยการประชุม

5) การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยการที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องจาก

การศึกษาที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์

6) การวางแผนด้านการตลาด มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยการที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประชุม การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า สมาชิกระดับดี ในประเด็นการวางแผนด้านการตลาด สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร

7) การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยสมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์

8) การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ มีส่วนร่วมในระดับมาก ในการประชุม การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร

9) การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยสมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประชุม การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดทั้ง 3 วิธีการ ซึ่งได้แก่ การประชุม การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร

การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นนี้มีความสำคัญถือเป็นรากฐานของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ให้สามารถดำเนินการวิสาหกิจชุมชนได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ กิตติพงษ์ พิพิธกุล (2544: 69) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมมากในเรื่อง การร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม การร่วมตัดสินใจทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม การร่วมประชุมสมาชิกหรือคณะกรรมการกลุ่ม การร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การร่วมคิด

ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกลุ่ม การร่วมติดตามข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าของกิจกรรมกลุ่ม

2.4.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการดำเนิน

กิจกรรม มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น การผลิตสินค้า/บริการให้แก่กลุ่ม การแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม และการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมระดับมากในประเด็นการผลิตสินค้า/บริการให้แก่กลุ่ม การแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ไขปัญหาของกลุ่ม การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม และการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ ฌรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542: 64) อธิบายว่า มีหลายปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลว ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ สามารถสรุปสอดคล้องกับการศึกษา ว่า ด้านการผลิต การจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ต้องผ่านการวิเคราะห์ทั้งอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ในตลาด ความชำนาญของผู้ทำการผลิตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญพอๆ กับโอกาสทางการตลาด การผลิตในชุมชนที่มีต้นทุนการผลิตไม่สูง พร้อมกับผู้ผลิตมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ สามารถได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในตลาดได้ การผลิตที่จะประสบผลสำเร็จต้องสอดคล้องกับโอกาสทางการตลาด และผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด

2.4.4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการรับ

ผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น การได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การได้รับเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม แต่จากการศึกษาพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในประเด็น การได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การได้รับเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่มในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (มปป: 6-12) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การบริหารสมาชิกมุ่งเน้นการบริหารจัดการชุมชน ที่ประกอบด้วย คน ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาของชุมชนและเครือข่าย ภายใต้กระบวนการตัดสินใจในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถไปบริหารจัดการสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและขยายผลสู่เครือข่าย ซึ่งประเด็นสำคัญคือ การสร้างขวัญ กำลังใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจ หมายถึง การให้

ผลตอบแทนทั้งด้านการเงิน สวัสดิการ และการสนับสนุนยกย่องชมเชย ระบบและวิธีการของวิสาหกิจชุมชนในการสร้างขวัญ และกำลังใจในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืน มีระบบการดำเนินการที่เหมาะสม ทัวถึง และเป็นธรรม

2.4.5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการประเมินผล ในภาพรวมสมาชิกในทุกระดับ สมาชิกมีส่วนร่วมในวิธีการแตกต่างกันในประเด็นย่อย ดังนี้

1) การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยสมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประชุม ซึ่งสอดคล้อง จากการศึกษาที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประชุม

2) การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยสมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาที่พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการประเมินผลการดำเนินธุรกิจกลุ่มในรอบปี สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์

3) การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับมาก โดยสมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประชุม ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ในประเด็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การประชุม

ในประเด็นการติดตามผลการดำเนินธุรกิจกลุ่ม และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เนื่องจาก ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ จะมีเพียงเจรจาพูดคุยให้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานภายในกลุ่ม ไม่มีการบันทึกประเด็นการประเมินเป็นหลักฐาน เพราะส่วนใหญ่ประธานจะเป็นผู้ควบคุม/ดูแลการดำเนินงานทั้งระบบ ซึ่งตาม กรมส่งเสริมการเกษตร (มปป: 6-12) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชนนั้น การประเมินผลการปฏิบัติงานของ วิสาหกิจชุมชนมีแนวทางในการติดตามและวัดความก้าวหน้า หรือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานของสมาชิกหรือไม่ อย่างไร อาจมีการกำหนดเป็นทีมงานหรือคณะทำงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อติดตามประเมินผลงาน และแจ้งผลให้สมาชิกทราบ และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน

วิสาหกิจชุมชน

2.5.1 การเปรียบเทียบระดับปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดีและปานกลาง ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ระดับดี ในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย ขณะที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีปัญหาในภาพรวมระดับปานกลาง และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง มีปัญหาในภาพรวมในระดับมาก ซึ่งในการดำเนินงานของทั้งสามระดับมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน สามารถสรุปได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดีมีส่วนร่วมสูงกว่าระดับปานกลางและระดับปรับปรุง และมีปัญหาในการดำเนินงานน้อยกว่าระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง มีปัญหาในประเด็นย่อย ที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.5.2 ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผน มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มขาดความรู้ด้านการวางแผน กลุ่มมีการวางแผนการตลาดไม่ต่อเนื่อง กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคนไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มฯ สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมเนื่องจากเวลาไม่ตรงกัน สมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในที่ประชุม สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนการทำกิจกรรม จึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรม สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน ทั้งนี้เพราะสมาชิกประกอบอาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติดูแลไร่ นา นอกจากนี้ยังเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรอื่นๆ อีกหลายองค์กรภายใต้หน่วยงานต่างๆ ที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน พงษ์ชัย (2550: 85) ศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า โดยภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก มีส่วนร่วมด้านการวางแผนในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จะระบุว่า มีปัญหาเรื่องไม่ค่อยมีเวลา ไม่มีความรู้ และไม่ทราบถึงช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เรื่องวิสาหกิจชุมชนผ่านช่องทางหรือสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

2.5.3 ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการดำเนินกิจกรรม มีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์ สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร กลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น กลุ่มขาดวัตถุดิบ เป็นบางช่วงเวลา ต้องการหาความรู้เรื่องอื่นๆมาเสริมกิจกรรมของกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากขาดการบริหารจัดการกลุ่ม ตั้งแต่การบริหารองค์กร ปัจจัยการผลิต ปัจจัยทางการเงิน รวมถึงความรู้และการพัฒนาความรู้ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการตลาดและช่องทางการตลาดเพื่อรองรับสินค้านั้น โดยการแก้ไขปัญหาคือต้องแก้ไขทั้งระบบของบุคคลากรและความรู้

2.5.4 ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการรับผลประโยชน์ ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สมาชิกขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมทำให้มีเวลาไม่ตรงกัน สอดคล้องกับปัญหาในการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ที่พบว่าสมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตรในระดับมาก

2.5.5 ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการประเมินผล ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ สมาชิกไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากหลังการประเมินผล คณะกรรมการมีความคิดที่ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง เสียเวลา ไม่ได้งบประมาณจากทางหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ไม่เห็นความสำคัญ สมาชิกมีความเข้าใจว่าเรื่องการบริหารจัดการเป็นเรื่องของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่เท่านั้น จึงไม่เคยทราบเกณฑ์การประเมินผล

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) การถอดองค์ความรู้จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี ที่มีความรู้ในการสร้างปราชญ์ถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจระดับดี มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกยาวนาน จะมีประสบการณ์การทำงาน และมีการสะสมองค์ความรู้ที่ดี

2) ส่งเสริมให้มีการการศึกษาดูงานและใช้วิทยากรจากกลุ่มระดับดี การส่งเสริมและพัฒนาด้านการผลิต แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มปานกลางและปรับปรุง ในด้านการผลิตที่ได้คุณภาพ โดยการศึกษาดูงานและใช้วิทยากรจากกลุ่มระดับดีที่มีความชำนาญในการผลิตและความรู้ความสามารถที่ชำนาญพิเศษ

3.1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1) ส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการวางแผนโดยใช้กระบวนการ การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ของวิสาหกิจและหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่าง

2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก และการกำหนดกฎเกณฑ์การบริหารกลุ่มให้มีความเด่นชัดขึ้น

3) ส่งเสริมและจัดตั้งกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนและการจัดสรรรายได้แก่สมาชิก แก่กลุ่มที่ได้รับการประเมินระดับปานกลางและระดับปรับปรุงเนื่องจากการศึกษาพบว่า กองทุนสวัสดิการทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจมากขึ้น

4) ส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการประเมินผลแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการประเมินผล

5) การส่งเสริมอาชีพเสริมแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ให้มีกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.1.3 หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

1) ส่งเสริมในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ การเชื่อมโยงทางการตลาด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์

2) ส่งเสริมและให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ และการฝึกอบรมแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

3) ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ในด้านกระบวนการดำเนินงาน/การบริหารจัดการของกลุ่มจากหน่วยงานภาคี ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

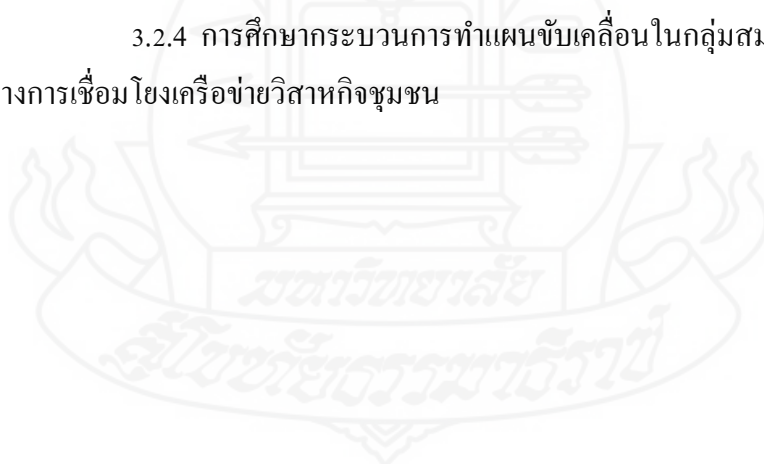
3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง

3.2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินกลุ่มในระดับดี ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง

3.2.3 การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นอื่น ๆ หรือประเด็นหัวข้ออื่นๆ

3.2.4 การศึกษากระบวนการทำแผนขับเคลื่อนในกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณีศ เชื้อศิริถาวร (2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอภูค้อ จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กรมการพัฒนาชุมชน (2519) รายงานผลการวิจัยทางวิชาการ เรื่อง โครงการสารภี ตำบลขี้มูง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. กระทรวงมหาดไทย (เอกสาร โรเนียว)
- กรมการพัฒนาชุมชน (2547) รายชื่อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://thaitambon.com/tambon/tprodsrsc.asp> (27 มีนาคม 2557)
- กรมส่งเสริมการเกษตร (ม.ป.ป.) (2550) แบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร
- กิตติพงษ์ พิพิชกุล (2544) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เกษตรนัทร รัตนศรี (2544) “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชนในตำบลหลักภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- แก้ว นิมะเริง (2540) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จารุพงษ์ พลเดช (2546) วิสาหกิจชุมชน กรุงเทพมหานคร สิ่งพิมพ์กรมพัฒนาชุมชน
- จำเนียร ศิลปอาษา (2540) “การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาคริต คล้ายพิมพ์ (2535) “การมีส่วนร่วมของกรมการพัฒนาเด็กและผู้ปกครองเด็กในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กของหมู่บ้านจังหวัดปราจีนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2542) *ธุรกิจชุมชน : เส้นทางที่เป็นไปได้* กรุงเทพมหานคร จัดพิมพ์โดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ณรงค์ เพชรประเสริฐ และนิภา ว่องกุล (2542) *ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้* สำนักงานกองทุน
การสนับสนุนการวิจัย กรุงเทพมหานคร
- ดวงสมร พฤษถีกุล (2549) “การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกรหนองรีร่วมพัฒนา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” รายงานการวิจัย
ราชบุรี สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี
- ดุสิต เวชกิจ (2535) “การมีส่วนร่วมของประชาชนและการระดมทรัพยากรเพื่อการป่าไม้ชุมชน”
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาป่าไม้ชุมชน หน่วยที่ 5 หน้า 213 – 214 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- เทวินทร์ รวมสุขนิรันดร์ (2546) “การมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำตำบลในการ ดำเนินงาน
พัฒนาที่ดิน จังหวัดแพร่” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นพวรรณ เสวตานนท์ (2546) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรป่าไม้ ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตร
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) “การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง”
เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นเรศ ทิพย์ศ (2549) “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของอำเภอเมือง จังหวัด
ลำปาง” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นิรันดร์ ทัพไทย (2533) “การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร : ศึกษากรณี
เฉพาะกรณีแม่บ้านโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยแอง จังหวัด
ร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศ
ศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิตยา ตั้งสุภธวัช (2550) “ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2544) “การวิจัยมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อส่งเสริมการเกษตร* หน้าที่ 9 หน้า 283 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาส่งเสริมวิชาการเกษตรและสหกรณ์
- ประภากร ศรีสถิตย์ธรรม (2543) “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม, ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประวิทย์ เรืองจำรัส (2544) “การจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนลุ่มแม่น้ำวาง อำเภองาว จังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปรารมภ์ ยานะวิมุติ (2541) “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดยะลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ปราโมทย์ ยอดแก้ว (2544) “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดมุกดาหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2542) *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย เรื่องกระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กรุงเทพมหานคร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)*
- ปิยะพร บุญเพ็ญ (2531) “ความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรของสตรีชนบท : ศึกษากรณีสหกรณ์การเกษตรเมืองสวรรค์ จำกัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและ นิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พยุห์ แก้วคุณ (2548) “การดำเนินงานกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนของแม่บ้านเกษตรกร กรณีศึกษา: กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี” รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร
- พีชณีย์ อนุกุล (2539) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาพตำบลในกิจกรรมศูนย์ข้อมูลระดับตำบล เขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- พิทยา ว่องกุล (2542) *วิพากษ์ทุกนิยม : ทัศนะจากกระแสเหตุผล* กรุงเทพมหานคร บริษัทอมรินทร์
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด 2542
- เพิ่มศักดิ์ สัจจะเทวะ (2545) “การมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรน้ำของเกษตรกรจากโครงการ
ชลประทานกรณีศึกษา: โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแอง จังหวัดร้อยเอ็ด” *วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยมหิดล*
- มัทนา ไชยจิตต์ (2552) “การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก” *การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- เยาวเรศ ทิฐธรรม (2549) “สภาพและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สอด
จังหวัดตาก” *วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริม
การเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- เยาวลักษณ์ มากดี (2538) “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอ
เมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- รุ่งสุรีย์ เลียงประยูร (2544) “การมีส่วนร่วมของตัวแทนภาคเกษตรในการจัดการแผนพัฒนา
การเกษตรระดับชุมชนแบบมีส่วนร่วมในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี” *วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- เริงจิตร พรหมสถิต (2549) “ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนใน
จังหวัดระยอง” *วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริม
การเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- วิจิต นันทสุวรรณ (2544) *ขบวนการชุมชนใหม่* กรุงเทพมหานคร เจริญวิทย์การพิมพ์
- วินัย ปราสาทศรี (2543) “การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง ตำบล
ห้วยทราย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

- สมพงษ์ เป้เป็นทอง (2539) “ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สมศักดิ์ สุริโย (2538) *บทบาทของนักส่งเสริมการเกษตร* ในประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 7 หน้า 227 – 231 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สรินญา ภูมิภู (2550) “การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สามารถ แทนวิสุทธิ (2548) “การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น” การศึกษาแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม (2556) *ทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ปี 2556* (อัดสำเนา)
- สำนักงานจังหวัดชลบุรี (2556) *แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานสำนักงานจังหวัดชลบุรี* (อัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548) *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548* กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2550) *คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน* กรมส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ม.ป.ป.) *วิสาหกิจชุมชน* กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สำนักพัฒนาเกษตรกร (2548) *การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน* กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร
- สำราญ คำภิระเปง (2549) “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- สุพรชัย มั่งมีสิทธิ์ (2535) “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในการจัดการป่าชุมชน ในโครงการขององค์กรพัฒนาเอกชน : ศึกษากรณีโครงการป่าชุมชน ที่ริเริ่มโดยศูนย์พัฒนาหมู่บ้าน ชนบทผสมผสาน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุมิตรา อภิชัย (2549) “ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่” ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุรแสง พูนเพิ่มสมบัติ (2548) “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการแปรรูปกระท้อนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุวรรณณี คงทอง (2536) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เสรี พงศ์พิศ และคณะ (2544) *วิสาหกิจชุมชน : แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ* กรุงเทพมหานคร เจริญวิทย์การพิมพ์
- แสงเดือน พงษาชัย (2550) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อนงค์ พัฒนจักร (2535) “การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อรพรรณ ภมรสวรรณ (2544) “การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมในการจัดการนิคมสร้างตนเองเพื่อการพึ่งตนเอง: ศึกษากรณีสร้างตนเองภาคใต้ตามแผนถอนสภาพนิคม” วิทยานิพนธ์สังคม สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Chapin F.S. (1977). *Social participation and Social Intelligence In hand book of research design And social measurement 3rd ed.* New York:Academic

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff (1980). *Rural Development Participation*. Ithaca, New York:

Association of American Geographers.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introduction Analysis*. 3rd edition. New York: Harpar & Row

Publishers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางภาคผนวกที่ 1 ข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอำเภอพนัสนิคม

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
1	จักสานหนองโมกข์พัฒนา	13	นาเริก	เครื่องจักสาน	10
2	จักสานหน้าพระธาตุ	10	หน้าพระธาตุ	เครื่องจักสาน	10
3	ร้านค้าการเกษตรหนองขาค	1	หนองขาค	ผลิตปัจจัยการผลิต	8
4	แม่บ้านเกษตรกรบ้านกลางสามัคคี	2	หน้าพระธาตุ	อื่นๆ	8
5	จักสานนาวังหิน	7	นาวังหิน	เครื่องจักสาน	9
6	ตัดเย็บเสื้อผ้าหน้าพระธาตุ	11	หน้าพระธาตุ	อื่นๆ	7
7	กลุ่มแม่บ้านแปรรูปรวมใจพัฒนา	3	บ้านเข็ด	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	8
8	พนักสูราไทย	6	หมอนนาง	เครื่องดัด	7
9	แปรรูปหมูทุ่งขวาง	5	ทุ่งขวาง	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	10
10	โพธิ์สามเภาตำบลหนองเหียง	6	หนองเหียง	เครื่องจักสาน	8
11	แม่บ้านเกษตรกรหนองไผ่พัฒนา	7	หนองปรือ	เครื่องจักสาน	9
12	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 6 ตำบลสระสี่เหลี่ยม	6	สระสี่เหลี่ยม	ออมทรัพย์ชุมชน	10
13	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกุฎไฉ่	1	กุฎไฉ่	ออมทรัพย์ชุมชน	8
14	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองประจักษ์สามัคคี	3	หนองเหียง	ออมทรัพย์ชุมชน	8
15	กลุ่มแม่บ้านแปลงเกษตรนิคม	4	หนองเหียง	ออมทรัพย์ชุมชน	7
16	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 9 สระคลองพัฒนา	9	หนองเหียง	เครื่องจักสาน	8
17	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์นาเริก	10	นาเริก	ออมทรัพย์ชุมชน	12
18	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์บ้านหนองเชิง	10	หนองปรือ	ออมทรัพย์ชุมชน	11

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
19	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หนองกระพงร่วมใจ	3	นาเริก	อื่นๆ	10
20	กลุ่มแม่บ้านเนินสำโรง ร่วมใจ	2	นาเริก	เครื่องจักสาน	7
21	กลุ่มแม่บ้านสิบสี่สามัคคี	14	นาเริก	ออมทรัพย์ชุมชน	8
22	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 4 ตำบลหมอนนาง	4	หมอนนาง	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	7
23	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออม ทรัพย์หนองปรือ	2	หนองปรือ	ออมทรัพย์ชุมชน	11
24	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมอนนาง	6	หมอนนาง	ออมทรัพย์ชุมชน	7
25	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผู้ผลิตสินค้าเกษตร ปลอดภัยหน้าพระธาตุ	6	หน้าพระธาตุ	การผลิตพืช	8
26	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออม ทรัพย์เพื่อการผลิต	7	หัวถนน	ออมทรัพย์ชุมชน	13
27	กลุ่มแม่บ้านทำข้าวร่วมใจ	7	ทำข้าว	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ดอกไม้ประดิษฐ์	7
28	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สมุนไพรบ้านหนอง กุ่มกัญท์	5	ทุ่งขวาง	เครื่องคั้น	7
29	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่ง เหียง หมู่ 12	12	หมอนนาง	ร้านค้าชุมชน	8
30	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออม ทรัพย์ทรายมูล	9	หนองปรือ	ออมทรัพย์ชุมชน	8
31	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออม ทรัพย์บ้านเนินตุม	6	หนองปรือ	ออมทรัพย์ชุมชน	12

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
32	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 11	11	หมอนนาง	ผลิตปศุสัตว์	13
33	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชุมแสง	10	หมอนนาง	ผลิตปศุสัตว์	11
34	กลุ่มแม่บ้านหมู่เก้าพัฒนา	9	นาเริก	เครื่องคั้ม	7
35	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งเหียงสามัคคี	11	หมอนนาง	อื่นๆ	7
36	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเหนือปอกรู	5	หนองปรือ	ออมทรัพย์ชุมชน	8
37	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนางู	6	กุฎไฉ่	ออมทรัพย์ชุมชน	10
38	กลุ่มแม่บ้านจักสาน	9	ไร่หลักทอง	เครื่องจักสาน	10
39	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 11 ร่วมใจ	11	หนองเหียง	ออมทรัพย์ชุมชน	8
40	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หนองปรือพัฒนา	3	หนองปรือ	ออมทรัพย์ชุมชน	8
41	กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตำบลหนองเหียง	4	หนองเหียง	อื่นๆ	7
42	หนองปรือออมทรัพย์เพื่อการผลิต	8	หนองปรือ	อื่นๆ	12
43	ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองเหียง	8	หนองเหียง	อื่นๆ	8
44	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หนองสังข์สามัคคี	12	หนองเหียง	เครื่องจักสาน	7
45	กลุ่มเบเกอร์รี่บ้านช้าง	1	บ้านช้าง	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	10
46	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสานไม้ไผ่	2	หนองปรือ	เครื่องจักสาน	7

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
47	กลุ่มเรียนรู้บ้านนาตาลอก	4	ทุ่งขวาง	อื่นๆ	7
48	กลุ่มสตรีจำหน่ายอาหารปลา	6	วัดโบสถ์	อื่นๆ	7
49	กลุ่มผู้ปลูกแตงกวาตำบลสระสี่เหลี่ยม	9	สระสี่เหลี่ยม	การผลิตพืช	7
50	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองบัว หมู่ 9	9	หมอนนาง	เครื่องจักสาน	11
51	แม่บ้านเกษตรกรนาเริก หมู่ 11	11	นาเริก	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	7
52	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 15 ตำบลนาเริก	15	นาเริก	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	7
53	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนสะแก	6	วัดหลวง	ออมทรัพย์ชุมชน	7
54	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไร่ยายชี	6	วัดหลวง	ออมทรัพย์ชุมชน	8
55	แม่บ้านเกษตรกรวัดหลวง	5	วัดหลวง	ออมทรัพย์ชุมชน	8
56	กลุ่มสตรีสหกรณ์นาวังหิน	10	นาวังหิน	เครื่องจักสาน	7
57	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวัดโบสถ์	7	วัดโบสถ์	ออมทรัพย์ชุมชน	11
58	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่งเสริมเกษตรกรปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ดี	4	วัดหลวง	การผลิตพืช	8
59	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนามะตูม	4	นามะตูม	ออมทรัพย์ชุมชน	11
60	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี	5	วัดหลวง	การผลิตพืช	7
61	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวังค้ำควา	7	วัดหลวง	ออมทรัพย์ชุมชน	7

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
62	กลุ่มสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท	3	โคกเพลาะ	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	8
63	กลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านไร่เสร์	4	หนองเหียง	การผลิตปศุสัตว์	10
64	กลุ่มแม่บ้านสวนตาล	1	ไร่หลักทอง	เครื่องจักสาน	10
65	กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ หมู่ 11	11	หน้าพระธาตุ	การผลิตพืช	11
66	กลุ่มสนใจเพาะเห็ดวัดหลวง	5	วัดหลวง	การผลิตพืช	7
67	กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจในชุมชน	13	หนองเหียง	การผลิตพืช	10
68	กฤษณาบาติก	12	หนองเหียง	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	10
69	กลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านวังทอง	9	หัวถนน	การผลิตพืช	9
70	กบประสานใจทรายมูล	9	หนองปรือ	การผลิตประมง	7
71	กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำปลาน้ำจืด	11	วัดโบสถ์	การผลิตประมง	8
72	เกษตรพัฒนาบ้านไร่เสร์	13	หนองเหียง	การผลิตปศุสัตว์	7
73	กลุ่มพัฒนาอาชีพดาวเรือง	13	หนองเหียง	การผลิตพืช	13
74	กลุ่มส่งเสริมโค-กระบือชุมชนยั่งยืนบ้านไร่เสร์	13	หนองเหียง	การผลิตปศุสัตว์	18
75	ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลหัวถนน	3	หัวถนน	การผลิตพืช	31
76	จักสานกลุ่มชุมชนย่อยที่ 1 เทศบาลพนัสนิคม	1	พนัสนิคม	เครื่องจักสาน	13
77	กลุ่มพันธ์ผ้าผูกขบาติกตำบลหนองเหียง	6	หนองเหียง	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	10

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
78	เพาะเห็ดฟาง หมู่ 13	13	หนองเหียง	การผลิตพืช	13
79	กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านหนองอุดม	8	หนองเหียง	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	23
80	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลไม้ หมู่ที่ 3	3	หนองเหียง	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	16
81	ชุมชนคนหนองปรือ	10	หนองปรือ	อื่นๆ	26
82	แปรรูปเกษตร 10 , 13 , 14 ตำบลหนองเหียง	10	หนองเหียง	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	16
83	แปรรูปขยะและพัฒนาสิ่งแวดล้อม	10	หมอนนาง	อื่นๆ	9
84	กลุ่มผู้ส่งเสริมผู้เพาะเลี้ยงเห็ด อ.พนัสนิคม	8	หมอนนาง	การผลิตพืช	7
85	กลุ่มเชิงจักรอุตสาหกรรม หมู่ที่ 12	12	หนองเหียง	อื่นๆ	15
86	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านหนองป่า หมู่ 8	8	หนองเหียง	อื่นๆ	7
87	ขนมทองม้วนตำบลหัวถนน	8	หัวถนน	แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	11
88	กลุ่มส่งเสริมการผลิตพันธุ์ข้าวตำบลหัวถนน	7	หัวถนน	การผลิตพืช	9
89	กรีนกรุ๊ปน้ำผลไม้สมุนไพร	8	หนองเหียง	เครื่องดื่ม	8
90	เตาหน้าพระราชู	3	หน้าพระราชู	อื่นๆ	7
91	กลุ่มข้าวออร์แกนิกทำข้าม	1	ท่าข้าม	การผลิตพืช	8
92	รองเท้านังนามะตูม	4	นามะตูม	เครื่องหนัง	7
93	ส่งเสริมอาชีพผ้าบาติกบ้านหนองบก	2	หัวถนน	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	10

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง		ประเภทกิจการ	จำนวนสมาชิก(คน)
		หมู่ที่	ตำบล		
94	ส่งเสริมอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า	2	หัวถนน	อื่นๆ	10
รวม					908

ตารางภาคผนวกที่ 2 ผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ระดับ		
		ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
1	วิสาหกิจชุมชนจักสานหนองโมกข์พัฒนา	✓		
2	วิสาหกิจชุมชนจักสานหน้าพระธาตุ		✓	
3	วิสาหกิจชุมชนร้านค้าการเกษตรหนองขยาด		✓	
4	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านกลางสามัคคี		✓	
5	วิสาหกิจชุมชนจักสานนาวังหิน	✓		
6	วิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้าหน้าพระธาตุ			✓
7	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแปรรูปรวมใจพัฒนา		✓	
8	วิสาหกิจชุมชนพนัสสุราไทย	✓		
9	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปหมูทุ่งขวาง	✓		
10	วิสาหกิจชุมชนโพธิ์สำเภาดำบลหนองเหียง			✓
11	แม่บ้านเกษตรกรหนองไผ่พัฒนา		✓	
12	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 6 ตำบลสระสีห์เหลี่ยม		✓	
13	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกุฎไฉ่		✓	
14	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองประจักษ์สามัคคี	✓		
15	กลุ่มแม่บ้านแปลงเกษตรศรีนิคม		✓	

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ระดับ		
		ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
16	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 9 สระคลองพัฒนา		✓	
17	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์นาเริก	✓		
18	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์บ้านหนองเชิง		✓	
19	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกระพวงร่วมใจ	✓		
20	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินสำโรงร่วมใจ		✓	
21	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสิบสี่สามัคคี		✓	
22	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 4 ตำบลหมอนนาง		✓	
23	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์หนองปรือ			✓
24	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมอนนาง		✓	
25	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยหน้าพระธาตุ		✓	
26	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์เพื่อการผลิต	✓		
27	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าข้ามร่วมใจ	✓		
28	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสมุนไพรมันหนองกุ่มกัณฑ์		✓	
29	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งเหียง หมู่ 12		✓	
30	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์ทรายมูล	✓		
31	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์บ้านเนินตุม		✓	
32	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 11			✓

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ระดับ		
		ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
33	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชุมแสง		✓	
34	วิสาหกิจชุมชนหมู่เก้าพัฒนา		✓	
35	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งเหียงสามัคคี		✓	
36	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเหนือบ่อกรู	✓		
37	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาสูง		✓	
38	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจ๊กसान		✓	
39	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 11 ร่วมใจ			✓
40	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองปรือพัฒนา		✓	
41	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตำบลหนองเหียง		✓	
42	วิสาหกิจชุมชนหนองปรือออมทรัพย์เพื่อการผลิต	✓		
43	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองเหียง	✓		
44	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองสังข์สามัคคี		✓	
45	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเบเกอร์รี่บ้านช้าง	✓		
46	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจ๊กसानไม้ไผ่	✓		
47	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเรียนรู้บ้านนาตาทอก		✓	
48	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีจำหน่ายอาหารปลา			✓
49	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกแตงกวาตำบลสระสี่เหลี่ยม		✓	
50	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองบัว หมู่ 9			✓
51	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนาเริก หมู่ 11		✓	
52	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ 15 ตำบลนาเริก		✓	
53	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนสะแก	✓		

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ระดับ		
		ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
54	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรวัดหลวง		✓	
55	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไร่ยายชี		✓	
56	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวัดโบสถ์		✓	
57	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่งเสริมเกษตรกรปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ดี	✓		
58	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนามะตูม	✓		
59	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี		✓	
60	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวังค้ำควา		✓	
61	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท	✓		
62	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านไร่เสร์		✓	
63	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านสวนตาล	✓		
64	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีสหกรณ์นาวังหิน	✓		
66	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสนใจเพาะเห็ดวัดหลวง	✓		
67	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจในชุมชน			✓
68	วิสาหกิจชุมชนกฤษณาบาติก	✓		
69	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านวังทอง			✓
70	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำปลาน้ำจืด		✓	
71	วิสาหกิจชุมชนกบประสานใจทรายมูล	✓		
72	วิสาหกิจชุมชนเกษตรพัฒนาบ้านไร่เสร์		✓	
73	กลุ่มพัฒนาอาชีพดาวเรือง		✓	
74	กลุ่มส่งเสริมโค-กระบือชุมชนยั่งยืนบ้านไร่เสร์			✓

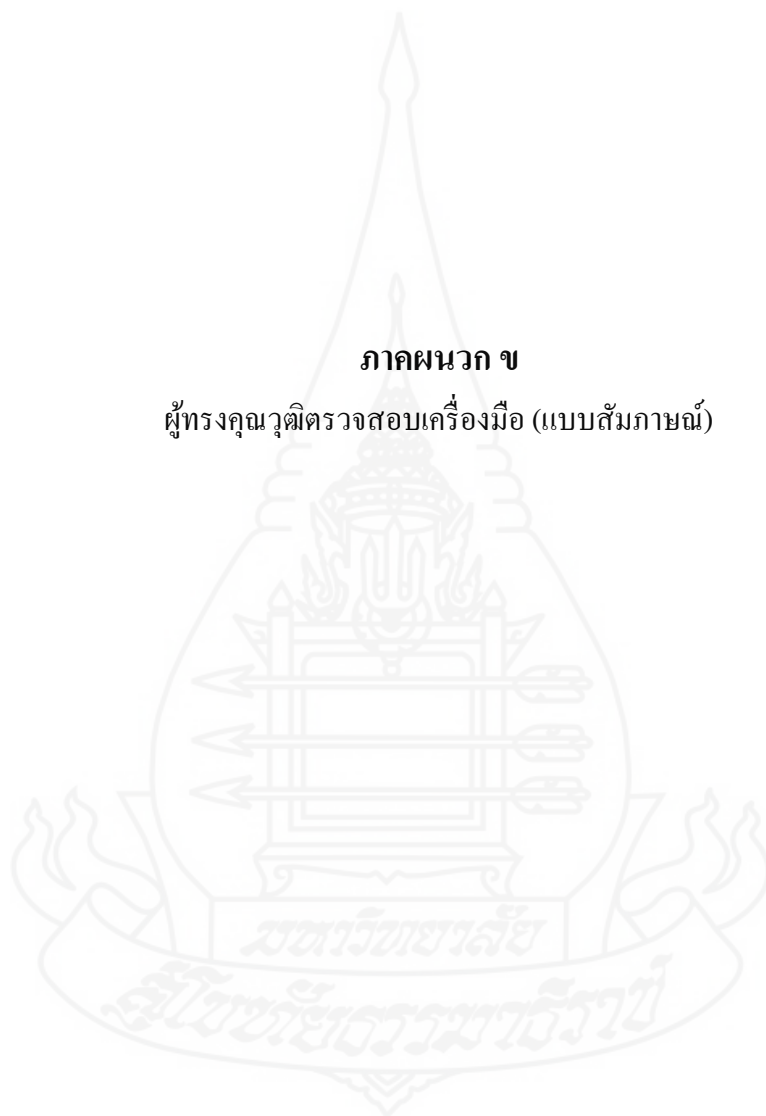
ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ระดับ		
		ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
75	ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลหัวถนน		✓	
76	จักสานกลุ่มชุมชนย่อยที่ 1 เทศบาลพนัสนิคม		✓	
77	กลุ่มพันธ์ผ้าพุกษาบาติก ตำบลหนองเหียง		✓	
78	เพาะเห็ดฟาง หมู่ 13		✓	
79	กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านหนองอูม		✓	
80	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลไม้ หมู่ที่ 3		✓	
81	ชุมชนตมหนองปรือ		✓	
82	แปรรูปเกษตร 10 , 13 , 14 ตำบลหนองเหียง		✓	
83	แปรรูปขยะและพัฒนาสิ่งแวดล้อม		✓	
84	กลุ่มผู้ส่งเสริมผู้เพาะเลี้ยงเห็ด อ.พนัสนิคม		✓	
85	กลุ่มเย็บจักรอุตสาหกรรม หมู่ที่ 12		✓	
86	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านหนองข่า หมู่ 8		✓	
87	ขนมทองม้วนตำบลหัวถนน		✓	
88	กลุ่มส่งเสริมการผลิตพันธุ์ข้าวตำบลหัวถนน		✓	
89	กรีนกรู๊ปน้ำผลไม้สมุนไพร		✓	
90	เตาหน้าพระธาตุ		✓	
91	กลุ่มข้าวออร์แกนิกทำข้าม		✓	
92	รองเท้านั่งนวมะตูม		✓	
93	ส่งเสริมอาชีพผ้าบาติกบ้านหนองบก		✓	
94	ส่งเสริมอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า		✓	
รวม		24	60	10

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (2556: 11-13)

ภาคผนวก ข

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์)

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2557

แบบสัมภาษณ์วิทยานิพนธ์**การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี**

คำชี้แจง; แบบสัมภาษณ์นี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการทำวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ในหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่านผู้วิจัยรับรองว่าจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

โดยผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ฟัง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ () 1. หญิง () 2. ชาย
2. อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

3. ระดับการศึกษา

- () 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 5. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.
 () 2. ประถมศึกษาตอนต้น () 6. อนุปริญญาหรือ ปวส.
 () 3. ประถมศึกษาตอนปลาย () 7. ปริญญาตรี
 () 4. มัธยมศึกษาตอนต้น () 8. อื่นๆ (ระบุ).....

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

- () 1. ประกอบการเกษตร () 4. ประกอบธุรกิจการค้า
 () 2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () 5. พนักงานบริษัท
 () 3. รับจ้างทั่วไป () 6. อื่นๆ(ระบุ).....

2. รายได้รวมของสมาชิกในรอบปีที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ด้านการเกษตร (ทำนา,ทำไร่,ทำสวน,เลี้ยงสัตว์) ได้เป็นเงิน.....บาท/ปี
 () รับราชการ ได้เป็นเงิน.....บาท/ปี
 () รับจ้าง ได้เป็นเงิน.....บาท/ปี
 () ค้าขาย (รายได้สุทธิ) ได้เป็นเงิน.....บาท/ปี
 () อื่นๆ ระบุ..... ได้เป็นเงิน.....บาท/ปี

รวมทั้งหมด ได้เป็นเงิน.....บาท/ปี

3. สภาพการเป็นหนี้สิน

- () 1. ไม่มีหนี้สิน
 () 2. มีหนี้สิน () ธ.ก.ส.
 () สหกรณ์การเกษตร
 () กองทุนหมู่บ้าน
 () นายทุนนอกระบบ
 () อื่นๆ (ระบุ)

4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน (อายุตั้งแต่ 13 ปี ขึ้นไป)

1.3 ปัจจัยทางสังคม

1. สถานภาพภายในกลุ่ม

☐ 1. ประธาน	☐ 4. เกรียน
☐ 2. รองประธาน	☐ 5. ประชาสัมพันธ์
☐ 3. เลขานุการ	☐ 6. สมาชิก
2. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน.....ปี(เกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
3. การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กลุ่มเกษตรกร	☐ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
☐ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	☐ กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.
☐ สหกรณ์การเกษตร	☐ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
4. การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

☐ ไม่ได้รับ	☐ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่
☐ ได้รับ	☐ ประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม
	☐ ผู้นำท้องถิ่น
	☐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่น
	☐ สื่อสิ่งพิมพ์
	☐ สื่อโทรทัศน์
	☐ อินเทอร์เน็ต
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
5. การได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ

☐ ไม่เคย		
☐ เคย	☐ ด้านการผลิตสินค้า/บริการ	☐ ด้านการตลาด
	☐ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์	☐ ด้านการวางแผนพัฒนา
	☐ ด้านการจัดทำบัญชี	☐ อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่ม					
1.1 การประชุม					
1.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
1.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
2.การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม					
2.1 การประชุม					
2.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
2.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
3 การวางแผนการพัฒนาทักษะ ความรู้					
3.1 การประชุม					
3.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
3.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
4 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม					
4.1 การประชุม					
4.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
4.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					

2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน (ต่อ)

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5 การวางแผนและจัดทำแผนการดำเนินงานธุรกิจกลุ่ม					
5.1 การประชุม					
5.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
5.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
6 การวางแผนด้านการตลาด					
6.1 การประชุม					
6.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
6.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
7 การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม					
7.1 การประชุม					
7.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
7.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
8 การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ					
8.1 การประชุม					
8.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
8.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					
9 การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม					
9.1 การประชุม					
9.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
9.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร					

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1 การผลิตสินค้า/บริการ ให้แก่กลุ่ม					
2 การลงทุนหรือลงทุนในการทำธุรกิจของกลุ่ม					
3 การจำหน่ายสินค้า/บริการ ของกลุ่ม					
4 การพัฒนาคุณภาพสินค้า/บริการ ของกลุ่ม					
5 การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/บริการของ กลุ่ม					
6 การแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแก้ปัญหาของ กลุ่มที่เกิดขึ้น					
7 การให้คำแนะนำในเรื่องที่มีความรู้ความ ชำนาญเป็นพิเศษแก่กลุ่ม					
8 การควบคุมตรวจสอบการดำเนินธุรกิจกลุ่ม					

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การได้รับความรู้ ทักษะในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่					
2. การได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน					
3. การได้รับผลกำไรจากการร่วมดำเนินกิจกรรม กลุ่ม					
4. การได้รับ เงินปันผลจากการร่วมดำเนิน กิจกรรมกลุ่ม					
5. การได้รับการยอมรับจากชุมชนในการร่วม ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม					
6. มีเพื่อนเพิ่มขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม					
7. มีเพื่อนเพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม					

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.การติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของ ธุรกิจ					
1.1 การประชุม					
1.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
2 การติดตามผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม					
2.1 การประชุม					
2.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
3 การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มใน รอบปี					
3.1 การประชุม					
3.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
4 การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำและ คณะกรรมการกลุ่ม					
4.1 การประชุม					
4.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					
5 การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก กลุ่ม					
5.1 การจัดประชุม					
5.2 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน						
1. กลุ่มมีการประชุมเพื่อการวางแผนมีไม่บ่อยครั้ง						
2. กลุ่มขาดความรู้ด้านการวางแผน						
3. กลุ่มมีการวางแผนการตลาดไม่ต่อเนื่อง						
4. กิจกรรมของกลุ่มไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของสมาชิก						
5. กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์จึงมีสมาชิกบางคน ไม่เข้าใจเป็นเหตุให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม						
6. คณะกรรมการกลุ่มไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมี ส่วนร่วม เช่น ไม่ได้ฝึกฝนให้กล้าแสดง ความคิดเห็นในที่ประชุม ไม่ให้โอกาสสมาชิกได้ไป รับความรู้จากหน่วยงานของรัฐ						
7. คณะกรรมการไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของ กลุ่ม						
8. สมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากเวลาว่าง ไม่ตรงกัน						
9. สมาชิกไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการประชุม						
10. สมาชิกกลุ่มไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนการทำ กิจกรรม จึงทำให้สมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญ ของกิจกรรม						
11. สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการ วางแผน						

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม						
2.1 ด้านคณะกรรมการและสมาชิก						
1. การประชุมของกลุ่มชี้แจงการดำเนินงานไม่บ่อยครั้ง						
2. คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารองค์กร						
3. คณะกรรมการไม่สามารถหาช่องทางการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า						
4. คณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้						
5. สมาชิกกลุ่มมีงานประจำหรืออาชีพหลักจึงไม่มีเวลามาทำกิจกรรมของกลุ่ม						
6. สมาชิกมีเวลาปฏิบัติงานไม่ตรงกัน						
7. สมาชิกขาดความรู้ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุผลิตภัณฑ์						
8. สมาชิกขาดทักษะและประสบการณ์						
9. สมาชิกไม่มีโอกาสศึกษาดูงาน/อบรม/แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ						
10. สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงการเพาะปลูก และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตในภาคการเกษตร						
2.2 ด้านการผลิตสินค้า						
11. กลุ่มขาดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ						

3.2 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม						
12. กลุ่มชาววัดคูอูปรณ์ที่จำเป็น						
13. กลุ่มชาววัดคูอูปรณ์เป็นบางช่วงเวลา ต้องการหา ความรู้เรื่องอื่นๆ เสริมกิจกรรมของกลุ่มฯ						
14. ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง						
15. ผลิตภัณฑ์สินค้าไม่ได้มาตรฐาน						
16. ราคาผลผลิตตกต่ำ						
17. กลุ่มชาวตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ตลาด รองรับไม่แน่นอน						
18. กลุ่มชาวการประชาสัมพันธ์ สินค้าของกลุ่ม						

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
1. การดำเนินธุรกิจของกลุ่มยังให้ผลตอบแทนที่ไม่ คุ้มค่า						
2. การกำหนดผลประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เท่านั้น						
3. คณะกรรมการไม่มีความสามารถในการสร้าง เงื่อนไขกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม						
4. สมาชิกขาดการประชุมชี้แจงผลประโยชน์อย่าง ต่อเนื่อง						
5. สมาชิกมีความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือญาติ ทำให้การตัดสินใจเกิดความลำเอียง						

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
1. คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล						
2. คณะกรรมการขาดการติดตามและรับรู้ความก้าวหน้าของธุรกิจ						
3. คณะกรรมการไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล						
4. สมาชิกไม่มีความรู้และไม่เข้าใจการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล						
5. สมาชิกกลุ่มไม่ทราบเกณฑ์การประเมินผล						

3.5 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

.....

.....

.....

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอบคุณในความร่วมมือ
นางสาวดาวใจ ดอกไม้คลี่

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวดาวใจ ดอกไม้คี่
วัน เดือน ปีเกิด	4 ธันวาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรกลวิธาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน 2548
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมเกษตรปฏิบัติการ

